

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Alena Broučková

Úloha NNO v životě komunity

Olomouc 2014

Vedoucí práce: PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, a to s použitím literárních a dalších informačních zdrojů uvedených v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 23. 4. 2014

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce paní PaedDr. Aleně Jůvové, PhD. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky při vedení práce a za její velmi lidský přístup.

Dále děkuji všem svým respondentům, kteří se ochotně zúčastnili průzkumného šetření a poskytli tak cenné podněty nejen pro účely této práce.

Velký dík patří mým rodičům a blízkým za jejich podporu během celého studia na vysoké škole.

OBSAH

ÚVOD.....	6
I TEORETICKÁ ČÁST	7
1 Volný čas	7
1.1 Historický vývoj pojetí volného času	7
1.2 Definice volného času	8
1.3 Pohledy na volný čas	11
1.4 Funkce volného času	12
1.5 Faktory ovlivňující trávení volného času	14
1.6 Rozdělení volnočasových aktivit.....	16
1.7 Volný čas versus životní styl a životní způsob.....	18
2 Komunita a komunitní život.....	20
2.1 Definice pojmu komunita	20
2.2 Komunitní vzdělávání	21
2.3 Další související pojmy	22
3 Nestátní nezisková organizace (NNO)	24
3.1 Historie spolčování u nás.....	24
3.2 Definice pojmu NNO	26
3.3 Základní typy NNO	27
4 Volnočasová činnost v obci Lichnov.....	32
4.1 Základní informace o obci.....	32
4.2 Organizace působící v oblasti volného času v obci.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
5 Průzkumné šetření „Možnosti trávení volného času v Lichnově“	40
5.1 Pilotní průzkum	40
5.2 Předvýzkum	40
5.3 Vlastní průzkumné šetření	42
5.4 Výsledky průzkumu.....	43
5.5 Shrnutí výsledků a diskuse	59
6 SWOT analýza občanského sdružení Tojstoráci	62
6.1 Metodika a metodologie SWOT analýzy	62

6.2 Příležitosti (Opportunities)	63
6.3 Hrozby (Threats).....	64
6.4 Silné stránky (Strengths)	65
6.5 Slabé stránky (Weaknesses)	66
6.6 Závěry SWOT analýzy	67
7 Případová studie občanského sdružení Tojstoráci.....	69
7.1 Metodika a metodologie případové studie.....	69
7.2 Vlastní případová studie	70
8 Návrh strategického plánu organizace.....	74
8.1 Metodika a metodologie strategického plánování	74
8.2 Vlastní strategický plán občanského sdružení Tojstoráci.....	75
8.3 Závěry a doporučení ke strategickému plánu organizace.....	80
ZÁVĚR.....	82
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	84
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	88
PŘÍLOHY	89

ÚVOD

Jak již samotný název napovídá, bude se tato diplomová práce zabývat o význam existence neziskových organizací a jejich činnosti v životě člověka a komunity. Toto téma jsem si zvolila z jednoho prostého důvodu. Před několika lety jsem se z rodných východních Čech přesunula do malebné obce Lichnova v podhůří Beskyd. Stala jsem se brzy součástí místní komunity, a to tím více, že se také ve svém volném čase podílím na jejím životě jakožto dobrovolná vedoucí jedné z místních neziskových organizací. Během svého působení zde vidím mnohé rozdíly oproti mé rodné obci, kde žádné spolky v podstatě nefungují a možnosti volnočasového vyžití se zde blíží k nule. Oproti tomu práce neziskových organizací v Lichnově a díky nim i nesrovnatelně širší možnosti společného trávení volného času místní komunity mě motivovaly k hlubšímu prozkoumání této problematiky. Mým hlavním cílem je pochopit význam práce neziskové organizace a potřeby místních lidí, díky čemuž bude možné dále rozvíjet naši organizaci ve prospěch celé komunity.

Cílem této práce je tedy seznámit se s teoretickým zakotvením práce neziskové organizace v oblasti volného času a na základě těchto informací a dat získaných z empirického výzkumu pak vytvořit návrh strategického plánu konkrétní neziskové organizace.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, přičemž v teorii se budeme zabývat především problematikou volného času a jeho hlavních kategorií, dále si přiblížíme možnosti komunitního života a úlohu neziskových organizací v něm. V poslední kapitole této části uvedeme konkrétní příklady práce volnočasových organizací, a to tedy přímo v Lichnově.

Celá praktická část práce pak bude orientována na občanské sdružení Tojstoráci, jakožto hlavního organizátora volnočasových aktivit v obci. Prostřednictvím vlastního průzkumného šetření se pokusíme zmapovat současnou situaci v obci a potřeby místních obyvatel v oblasti volnočasového vyžití. Za použití dalších výzkumných metod potom sestavíme reálný návrh strategického plánu dané organizace, který poslouží jako podklad k jejímu dalšímu rozvoji.

Na závěr práce si shrneme výsledky našeho snažení a zhodnotíme naplnění cílů a přínos této práce.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Volný čas

Co je to vlastně volný čas, kde se vzal, k čemu slouží a proč je pro nás tak důležitý? V této kapitole se zaměříme na bližší vysvětlení pojmu volný čas, jeho definování v historicko-filozofickém kontextu, funkce volného času a další determinanty, které jej ovlivňují.

1.1 Historický vývoj pojetí volného času

S problematikou volného času se setkáváme již ve starověkém Řecku. Například v Platónových zákonech se objevuje myšlenka oddělování sféry práce a volného času ve smyslu zahálky. S podobným přístupem, tedy rozlišením času na dobu práce a „nepráce“, se prakticky setkáváme dodnes. Aristoteles oproti tomu chápe volný čas jako prostor na rozumování, čtení veršů, setkávání se s přáteli či poslouchání hudby, tedy jako čas odpočinku a osobního rozvoje, nikoliv jako dobu zahálky a nicnedělání.¹

Ve středověku bylo na volný čas nahlíženo především jako na dobu určenou k rozjímání a modlitbám. Obecně měl však volný čas velmi podřadnou roli, vzhledem k silně asketickému pojetí tehdejšího života. V období renesance došlo k úplné minimalizaci volného času.² Byla preferována především práce a zahálka měla v tomto období pouze plnit funkci odpočinku do té míry, aby byl člověk schopen nadále pokračovat v práci. Utopisté se oproti tomu ve svých dílech snažili zvětšit množství volného času zkrácením pracovní doby na šest hodin (podle Utopie Thomase Moora) a ve volném čase si pak lidé mohli dělat, co chtějí. Thomasso Campanella ve svém Slunečním státě zkrátil pracovní dobu dokonce na čtyři hodiny denně, přičemž volný čas lidé měli využívat ke čtení, studiu, psaní, povídání a celkovému rozvoji svých schopností. Neměli by jej však využívat ke hrám a zábavám prováděným vsedě.³

Současný pohled na problematiku volného času jako nedílné součásti lidského života se konstituoval až s příchodem průmyslové revoluce. Během poměrně krátké doby došlo k obrovskému pokroku vědy a techniky, který se mohutně odrazil v oblasti zemědělství, průmyslové výroby, těžby a dopravy. Došlo také ke zcela zásadním politickým,

¹ HODAŇ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 50

² ČIHOVSKÝ, Jaroslav. *K vývoji názorů na volný čas: Od Aristotela k Dumazedierovi*, s. 9 - 17.

³ Tamtéž ČIHOVSKÝ, J.

ekonomickým, společenským a kulturním změnám ve většině moderních států světa.⁴ Díky mnoha technickým vynálezům byla postupně lidská práce nahrazena prací strojovou. V důsledku toho došlo ke snižování pracovních míst, zkracování pracovní doby a tím pádem k zvyšování objemu volného času. Průměrná denní pracovní doba byla z původních 12 – 14 hod. (v první pol. 19. st.) postupně zkrácena na dnes běžných osm hodin, přičemž byl zaveden také pouze pětidenní pracovní týden.⁵ Doba věnovaná práci tak najednou zaujímala pouhou třetinu dne. Další třetinu věnujeme spánku a zbývající čas tedy můžeme zařadit do kategorie času volného.

Jako významný aktuální společenský problém se pak volný čas dostal do popředí v 2. pol. 20. st., kdy se také zrodila sociologie volného času jako samostatná vědní disciplína. Ta se zabývá množstvím, možnostmi a způsoby naplňování volného času různých společenských skupin ovlivněnými pohlavím, věkem, prací, profesí, vzděláním, místem bydliště, ekonomickým zajištěním, zdravotním stavem, aktuálním ročním obdobím a dalšími spoluurčujícími faktory.⁶ V tomto období se jako samostatná disciplína konstituuje také pedagogika volného času.

Menší pracovní vyčerpání lidí se pozitivně odrazilo v oblasti výchovy dětí a rodinného života. Na druhou stranu využívání moderních technologií a nástrojů vede dnes k převážně sedavému způsobu života. Ve spojení se stresem a zvýšenými nároky na psychickou odolnost jedince a špatnými stravovacími návyky dochází ke vzniku řady degenerativních změn v moderní společnosti, tzv. civilizačních chorob. Zkrácením pracovní doby sice došlo k navýšení volného času lidí, leč mnoho z nich neumí svůj volný čas kvalitně a zdravě využívat.

1.2 Definice volného času

Volný čas (angl. *leisure time*) se stal fenoménem dnešní doby a je nyní naprosto samozřejmou a nepostradatelnou součástí našeho života. O jeho teoretické uchopení se po mnoho let snaží mnoho odborníků, jejichž názory se v mnohém překrývají, prolínají

⁴ SIRŮČEK, P. *Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj - současnost - výhledy)*.

⁵ JŮZLOVÁ, J. *Nové universum: Všeobecná encyklopedie*.

⁶ HODANĚ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 54

a doplňují, ale i odlišují. Pro naši práci je tento pojem stěžejní, a proto si nyní některé z těchto definic uvedeme.

Joffre Dumazedier⁷ (1915 – 2002), významný francouzský sociolog volného času, charakterizuje volný čas jako určitou část mimopracovní doby, do které také spadají osobní potřeby a povinnosti, tj. základní biologické potřeby (strava, spánek a hygiena) a rodinné povinnosti jakými jsou vaření, péče o děti, úklid, nákup apod. Dumazedier mimo jiné poukazoval již ve své době na nadměrnou pozornost věnovanou analýze činností ve volném čase, a oproti tomu na nedostatečné zkoumání teorie volného času. Sám pak kromě jeho definování určil také podmínky nutné ke vzniku volného času, jeho podstatné vlastnosti a funkce a rozčlenil do skupin činností, které ve volném čase vykonáváme. Volný čas je dle Dumazediera vymezen následujícími vlastnostmi:

1. *Je svobodnou volbou*, tzn., že osvobozuje od povinností a závazků společenských zařízení (rodinných, občanských a duchovních institucí). Stane-li se však volnočasová činnost profesionální povinností, mění se podstata vykonávané aktivity, ačkoliv její technický obsah zůstává neměnný.
2. *Volný čas je nezainteresovaný*, tzn., že nemá žádný zjištný, přesvědčovací, ideologický, politický či duchovní cíl. Neslouží žádnému společenskému ani materiálnímu cíli, i když sám je materiálně i sociálně ovlivněný. Je-li volný čas částečně zaměřen na nějaký cíl, pak hovoříme o tzv. *polovolném čase*. Do této kategorie spadají např. činnosti typu rybolov pro zisk, chov domácích zvířat, modelářství, účast na dětských hrách apod.
3. *Volný čas uspokojuje osobní požadavky*. Všechny základní funkce volného času tedy, oproti společenským povinnostem, plně odpovídají potřebám jednotlivců.⁸

Karel Marx pak chápe volný čas jako říši svobody ve smyslu svobodného rozhodování a činnosti v kontrastu s časem práce, který je chápán jako nutnost. Ve volném čase se člověk vzdělává, je to stálá součást jeho rozvoje. Aby mohl člověk pracovat, musí ve volném čase odpočívat. A aby mohl mít volný čas, musí pracovat.⁹

⁷ HODANĚ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 54 - 55

⁸ Tamtéž HODANĚ, B., DOHNAL, T.

⁹ ČIHOVSKÝ, J. *K vývoji názorů na volný čas: Od Aristotela k Dumazedierovi*, s. 9 - 17

Velký sociologický slovník¹⁰ definuje volný čas jako dobu, kdy člověk nevykonává svou činnost pod tlakem závazků vyplývajících ze společenské dělby práce či z nutnosti udržení biofyziologického nebo rodinného systému.

V Průchově Pedagogické encyklopedii¹¹ je volný čas vymezen jako „*svébytný, subjektivně vnímaný, kulturně a společensky podmíněný a časově vymezený prostor, ve kterém se jedinec nebo skupina lidí svobodně rozhoduje o způsobu seberealizace prostřednictvím rozmanitých činností, jimiž naplňuje své potřeby a rozvíjí své zájmy.*“

Princip svobody spatřujeme také u Pávkové¹², podle níž je volný čas dobou, kdy si své činnosti můžeme sami vybrat. Děláme je dobrovolně a rádi, protože nám přinášejí pocit uspokojení a uvolnění.

Podle Čihovského¹³ má být volný čas svobodnou volbou, ale podléhá určitým faktorům ve společnosti. Je osvobozen od primárních povinností, kterými jsou práce, rodina, občanské a duchovní závazky. Podléhá však závazkům, které vznikají na základě členství v nějaké organizaci. Volný čas, i když je realizovaný ve skupině, uspokojuje individuální požadavky a potřeby. Jedním z jeho hlavních smyslů je hledání blaha, radosti a dosažení uspokojení.

V. Spousta¹⁴ označil volný čas jako „*(...) čas zbytkový, který zbývá po splnění všech povinností – pracovních, studijních, rodinných i po uspokojení všech fyziologických potřeb.*“ Podobně také Filipcová¹⁵ charakterizuje volný čas jako dobu „*(...) která zbude člověku po odečtení pracovní doby včetně přesčasů, tj. času pracovního, a dále času využitého na dopravení se z a do zaměstnání, času věnovaného domácnosti a rodině a času potřebného pro obstarání vlastních fyziologických potřeb, tj. času vázaného.*“

Shrneme-li to, volný čas je tedy dobou, kdy nejsme vázáni žádnými vnějšími povinnostmi ani potřebami a můžeme tak zcela svobodně volit činnosti, kterými chceme tento časový prostor vyplnit. Tyto činnosti nám přitom přinášejí vnitřní uspokojení a radost a naplňují tak naše vlastní potřeby.

¹⁰ MAŘÍKOVÁ, H. a kol. *Velký sociologický slovník.*

¹¹ PRŮCHA, J. *Pedagogická encyklopedie.*

¹² PÁVKOVÁ, J. et al *Pedagogika volného času*, s. 13.

¹³ ČIHOVSKÝ, J. *K vývoji názorů na volný čas: Od Aristotela k Dumazedierovi*, s. 14 -15.

¹⁴ SPOUSTA, V. *Metody a formy výchovy ve volném čase.*

¹⁵ FILIPCOVÁ, B. *Volný čas* in *Malý sociologický slovník.*

1.3 Pohledy na volný čas

Na volný čas lze nahlížet různými způsoby, a proto si nyní z našeho pohledu nejdůležitější hlediska uvedeme.

Obecně můžeme volný čas nazírat dvěma možnými způsoby, a to pozitivně a negativně, přičemž:

1. *negativní pojetí volného času* znamená, že jde o čas zbytkový, který zůstane ze dne po odečtení pracovních a školních povinností, činností v domácnosti a uspokojení základních fyziologických potřeb;
2. *pozitivní pojetí* na něj potom nahlíží jako na čas, který může pro jedince znamenat možnost svobodného rozhodování a vykonávání činností na základě vůle, nikoliv nutnosti.¹⁶

Do problematiky chápání volného času však zasahují mnohá další hlediska. Podle Pávkové a kol.¹⁷ je jedná především o:

- *Hledisko zdravotně-hygienické*, které sleduje, jak volnočasové aktivity podporují zdravotní a duševní vývoj člověka, přičemž se zaměřuje především na uspořádání denního režimu. To, zda lidé správně využívají svůj volný čas, se projeví na jejich zdravotním stavu.
- *Sociální a sociálně psychologické hledisko* se zajímá o vliv volnočasových aktivit na tvorbu mezilidských vztahů a jejich kultivaci. Náplň volného času jedince ovlivňuje zejména sociální prostředí, v němž žije a vyrůstá, což platí především u dětí. Velmi podstatnou roli zde hraje rodina, kdy právě rodiče mohou být pro dítě pozitivními, ale také negativními vzory.
- *Pedagogické a psychologické hledisko* říká, že je nutné ve volnočasových aktivitách respektovat individuální zvláštnosti jedince, přičemž by mělo být sledováno, zda a do jaké míry uspokojují tyto aktivity jeho biologické a psychické potřeby. Vhodně pedagogicky motivované a ovlivňované činnosti, založené na dobrovolné účasti jedince totiž pomáhají rozvíjet všechny stránky lidské osobnosti. Za hlavní úkoly volného času dětí a mládeže považujeme jednak výchovu ve volném, a jednak výchovu k volnému času. Cílem *výchovy k volnému času* je seznámit jedince

¹⁶ VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*, s. 29 - 30.

¹⁷PÁVKOVÁ, J. et al *Pedagogika volného času*, s. 15 - 18.

s možnostmi trávení VČ a pomoci mu se zorientovat v nabídce aktivit, aby byl schopen vybrat si zájmové činnosti k vlastní seberealizaci. *Výchova ve volném čase* je potom samotné naplňování volného času smysluplnými aktivitami.

- *Ekonomické hledisko* sleduje, jaký objem prostředků vloží společnost do oblasti volného času a jaká je jejich návratnost. Průmysl volného času je dnes velmi dobře prosperující samostatné odvětví lidské činnosti. Lidé prostřednictvím svých zájmů získávají nové vědomosti, které mohou uplatnit v profesním životě. Navíc dobře odpočatý pracovník je schopen lépe komunikovat na pracovišti i podávat vyšší výkony.
- *Politické hledisko volného času* mapuje působení státu v oblasti VČ a míru jeho působení na trávení volného času obyvatelstva. Usměrnjuje provázanost školské politiky se zařízeními pro ovlivňování volného času a sleduje, do jaké míry tvoří volnočasové organizace a instituce vzájemně propojenou funkční síť.

1.4 Funkce volného času

Mimo to, že volný čas obecně umožňuje vykonávat svobodně činnosti, které nám přinášejí radost a uspokojení, plní také mnoho dalších důležitých funkcí odrážejících se v procesu socializace a rozvoji člověka během celého jeho života.

J. Dumazedier¹⁸ rozlišil tři spolu související a překrývající se funkce volného času, které se vyskytují v různé míře u každého jedince. Jedná se o:

1. *odpočinek*, zotavení, reprodukce pracovní síly, osvobození od únavy, odstranění fyzických či nervových poruch vyvolaných napětím, výkonem povinností a zejména pak práce,
2. *možnost rozptýlení*, zábavy, kompenzace a úniku od monotónnosti práce,
3. *rozvoj lidské osobnosti* v oblasti fyzické, sociální a kulturní.

V Pedagogice volného času podle Pávkové¹⁹ nalezneme celkem čtyři hlavní funkce volného času, kterými jsou:

- *výchovně-vzdělávací funkce*, která se týká především dětí a mládeže, k jejichž celkovému rozvoji a kultivaci množství zájmových aktivit velmi přispívá. Zájmové

¹⁸ HODAŇ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 56 – 57.

¹⁹ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 39-41.

kroužky vedou k aktivnímu a především zdravému využívání volného času a napomáhají dobrému osvojování nových vědomostí a dovedností.

- *Zdravotní funkce* je základem při utváření zdravého životního stylu a učí děti a mládež správnému dennímu režimu.
- *Sociální funkce* volného času ovlivňuje utváření mezilidských vztahů, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností a hraje důležitou roli při vyrovnávání materiálních a psychologických rozdílů mezi jednotlivci.
- *Preventivní funkce* velmi výrazně přispívá k odhalování a minimalizaci sociálně patologických jevů, jakými jsou např. šikana, záškoláctví, alkoholismus, kouření a užívání drog, gamblerství, kriminalita apod. Oblast volného času je ideálním prostředím pro osvětovou činnost v tomto směru.

Německý pedagog H. Opaschowski (in Vážanský)²⁰ pak považuje za základní funkce volného času tyto:

- *rekreační funkce* - slouží k obnově fyzických i psychických sil;
- *komunikační funkce* - zajišťuje potřebu navazování a udržování mezilidských vztahů;
- *integrační funkce* - pomáhá nám se začlenit do společnosti a zažívat pocit sounáležitosti;
- *kompenzační funkce* - pomáhá zbavit se jednostranné zátěže (např. pracovní);
- *výchovná a vzdělávací funkce* - má vliv na neustálý rozvoj člověka a získávání vědomostí a dovedností;
- *kontemplační funkce* - umožňuje sestavit si vlastní hodnotový žebříček;
- *participační funkce* - odráží se v angažovanosti a spoluúčasti jedince a
- *enkulturační funkce* - pomáhá jedinci při jeho vlastním rozvoji.

Na závěr uvádíme ještě pojetí Rojka²¹, který se svým vymezením odlišuje od výše zmíněných autorů reprezentujících tradiční pojetí volného času. Rojek tedy rozlišuje funkce:

- *manipulativní* - volný čas je prostředkem sociální stratifikace;
- *regulativní* - volný čas reguluje životní styl a způsob člověka;
- *identitní* - volný čas je prostředkem sociální inkluze nebo exkluze a
- *mobilizační* - kdy volný čas vytváří prostor pro opozici vůči společenskému tlaku.

²⁰ VAŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*, s. 36 – 38.

²¹ KNOTOVÁ, D. *Pedagogické dimenze volného času*, s. 34.

1.5 Faktory ovlivňující trávení volného času

Na úvod je nutno poznamenat, že i činnost vykonávaná v rámci trávení volného času, stejně jako všechny činnosti člověka, je determinována mnoha různými faktory.

Mezi faktory, které trávení volného času ovlivňují, patří dle Dumazediera²²:

- *geografické prostředí,*
- *stupeň rozvoje dané společnosti,*
- *osobnostní charakteristika jedince,* jeho sociální a socioekonomický status a osobní charakteristika, tedy pohlaví, věk, zdravotní a rodinný stav, vzdělání, profese, kvalifikace, ekonomicko-materiální zajištění, podíl na moci, ale také místo bydliště, vliv rodinného prostředí, vzorce konkrétní subkultury, psychika a hodnotová orientace jedince, jeho temperament, struktura zájmů atd.

Podle autorů Spousty²³ a Šeráka²⁴ patří pak mezi hlavní faktory ovlivňující trávení volného času především věk, pohlaví, fyzická a psychická kondice a zdravotní stav jedince, dále pak jeho profese, vzdělání a sociální skupina.

1. *Věk* - podle všeho ovlivňuje náplň volného času nejvíce, jelikož preferované volnočasové činnosti se vlivem věku během života mění. Předškolní dítě ještě nerozlišuje hru a práci, což se mění se školním věkem a nástupem povinností v podobě školních úkolů. Zde již děti začínají rozlišovat čas povinností a čas volna. Zájmy jedince se pak velmi mění v období puberty, nejvíce jich mají lidé ve věku kolem 17 let. V té době se utváří také pevný životní styl. S přibývajícím věkem, množstvím pracovních a rodinných povinností a snižující se fyzickou aktivitou pak množství volnočasových aktivit klesá.
2. *Pohlaví* - je významnou determinantou v oblasti trávení volného času. I přes zrovnoprávnění žen a mužů, díky němuž došlo k přenesení některých typických činností a zájmů na opačné pohlaví, je stále pro ženy typická práce v domácnosti, ruční práce, čtení či návštěvy kulturních akcí, zatímco muži se častěji věnují sportu, kutilství, práci na zahradě, návštěvám restaurací a kaváren nebo sebevzdělávání.

²² HODANĚ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 57.

²³ SPOUSTA, V. et al. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*, s. 50.

²⁴ ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*, s. 37 – 42.

3. *Fyzická kondice a zdravotní stav* - výrazně ovlivňují volbu povolání a zájmů jedince. Důležitou roli zde hraje míra aktivity jedince, přičemž pohybová aktivita výrazně přispívá k prevenci civilizačních chorob (obezita, poruchy příjmu potravy, kardiovaskulární choroby, rakovina apod.) typických pro moderní společnost. Zdravotní stav má velký vliv na výběr aktivit především handicapovaných lidí, kteří jsou tak v mnohém omezeni. Dnes však již existuje velká řada organizací i kompenzačních pomůcek, díky kterým mohou svůj volný čas trávit plnohodnotným způsobem.
4. *Psychická kondice* - je důležitým aspektem ovlivňujícím životní styl jedince. Je dána temperamentem, inteligencí, stupněm aktivity a energičnosti, které společně podmiňují volní složku osobnosti.²⁵
5. *Bydliště* - determinuje možnosti volnočasového vyžití z hlediska dostupnosti aktivit a služeb. Lidé žijící na venkově mívají horší přístupnost k těmto aktivitám, i když rozdíly oproti lidem z města se v současnosti velmi smazávají. Na vesnicích se lidé častěji věnují zahradničení, péči o dům, kutilství a pobytu v přírodě. Je zde také patrný kolektivní způsob života díky činnosti místních spolků, které tradičně pořádají různé kulturní a sportovní akce, a to většinou na základě dobrovolnické práce.
6. *Profese* – zaměstnání, které člověk vykonává, má podstatný vliv na trávení jeho volného času především z pohledu časové náročnosti a zaměření daného zaměstnání. Pro některé lidi je jejich práce koníčkem, pro jiné nutným zlem. Někteří lidé jsou tak pracovně vytížení, že jim nezbývá tolik volného času, kolik by si přáli, jiní naopak po příchodu z práce zažívají pocit nudy a přemíry volného času, s kterým neumějí vhodně naložit.
7. *Vzdělání* - odráží se především v jeho přístupu k chápání a využívání volného času. Lidé s vyšším vzděláním se všeobecně lépe orientují v nabídce volnočasových aktivit, mají větší potřebu se ve volném čase rozvíjet a trávit jej aktivně a přikládají mu obecně větší význam než lidé s nižším vzděláním. Často věnují svůj čas sportu, četbě, kulturním aktivitám nebo pobytu v přírodě.
8. *Sociální skupina* - má podstatný vliv na utváření hodnotových systémů jedince, což se odráží i ve volbě jeho zájmových aktivit. Během života člověk patří do několika různých sociálních skupin od rodiny, přes školní třídu, partu přátel po pracovní kolektiv, přičemž každá z těchto skupin má své vlastní normy a vybudovaný

²⁵ SPOUSTA, V. et al. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*, s. 50.

hodnotový systém, kterými je jedinec ovlivňován. Největší vliv na utváření jedince má bezpochyby rodina.

1.6 Rozdělení volnočasových aktivit

Náplní volného času je, jak vyplývá z výše uvedených poznatků, nepřehledné množství různorodých činností a aktivit, které lze jen těžko klasifikovat. Jedná se však o středobod zájmu všech volnočasových organizací a institucí i samotných jedinců. Proto zde uvedeme několik možných členění činností ve volném čase.

Například Dumazedier²⁶ rozčlenil tyto činnosti do následujících pěti kategorií, a to na:

- *činnosti manuální,*
- *fyzické,*
- *estetické,*
- *intelektuální,*
- *sociální a*
- *činnosti spotřební.*

J. Pávková²⁷ je pak podle obsahu dělí celkem na pět základních kategorií, kterými jsou:

1. *Společenskovední činnosti* - aktivity vedoucí k poznání moderního světa včetně historických souvislostí. Jejich cílem je vést jedince k humanismu, toleranci a demokratickému smýšlení.
2. *Pracovně-technické činnosti* - pomáhají člověku zdokonalit se v manuálních činnostech a umět přenést nově získané poznatky do praxe. U dětí tyto činnosti rozvíjí technické myšlení a představivost a obecně člověku pomáhají udržet krok s rychlým rozvojem technických oborů.
3. *Přírodovědné činnosti* - přinášejí informace o přírodě (živé i neživé), čímž formují pocit zodpovědnosti člověka za její stav. Již od útlého mládí tyto informace přijímáme například díky procházkám a pobytu v přírodě či docházením do pravidelných kroužků (např. rybářství) v pozdějším věku.
4. *Esteticko-výchovné činnosti* - obsahují všechny aktivity, které se v člověku snaží probudit zájem o krásno a vztah ke kulturním hodnotám. Formují naši výtvarnou,

²⁶ HODAŇ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 57.

²⁷ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 93.

hudební i dramatickou stránku, a to při návštěvách muzeí, výstav a vernisáží, ale především při samotné tvůrčí činnosti.

5. *Tělovýchovné, sportovní a turistické činnost* - slouží k všestrannému rozvoji pohybových dovedností a hlavně u dětí a mládeže jsou nezbytné pro jejich přirozený a zdravý vývoj. Pokud se začnou tělesné aktivity praktikovat již v dětství, zvyšuje se pravděpodobnost, že i v pozdějším věku budou zastávat v životě jedince významnou roli.

A jako třetí příklad dělení uvádíme sedm skupin volnočasových činností tak, jak je určila Dufková a kol.²⁸ Jedná se o aktivity:

1. *Kulturní* – sem patří činnosti kreativní, kdy samotný jedinec vytváří malováním či hrou na hudební nástroj nějakou hodnotu. Dále sem spadá také návštěva divadla, kina či muzea, ale i sledování televize, ať už jako kulturního a informačního média nebo pouze jako kulisy.
2. *Sociální* – tzn. navazování a rozvíjení mezilidských vztahů v prostředí kaváren, barů, diskoték atd. tyto aktivity patří k těm vůbec nejdůležitějším, protože právě kvalitní mezilidské vztahy jsou pro mnoho lidí pevnou jistotou v neustále se měnícím světě.
3. *Vzdělávací* – s aktuálním požadavkem na celoživotní sebevzdělávání roste jejich význam. Jedná se o rozmanité aktivity, které se však někdy obtížně odlišují od činností kulturních.
4. *Sportovní* – sem spadají všechny pravidelně provozované známé sporty a pohybové aktivity.
5. *Veřejné* – zahrnují všechny způsoby angažování jedince na veřejném životě, zapojování se do obecně prospěšných činností i řešení problémů komunity. Tyto nejsou však bohužel příliš vyhledávané.
6. *Rekreační a cestovatelské* – prolínají se s aktivitami sportovními, ale patří sem i typicky české chataření a chalupaření.
7. *Hobby a manuální aktivity* – do této skupiny můžeme zahrnout velké spektrum rozmanitých činností provozovaných ve volném čase, a to pouze pro vlastní potěchu a radost, přičemž člověk může v rámci svého koníčku dosáhnout i profesionální úrovně.

²⁸ DUFKOVÁ, J. a kol.. *Sociologie životního stylu*, s. 157-161.

1.7 Volný čas versus životní styl a životní způsob

Volný čas a životní styl jsou dva moderní pojmy, s nimiž se dennodenně setkáváme. Oba dva mají mnoho společného a jsou vzájemně propojeny. Pojem životní styl je někdy také zaměňován s pojmem životní způsob přesto, že se nejedná o synonyma. Nyní si tedy stručně vysvětlíme rozdíl mezi těmito současnými fenomény. Pochopení pojmu volný čas jsme se již věnovali v kapitole 1.2, nyní si tedy definujeme *životní styl*.

Podle Velkého psychologického slovníku je životní styl: „*v obecné rovině souhrn individuálních postojů, hodnot a dovedností odrážejících se ve výrobní, umělecké a jiné činnosti člověka; zahrnuje síť mezilidských vztahů, výživu, tělesný pohyb, organizaci času, zájmy a záliby.*“²⁹ Podobně jako volný čas je i životní styl člověka determinován velkým množstvím různých faktorů a činitelů. Jedná se zejména o *vnější faktory*, které závisí na obecnějších, celospolečenských i na užších skupinových životních podmínkách a *faktory vnitřní*, dané osobností jedince se všemi jeho konkrétními potřebami, hodnotami, zájmy, aspiracemi, dovednostmi, schopnostmi apod.³⁰ Stručně řečeno je tedy životní styl člověka dán jednak jeho vlastní osobností, a jednak charakterem a historií konkrétní společnosti, v níž žije.

Z výše uvedeného vyplývá, že volný čas člověka je pouhou jednou součástí jeho vlastního životního stylu. Můžeme jej ale považovat za základní ukazatel. Způsob využívání volného času a důležitost, jakou mu člověk přikládá, je pak odrazem hodnotového systému a zájmů každého jedince.

Jak již bylo zmíněno výše, životní styl bývá někdy mylně zaměňován pojmem *životní způsob*. I na jeho bližší definování se tedy nyní stručně zaměříme.

Dle Velkého sociologického slovníku je životní způsob definován jako pojem „*(...) používaný v sociologii zvl. k vyjádření rozmanitostí konkrétních, historicky se vyvinuvších, relativně stabilních forem lidského života a současně k postižení jejich souvislostí, tj. toho, jaký tvoří celek, jak vzájemně působí na svoji obnovu a změnu.*“³¹ To znamená, že pojem životní způsob se týká nějaké skupiny, populace. Má tedy skupinový charakter a může tak představovat určitou úroveň nebo normu, která je pro danou skupinu typická, např. životní způsob české populace, životní způsob manažerů apod.³²

²⁹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Velký psychologický slovník*, s. 559.

³⁰ DUFKOVÁ, J. a kol.. *Sociologie životního stylu*, s. 114.

³¹ MAŘÍKOVÁ, H. a kol. *Velký sociologický slovník*, s. 1449.

³² HODANĚ, B., DOHNAL, T. *Rekreologie*, s. 84.

Životní způsob je tedy pojem nadřazený životnímu stylu v tom smyslu, že se týká nějaké celé společnosti, skupiny, komunity, zatímco životní styl je záležitostí individua. Je však patrné, že životní styly jednotlivců jsou významně ovlivňovány celkovým životním způsobem společnosti, v níž žijí.

O problematice volného času již bylo napsáno na celém světě nepřeberné množství publikací a další stále vznikají. Účelem naší práce však není podat komplexní pojetí tohoto fenoménu, ale spíše seznámit s jeho základními rysy a především pak poukázat na jeho nezastupitelnou roli v životě dnešního člověka.

Z informací obsažených v této kapitole jasně vyplývá, že volný čas plní mnoho, dalo by se říci až životně důležitých funkcí v dnešní uspěchané a stresující době. Je proto nutné vymezit si i ve svém životě dostatek prostoru na uspokojení vlastních niterných potřeb. Kvalitní naplňování volného času vede totiž k udržení psychického i fyzického zdraví člověka, a potažmo tedy i celé společnosti, kterou lidé dohromady tvoří.

2 Komunita a komunitní život

Jelikož se v naší práci zabýváme působením nestátní neziskové organizace na život konkrétní komunity, pojdme se nyní seznámit s tím, co si pod pojmy komunita, komunitní život apod. vůbec představít.

2.1 Definice pojmu komunita

Nejprve se zaměříme na objasnění pojmu komunita, jeho definování a uvedení do širšího kontextu. Výraz komunita pochází z latinského *communitas* = společenství, pospolitost, obec. Přestože se jedná o jednu ze základních sociologických kategorií, její přesné definování je poměrně obtížné, jelikož existuje velké množství různých definic, přičemž každá nahlíží na komunitu z jiného úhlu pohledu, zdůrazňuje jiné její hledisko.

Podle Navrátila³³ má výraz komunita dva hlavní významy. Prvním je *teritoriální hledisko*, kdy komunita označuje osoby, které žijí na nějakém společném území, přičemž hranice dané komunity nejsou na velikosti tohoto území závislé. Může se jednat např. o sídliště, obec, kraj apod. Druhým je pak *hledisko zájmové*, kdy komunitou označujeme osoby, které jsou vzájemně spojeny společnými zájmy či znaky (např. stejné etnikum, handicap). Setkáváme se ale i s komunitami lidí, jež spojují nějaké společné podmínky či problém.

Komunitou můžeme také označit „*společenství lidí žijících či kooperujících v jedné instituci nebo jedné lokalitě*.“³⁴ Existence komunity však nemusí být nutně vázaná na místo. Komunity se mohou vytvářet i na základě společných zájmů, světonázoru či profese jejich členů (např. komunita sociálních pracovníků).³⁵ Pro vznik komunity nakonec nemusí být podstatný ani vzájemný fyzický kontakt členů, což je patrné zejména v dnešní době, kdy hojně vznikají provázané komunity uživatelů různých internetových portálů (např. komunita facebookových fanoušků Michaela Schumachera).

Komunita je vymezena hranicemi (geografickými, politickými, ekonomickými nebo sociálními) a postavena na pilířích (sdílené hodnoty). Spojuje ji kulturní dědictví, společné zájmy i problémy a má svou vlastní strukturu, skrz niž obyvatelé vykonávají určité funkce.³⁶

³³ Navrátil, P. *Teorie a metody sociální práce*.

³⁴ Matoušek, O. *Slovník sociální práce*.

³⁵ Maříková, H. a kol. *Velký sociologický slovník*.

³⁶ Mattessich, P. et al. *Community Building: What Makes It Work*.

Obecně tedy můžeme za komunitu považovat libovolně velké společenství lidí vzájemně spojených buďto na základě sdílení společného prostoru, nebo stejných potřeb a zájmů či problémů a vyznačujících se vzájemnou interakcí.³⁷ Velkým přínosem takové komunity pak může být efektivní řešení společných problémů či vliv na zlepšení aktuálních podmínek např. v obci, kdy právě místní lidé nejlépe vědí, v jakém stavu se jejich obec nachází a jsou si vědomi všech možností a zdrojů, které jsou jim k dispozici.

2.2 Komunitní vzdělávání

Dalším, pro naši práci významným pojmem souvisejícím s komunitním životem, je komunitní vzdělávání a problematika komunitních škol a center.

„Komunitní vzdělávání – Plánovaná vzdělávací činnost školy, která zasahuje jiné skupiny místní – komunity, než jsou žáci školy. Může se podílet výrazně na – celoživotním vzdělávání obyvatel obce, usilovat o řešení partikulárního problému nebo o zlepšení kvality života obce jako celku. Může být organizováno ve škole nebo mimo ni.“³⁸

Neumajer³⁹ definuje komunitní vzdělávání a komunitní školy jako proces, který zapojuje lidi bez rozdílu věku do života komunity tak, že uspokojuje jejich vzdělávací, sociální, kulturní nebo rekreační potřeby.

Komunitní vzdělávání je potom založeno na třech základních principech:

1. *Celoživotní učení* – jelikož je učení chápáno jako celoživotní proces, snažíme se v rámci komunitního vzdělávání poskytovat formální i neformální učební příležitosti pro všechny členy komunity.
2. *Zapojení do komunity* – podporuje smysl pro občanskou společnost, poskytuje příležitosti pro vedení jednotlivých aktivit pro členy komunity a povzbuzuje demokratické procesy při místním rozhodování.
3. *Efektivní využití zdrojů* – propaguje při aktivitách efektivní využívání fyzických, finančních i lidských zdrojů, které má komunita k dispozici.⁴⁰

³⁷ LIETAER, B.: *Budoucnost peněz*, s. 167-174

³⁸ PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*.

³⁹ NEUMAJER, O. *Slyšeli jste už o komunitním vzdělávání?*

⁴⁰ VIK, V. *Plán rozvoje komunitního vzdělávání*.

Nyní přecházíme k myšlence vzniku *komunitních škol*. Ukázalo se, že ideálním místem pro realizaci komunitních aktivit je právě škola. Vztah školy a komunity hraje dle Průchy⁴¹ výraznou roli při utváření klimatu školy. Škola pak bývá v mnoha zemích jedním z přirozených společenských a kulturních center obce. Je fungující veřejnou jednotkou téměř v každé obci a je obvykle prostřednictvím komunálních rozpočtů také komunitou financována. Školy představují bohatý lidský zdroj a jsou vzdělanostními centry obce, a proto by měly být intenzivněji využívány pro naplňování potřeb celé komunity.

Komunitní centrum při škole je zařízení založené za účelem poskytování vzdělávacích, rekreačních a sociálních služeb pro lidi každého věku. Posláním těchto center je zapojení co největšího počtu lidí a poskytování kvalitních služeb reagujících pružně na potřeby komunity zejména v oblasti sociální, kulturní, vzdělávací, a dále poskytujících prostor pro odpočinek a mezigenerační dialog.

V České republice již malé množství komunitních škol či center existuje a těší se velkému zájmu a oblibě svých uživatelů. O prosazování komunitního vzdělávání se u nás zasloužila především *Nadace Open Society Found*, díky níž se podařilo v minulých letech vytvořit podmínky pro vznik českých komunitních škol. V roce 2000 u nás vznikla také *Liga komunitních škol*.⁴²

Tato zařízení mají bezpochyby obrovský přínos pro život celé komunity. Přispívají nejen k naplňování jejich vnitřních potřeb, ale jsou i prostorem pro možnost angažovat se v záležitostech komunity, podílet se aktivně na jejím životě, utváření, efektivním řešení problémů a tím přispívat ke kvalitnějšímu životu všech jejích členů.

2.3 Další související pojmy

S komunitou a komunitním životem také velmi úzce souvisí další pojmy, z nichž si některé na tomto místě stručně uvedeme. Pro naši práci však nejsou natolik podstatné, abychom jim věnovali více prostoru.

V oblasti sociální práce se často setkáváme s označeními komunitní práce a komunitní pracovník. Existují totiž komunity, jejichž členové se vyznačují společnými problémy, životní situací, které nejsou schopni sami vyřešit (např. komunita drogově závislých, sociálně exkludovaných občanů, Romové v ČR apod.) V tomto případě vstupuje na scénu metoda *komunitní práce*, tedy proces, díky němuž je možné pomoci členům komunity, aby společnou

⁴¹ PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*.

⁴² NEUMAJER, O. *Slyšeli jste už o komunitním vzdělávání?*

aktivitou účinně řešili problémy celé komunity a zkusili tak zkvalitnit životní podmínky, v nichž se nacházejí. Tento proces však vyžaduje profesionálního *komunitního pracovníka*, který bude po celou dobu v komunitě přítomen a v jejím snažení nápomocen.⁴³

V oblasti sociálních služeb se dále setkáváme s pojmem *komunitní plánování*, což je proces zjišťování potřeb a způsobů řešení, které nejlépe odpovídají podmínkám místní komunity. Podle Ministerstva práce a sociálních věcí⁴⁴ je pak výsledkem tohoto procesu to, aby lidé měli k dispozici takové množství dosažitelných a dostatečně kvalitních sociálních služeb, jaké potřebují.

Význam existence komunity je patrný už jen z toho principu, že člověk je ve své podstatě tvor společenský. Komunita, tedy společenství, v němž člověk žije, tak plní mnoho zásadních funkcí v jeho životě. Každý jedinec může svým zapojením obohacovat život komunity a naopak fungující komunita může přispívat ke kvalitnímu uspokojování všemožných potřeb jedince, a to nejen v oblasti trávení volného času.

Pro účely naší práce nás zaujala především možnost vytváření a komunitních center, která obvykle vznikají při místních školách a slouží k naplňování potřeb celé komunity.

⁴³ Matoušek, O. *Slovník sociální práce*.

⁴⁴ MPSV. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*.

3 Nestátní nezisková organizace (NNO)

V této kapitole se budeme věnovat definování pojmu *nestátní nezisková organizace* z pohledu platné české legislativy. Objasníme si historický kontext, cíle a význam neziskových organizací na život společnosti a komunity, které jsou pro naši práci stěžejní.

3.1 Historie spolčování u nás

Prostřednictvím této kapitoly se ohlédneme do historie spolčování a spolků na našem území. Podle Petra Anderleho⁴⁵ patří historie občanských aktivit k těm, na které můžeme být právem hrdí. V následujícím textu tedy odkazujeme na jeho práci.

Sdružování do rozmanitých skupin, spolků, komunit je pro člověka zcela přirozenou záležitostí. Rozlišujeme přitom dva typy spolčování. Prvním je *korporativní typ*, jehož podstatou je povinné členství na základě určitého společného znaku, příslušnosti k řemeslu, činnosti. Jeho protikladem je *asociativní typ spolčování*, kdy se členové spolků sdružují naprosto spontánně a dobrovolně. Počátky tohoto typu nacházíme v době osvícenství, avšak již ve středověku se některá sdružení těmto spolkům podobala.

Již ve 13. století byly u nás zaznamenány pokusy o ustavení řemeslných organizací – cechů (z něm. *Zeche* = řád, společenství), zatímco v ostatních evropských zemích vznikají podobné spolky až po roce 1400. V 18. st. pak přicházejí osvícenské myšlenky o potřebě obecného prospěchu, vzdělávání, zlepšování duchovního stavu lidstva a lidského poznání. Významnými prvky se rovněž stávají filantropie a mecenášství kultivovaných osobností našich dějin, které významně přispěly k vybudování a rozvoji občanské společnosti. Svůj nepopíratelný vliv mělo na tento vývoj i mezinárodní působení. Díky tomu došlo u nás například k převzetí myšlenek i názvů zahraničních spolků (např. hnutí *Repeal* v roce 1844 či *Mafie* pod vedením Edvarda Beneše v roce 1915) nebo rozšíření obecně známých termínů *bojkot* (podle správce Jamese Boycotta) a *lynč* (soudce James Lynch) přejatých z irských dějin apod.

Zvláštní význam sehrály v dějinách občanské společnosti spolky tajné. Paradoxně bylo jejich největším přínosem to, že díky tendenci jejich členů o utajení se stát začal o spolkový život konečně zajímat. Sem patří např. *svobodní zednáři*, jejichž činnost na našem území zaznamenáváme již počátkem 18. st. Českoslovenští zednáři svou činnost ukončili vlivem neblahých historických událostí v roce 1938. V roce 1946 došlo sice k obnově zednářských

⁴⁵ ANDERLE, P. *Máme na čem stavět.*

lůží, avšak po roce 1948 byla jejich existence zcela nemyslitelná. Podobně skončily i další organizace, které sice nepůsobily utajeně, ale byly blízké zednářskému myšlení, jako např. Armáda spásy (zal. 1919) či Liga lidských práv (zal. 1930)

Mezi naše nejstarší spolky patří například *Meteorologický spolek na Moravě* (zal. 1816), *Spolek hutnický a hornický v Moravské Ostravě* (1877) či *Spolek českých zvěrolékařů pro země Koruny české* (1899). Značný rozvoj prodělávaly také spolky turistického zaměření. Jako první vznikly *Pohorská jednota Radhošť* ve Frenštátě pod Radhoštěm v roce 1886 a *Klub českých turistů* (1888). Od roku 1911 se u nás začíná rozvíjet skauting, první samostatný spolek *Junák – český skaut* pak vznikl v roce 1914. V roce 1930 měl svaz Junáků více než 34 tis. členů. Obrovský rozmach zaznamenal v českých zemích TJ *Sokol* založený Miroslavem Tyršem v roce 1862. Na základě antické myšlenky *kalokagathie* bylo vytvořeno rozsáhlé společenské hnutí věnující se dodnes sportovním a pohybovým aktivitám a kulturní činnosti. Během svého působení byl Sokol čtyřikrát zrušen nebo byla jeho činnost v důsledku válek a totalitních režimů silně omezena. V roce 1929 měla česká sokolská jednota téměř 630 tisíc dobrovolných členů, dnes kolem 190 000. V oblasti sportovního hnutí se ale podílely i další spolky, jako *Jednoty orelské*, *Dělnické tělocvičné jednoty*, *Tělocvičné odbory hasičské a střelecké* apod. Dobrovolnictví, jakožto základ práce všech spolků, se silně odráželo také na poli péče o zdraví občanů. Zde přispěla zejména činnost *Společnosti Československého Červeného kříže*, v níž v roce 1930 pracovalo přes 35 tisíc dobrovolníků. K tomu všemu je třeba připočítat další tisíce fungujících drobných spolků. Život každé obce se v té době odvíjel od existence dobrovolných sdružení. Občanský sektor se stal nositelem potřebného rozvoje společnosti, udával společenský tón, dbal na dodržování tradic a zajišťoval rozvoj v oblasti vědění, kultury a sportu.

Období mezi lety 1918 – 1939 můžeme díky obrovské rozmanitosti a množství existujících spolků označit „zlatým věkem“ spolkového života. Do roku 1939 existovaly politické strany a občanský sektor díky mnohotvárnosti občanské společnosti vedle sebe, vzájemně se ovlivňovaly, prolínaly, řešily společné problémy a spory, ale spolupracovaly. Bohužel období druhé světové války a následná socialistická éra našich dějin činnost většiny spolků přerušily či zcela zlikvidovaly. Po válce se československé občanské hnutí začalo pomalu zotavovat, čemuž však učinily přítrž události roku 1948. Majetky obcí či samotných spolků v podobě kulturních sálů, tělocvičen a dalších prostor byly zestátněny, aby nemohlo docházet k jejich nekontrolovatelnému využívání. Tisíce spolků byly plošně zrušeny nebo převedeny pod ROH a další centrální instituce. Až na krátké období naděje na obnovu během

roku 1968 spolková činnost v naší zemi upadla, a to až do roku 1989. I když stále ještě nedosáhla rozmanitosti, pestrosti ani postavení prvorepublikového spolkového života, je obdivuhodné, jak se dokázala česká občanská společnost po tolika neblahých obdobích opět konstituovat.

3.2 Definice pojmu NNO

Nyní se dostáváme k samotnému objasnění pojmů nezisková organizace a nestátní nezisková organizace a rozdílů mezi nimi.

Nezisková organizace (NO), je právnickou osobou, jejímž účelem není vytváření zisku. Nejedná se tedy o obchodní společnost ani jiný podnikatelský subjekt. Neziskové organizace dělíme na nestátní neziskové organizace (NNO) a příspěvkové organizace.

Příspěvková organizace je samostatná právnická osoba zřízená státem či jiným územním samosprávným celkem (krajem, obcí), jejíž hlavní činnost je zaměřena na plnění úkolů ve veřejném zájmu. Organizace založené státem většinou nesou označení jako *státní organizace*, z nichž některé mohou být zřízeny ze zákona. Příspěvková organizace hospodaří s peněžními zdroji získanými vlastní činností a pak ze zdrojů získaných od jiných osob, především od svého zřizovatele. Ten poskytuje příspěvek na provoz organizace v souladu s jejími potřebami, který společně s dalšími finančními zdroji pokrývá plat či mzdu zaměstnanců a jiné náklady dané organizace.⁴⁶

Mezi příspěvkové organizace patří např. dětské domovy a dětské diagnostické ústavy, školy a školská zařízení, nemocnice, muzea, galerie, knihovny či divadla celostátního významu.

Nestátní či *nevládní nezisková organizace*, zkráceně NNO (anglicky *Non-Governmental Organization*, zkr. NGO) je organizace, která není zřízena státem ani jiným veřejnoprávním subjektem, a je na nich nezávislá. Je primárně zaměřena na obecně prospěšnou činnost nebo činnost neziskovou pro soukromý prospěch. Podle Světové banky spadají do této kategorie především organizace, jejichž aktivity „*zmírňují utrpení, podporují zájmy chudých, chrání životní prostředí, poskytují základní sociální služby nebo vedou k rozvoji komunit*“⁴⁷, ale také například nevládní univerzity či výzkumná pracoviště.

⁴⁶WIKIPEDIE. *Příspěvková organizace*. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvkov%C3%A1_organizace

⁴⁷WIKIPEDIE. *Nestátní nezisková organizace*. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Nest%C3%A1tn%C3%AD_neziskov%C3%A1_organizace

Pojem NNO nepředstavuje v České republice oficiální právní termín ani formu či status právnické osoby. Jedná se však o ustálené označení organizací v oblasti veřejné správy a v sociálně-ekonomické sféře.

Mezi NNO spadají občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, církve a jiné náboženské společnosti.

3.3 Základní typy NNO

Nyní se podrobněji seznámíme se základními typy NNO a jejich charakteristickými rysy. Jak již víme z kapitoly předchozí, bude se jednat zejména o občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace nadační fondy a náboženské společnosti. Pro potřeby naší práce je nejdůležitější hned první z nich.

3.3.1 Občanské sdružení (o.s.)

Dle znění Zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů⁴⁸ se jedná o sdružení fyzických a právnických osob za účelem realizace společného zájmu, přičemž typickým znakem je existující členská základna. Účelem sdružení nesmí být výkon výdělečné činnosti, podnikání může být nanejvýš činností doplňkovou. Pokud aktivita sdružení naplňuje podmínky živnostenského zákona, je třeba navíc získat živnostenské oprávnění.

Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra ČR na základě předložení stanov a návrhu na registraci s podpisem alespoň tří členů (fyzických osob) přípravného výboru, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let.

Hlavním organizačním dokumentem jsou stanovy sdružení. Ty musí mimo jiné obsahovat název a sídlo sdružení, cíl jeho činnosti, orgány sdružení, jejich volbu a fungování, dále podmínky vzniku členství, práva a povinnosti členů, zásady hospodaření atd. Vnitřní orgány sdružení se řídí výhradně podle stanov, zákon tyto nijak neupravuje. Při zakládání sdružení není zákonem stanovena povinnost minimálního počátečního vkladu.

Sdružení zaniká buď dobrovolným rozpuštěním či sloučením s jiným sdružením nebo pravomocným rozhodnutím MV ČR o rozpuštění sdružení podle zmíněného zákona.

⁴⁸ Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů.

3.3.2 Obecně prospěšná společnost (o.p.s.)

Vznik, činnost a zánik obecně prospěšné společnosti upravuje Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech.⁴⁹

Obecně prospěšná společnost je subjekt poskytující obecně prospěšné služby všem a za stejných podmínek, přičemž vzniklý zisk je použit na financování dalších aktivit společnosti a nesmí být tudíž rozdělován mezi zakladatele či zaměstnance společnosti. Může být však realizována doplňková podnikatelská činnost k dosažení účinnějšího využití majetku, přičemž nesmí být ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb. Společnost se nesmí podílet na podnikání jiných osob, např. nabývat podílů v obchodních společnostech.

Registraci provádí Krajský soud podle sídla společnosti v rejstříku obecně prospěšných společností. Registraci předchází návrh na zápis obsahující zakladací listinu společnosti, čestné prohlášení členů správní a dozorčí rady a výpisy z trestního rejstříku těchto osob, ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem společnosti, doklad o splnění podmínek k výkonu činnosti a doklad o oprávnění k umístění sídla a prohlášení správce vkladu zakladatelů, je-li tento vkládán nebo posudek k ocenění nepeněžitých vkladů, jsou-li vkládány. Součástí zakladací listiny jsou potom informace o zakladateli, název a sídlo společnosti, druh poskytovaných služeb a podmínky jejich poskytování, doba, na kterou se společnost zakládá (pokud se nejedná o dobu neurčitou), identifikační údaje členů správní a dozorčí rady, způsob jednání správní rady, majetkový vklad zakladatelů (pokud je vložen) a způsob zveřejňování výroční zprávy společnosti (musí být vydána vždy do 30. června následujícího roku). Vstupní vklad není ze zákona povinný.

Hlavním organizačním dokumentem je v případě o.p.s. statut, orgány společnosti jsou správní a dozorčí rada a ředitel společnosti. V případě, že čistý roční obrát společnosti přesáhne 10 mil. Kč nebo příspěvky z veřejných rozpočtů dosáhnou výše 1 mil. Kč, musí být proveden audit.

K zániku o.p.s. dochází buďto uplynutím doby, na kterou byla založena, nebo dosažením účelu, pro který byla založena. Společnost dále zaniká rozhodnutím správní rady o zrušení společnosti, sloučením, splynutím nebo rozdělením společnosti, prohlášením konkurzu nebo rozhodnutím příslušného soudu o jejím zrušení.

⁴⁹ Zákon č. 231/2010 Sb. o obecně prospěšných společnostech .

3.3.3 Nadace

Právním předpisem upravujícím existenci a činnost nadací je Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech.⁵⁰

Nadací se rozumí takové sdružení majetku, které bylo zřízeno za účelem dosahování obecně prospěšného cíle. Tím bývá rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic, a dále rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační příspěvky na tuto činnost jsou poskytovány z výnosů nadačního jmění a ostatního majetku nadace. Kromě specifických případů, jimž jsou například pronájem nemovitostí, pořádání loterií, tombol a veřejných sbírek nebo různých kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí je podnikatelská činnost nadace vyloučena.

Nadace vzniká registrací na příslušném krajském soudu po předložení návrhu na zápis. Povinnými přílohami zápisu jsou nadační nebo zřizovací listina, doklad o složení vkladu zřizovatelů do nadačního jmění (ten činí minimálně 500 000 Kč), čestná prohlášení členů správní a dozorčí rady nebo revizora a výpis z trestního rejstříku těchto osob, ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem nadace a doklad o oprávnění k umístění sídla. Nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závěť) pak obsahuje název a sídlo nadace, identifikaci zřizovatelů, vymezení účelu zřízení nadace, informaci o nadačním jmění, identifikační údaje členů správní a dozorčí rady (nebo revizora), podmínky poskytování nadačních příspěvků, pravidlo omezení nákladů na správu nadace a určení správce majetku nadace do jejího vzniku, pokud se neupraví až statutem po vzniku nadace.

Organizačním dokumentem nadace, stejně jako obecně prospěšné společnosti, je statut. Nadačními orgány jsou správní rada, jakožto statutární orgán, dále dozorčí rada nebo revizor a popř. ředitel nadace, jehož funkci zákon neupravuje. Nadace má mj. povinnost provádět audit a vždy do 30. června následujícího roku zveřejnit výroční zprávu.

V případě, že bylo dosaženo účelu, za nímž byla nadace založena, dochází k jejímu zániku. Stejně tak zaniká na základě rozhodnutí soudu o zrušení nebo rozhodnutím správní rady o sloučení s jinou nadací, rozhodnutím o úpadku nebo zamítnutím insolvenčního návrhu z důvodu, že majetek nadace nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení.

⁵⁰ Zákon č. 158/2010 Sb. o nadacích a nadačních fondech.

3.3.4 Nadační fond

K existenci a činnosti nadačních fondů se rovněž vztahuje Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech.⁵¹

Ve své podstatě je nadační fond obdobou nadace, pouze s několika drobnými rozdíly. Účelem nadačního fondu je taktéž dosahování obecně prospěšného cíle, k naplnění tohoto účelu však není zřizováno nadační jmění s povinnou minimální výší. Nadační fond tak smí k jeho dosažení použít veškerý svůj majetek. Minimální počáteční vklad nadačního fondu musí být složen, avšak jeho výše není zákonem určena. Audit musí být, na rozdíl od nadace, proveden pouze v případě, pokud majetek nebo úhrn celkových nákladů nebo výnosů nadačního fondu přesáhl 3 mil. Kč nebo pokud majetek fondu činí více než 3 mil. Kč.

Ostatní podmínky týkající se vzniku, obsahu zřizovacích dokumentů, orgánů, činnosti a zániku nadačního fondu jsou shodné s podmínkami nadace (viz předchozí kapitolu).

3.3.5 Církev a náboženské společnosti

Církev a náboženské společnosti jsou zvláštním případem NNO, jejich existenci a činnost upravuje Zákon č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech.⁵²

Církev nebo náboženská společnost je takové dobrovolné sdružení lidí, mající vlastní strukturu, orgány a předpisy, náboženské obřady a projevy víry, jehož účelem je vyznávání určité náboženské víry (veřejně či soukromě), a s tím spojené shromažďování, bohoslužby, vyučování, duchovní služby a případně obecně prospěšná činnost. Vzniknou a vyvíjet svou činnost pak může jen taková církev či náboženská společnost, jejíž učení nebo činnost nejsou v rozporu s právem nebo se nesnaží dosahovat svých cílů nezákonným způsobem, např. podněcování nenávisti, porušování základních lidských práv a svobod apod.

Církev nebo náboženská společnost vzniká registrací na Ministerstvu kultury ČR. Návrh na registraci podávají nejméně tři zletilé osoby s českým občanstvím nebo trvalým pobytem v ČR, jejichž podpisy musí být úředně ověřeny. Tento návrh musí obsahovat základní charakteristiku církve, jejího učení a poslání, dále zápis o založení této církve na území ČR, originální podpisy nejméně 300 zletilých občanů ČR nebo cizinců s trvalým pobytem v ČR, hláskách se k této církvi, s uvedením jejich osobních údajů a základní dokument církve. Ten potom obsahuje název církve a náboženské společnosti, její poslání a základní články její víry, sídlo církve na území ČR, označení statutárního orgánu a jeho

⁵¹ Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech.

⁵² Zákon č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech.

činnost, osobní údaje členů tohoto orgánu, organizační strukturu církve, způsob ustavování a odvolávání duchovních a způsoby jejich označení, způsob schvalování změn základního dokumentu církve, její začlenění do náboženských struktur mimo území ČR, zásady hospodaření, způsob naložení s likvidačním zůstatkem a práva a povinnosti osob hlásících se k církvi.

K zániku církve nebo náboženské společnosti dochází podáním žádosti samotné církve nebo svazu církví o zrušení na ministerstvo, dojde-li ke zrušení konkursu nebo insolvenčního návrhu, vyvíjí-li se církev v rozporu s tímto zákonem, pokud nebyl po dobu delší dvou let ustaven statutární orgán nebo vypršelo jeho funkční období atd. Zákon dále upravuje likvidaci církve, jejího majetku a další náležitosti spojené s jejím zánikem.

Podle zmíněného zákona je v České republice registrováno celkem 21 církví a náboženských společností.

Je jisté, že neziskové organizace zaujímají významnou roli při saturaci potřeb společnosti. Působí totiž samostatně v oblastech, které nejsou nijak zajištěny státem a svým charakterem nespádají ani do komerčního sektoru. Zde pak nastupuje nekonečná nezištná, dobrovolnická práce mnoha jedinců zaměřená na celkový prospěch společnosti.

4 Volnočasová činnost v obci Lichnov

V této kapitole si přiblížíme současnou situaci v obci Lichnov, do jejíhož prostředí jsme celou další práci situovali. Stručně se seznámíme s polohou obce a základními údaji o ní, hlavní pozornost však zaměříme na aktuální nabídku a možnosti volnočasového vyžití v obci a na organizace, které se podílejí na jejich realizaci.

4.1 Základní informace o obci

Obec Lichnov (z něm. *Lichnau*) byla založena koncem 13. století (podle nedochované zakládací listiny konkrétně v roce 1293) jako typická kolonizační ves lánového typu.⁵³ Obec leží v Moravskoslezském kraji, v okrese Nový Jičín, na samém okraji Beskyd. Rozkládá se v údolí Lichnovského potoka, někdy nazývaného jako Javornička (podle jeho prameniště na svazích Velkého Javorníka), který se v severní části obce vlévá do řeky Lubiny.

Poloha obce je v nadmořské výšce 359 m. n. m. a rozkládá se na ploše o katastrální výměře 12,1 km². Katastr obce sousedí na severu s Kopřivnicí a Vlčovicemi, na jihu s Bordovicemi, na východě s Frenštátem pod Radhoštěm a Tichou a na západní straně s krásným historickým městem Štramberkem a obcemi Veřovice a Ženkla. ⁵⁴

Podle posledního sčítání lidu měla obec ke dni 26. 3. 2011 celkem 1445 obyvatel, z toho 743 mužů a 702 žen. Děti do 14 let bylo k tomuto dni v obci celkem 219, drtivou většinu obyvatelstva pak tvoří jedinci ve věku 20 – 64 let a občanů nad 65 let bylo sečteno na 215, tedy téměř stejně jako dětí.⁵⁵ Podle aktuálnějších údajů ministerstva vnitra (MV ČR) žije k 1. lednu 2014 v obci již 1507 obyvatel, z toho 1289 starších 15 let.⁵⁶ Počet stálých obyvatel obce má tedy stále vzrůstající tendenci.

Více než čtyři stovky obyvatel jsou věřící. Z 1226 obyvatel starších 15 let jich má přes 200 základní vzdělání (počítáno včetně neukončeného), více než 800 má dokončeno střední vzdělání a 118 má úplné vzdělání vysokoškolské. Polovina obyvatel je ekonomicky aktivní.

⁵³ *Webové stránky obce Lichnov*. Dostupné z: <http://www.lichnov.cz/informace-o-obci/historie-a-pamatky/>

⁵⁴ *Webové stránky obce Lichnov*. Dostupné z: <http://www.lichnov.cz/informace-o-obci/historie-a-pamatky/>

⁵⁵ ČSÚ. *Sčítání lidu*. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/>

⁵⁶ MVČR. *Informativní počet občanů ČR ve všech obcích, v obcích 3. typu a v městských částech*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

Více než 500 obyvatel dojíždí do zaměstnání či školy mimo obec, z toho 143 je žáků a studentů.⁵⁷

4.2 Organizace působící v oblasti volného času v obci

Nyní se tedy pojďme seznámit s aktuální situací v obci z pohledu možností trávení volného času. Zaměříme se na spolky a organizace působící na poli volného času, základní informace o nich, jejich aktivity a nabídku volnočasových aktivit pro občany Lichnova. Pro naši práci je stěžejní hned první z níže uvedených, tedy volnočasová organizace Tojstoráci, jejíž případovou studii se budeme podrobně zabývat i v praktické části.

4.2.1 Občanské sdružení Tojstoráci

Tojstoráci jsou volnočasovou organizací působící v Lichnově (viz kap. 4.1). Převážně zde také soustřeďují svou činnost zaměřenou především na děti a mládež, ale i na širokou veřejnost. Mezi hlavní činnost Tojstoráků patří pravidelné kroužky (Tojstoráci, lezecký kroužek), víkendové akce, různé akce pro veřejnost, letní tábory, zážitkové kurzy (zimní kurz) apod.

Název je počestěnou odvozeninou populárních animovaných filmů *Toy Story* (Příběh hraček), ústředním motivem loga (viz obr. 1) je další pohádková postava, Pinokio, v zeleno-žlutém provedení jakožto základních tojstoráckých barvách. Tojstoráci disponují vlastním zázemím v podobě malé, v loni zrekonstruované, klubovny a přilehlého skladu na programový materiál v budově místní Orlovny. Sdružení spravuje mj. také vlastní webové stránky www.tojstoraci.cz, doménu www.vasvolnycas.cz a vlastní lezeckou stěnu (viz níže) vč. jejího webu www.stena.tojstoraci.cz. Při organizaci volnočasových aktivit spolupracují Tojstoráci s dalšími organizacemi, především však s Orlem, sborem dobrovolných hasičů, místní ZŠ, společností Outdoor Naplno a zástupci obce.

Organizace byla založena 2. 4. 2007, kdy se také konala historicky první schůzka stejnojmenného kroužku. Jako občanské sdružení byla organizace registrována v září 2008. Hned od začátku byl o nový způsob trávení volného času v Lichnově velký zájem. Pravidelný kroužek Tojstoráků každoročně navštěvuje kolem 15 – 20 dětí. Mimo tuto pravidelnou činnost pořádají Tojstoráci také mnoho akcí pro veřejnost, z nichž nejznámější je *Den dětí*, jehož se pravidelně zúčastňuje okolo 50 místních i přespolních dětí. Dalšími populárními

⁵⁷ ČSÚ. *Sčítání lidu*. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/>

akcemi jsou např. *Mikulášská nadílka* (účast cca 80 dětí) či *Velikonoční zajíček* (průměrně kolem 30 dětí). Sdružení dále organizuje *Halloween* a *Slet čarodějnic* a společně s Orlem jednotou Lichnov (viz následující kapitolu) spolupořádají *Drakyádu*, *Den matek*, *Silniční běh* a další akce.

Již od roku 2008 se staly stěžejní akcí a vyvrcholením každé sezóny této organizace dubnové *TojOslavy*, kterými Tojstoráci oslavují výročí svého založení. TojOslavy jsou cca dvouhodinovým kulturním programem pro rodiče a příbuzné dětí a širokou veřejnost, který každoročně shlédne kolem 150 lidí. Každé TojOslavy mají své téma, které je ústředním motivem celého programu. Ten pak tradičně obsahuje videa, hrané scénky, moderátorské vstupy, společná pěvecká a taneční vystoupení, individuální tvorbu dětí, divadelní představení a často také speciální prvky jako např. UV dance, stínohru apod. Každý rok se Tojstoráci snaží, aby jejich vystoupení bylo v něčem nové a jiné, než ta předchozí. Při čtvrtém ročníku (2011) dokonce Tojstoráci natočili svůj vlastní film pod názvem *Nová dobrodružství Malého prince*, díky čemuž se zviditelnili nejen v regionálním deníku, ale také např. na portálu *Novinky.cz* nebo v žurnálu Univerzity Palackého v Olomouci. Loňské TojOslavy byly naopak po celou dobu uceleným živým vystoupením bez použití jediného videa či hudební vsuvky.

V těch letošních se ústředním tématem stal samotný Lichnov, takový, jak ho vnímají místní děti. Součástí programu bude poutavý video spot o Lichnově, taneční vystoupení, velké společné divadelní představení, samostatně připravené skupinové výstupy dětí na téma Lichnov, dokument o obci v režii dětí apod. Po ukončení TojOslav se bude konat také koncert místní moderní křesťanské kapely. Hlavním výstupem letošního ročníku je především snaha o realizaci projektu na vytvoření lichnovského vycházkového okruhu s naučnými cedulemi, odkazujícími na zajímavá místa v obci a jejím okolí, navrženými a zpracovanými dětmi z Tojstoráků.

Kromě výše zmíněné činnosti pořádají již od roku 2008 Tojstoráci také letní tábory. Tím hlavním je tradičně dvoutýdenní klasický tábor, většinou ve stanech s podsadou, umístěný pokud možno do přírody, bez elektřiny a dalších vymožeností. Mimo pobytového tábora začali Tojstoráci s postupem času organizovat i tábory příměstské a také zimní kurzy a další zážitkové programy.

Tojstoráci během své historie zrealizovali úspěšně již několik významných projektů. Tím největším zatím bylo vybudování osmimetrové umělé lezecké věže na místním

víceúčelovém hřišti Orla jednoty Lichnov v roce 2012 v rámci projektu *O účel víc aneb lezecká stěna na hřiště* a za podpory nadace O2, obce, OKD⁵⁸ a dalších sponzorů.

Společně s Orlem jednotou Lichnov a Rodinným centrem tvoří Tojstoráci *Lichnovské centrum volného času*.⁵⁹ S takto širokou nabídkou volnočasových aktivit jsou pak Tojstoráci schopni konkurovat i některým městským domům dětí a mládeže. V současné době řídí činnost Tojstoráků čtyři stálí zletilí vedoucí a několik dalších dobrovolníků.

Obr. 1 – Znak Tojstoráků. Zdroj: <http://www.stena.tojstoraci.cz>

4.2.2 Orel jednota Lichnov

Orel byl v Lichnově založen jako sportovní a kulturní katolický spolek již v roce 1923. Od svého vzniku se spolek dlouhodobě věnoval především divadelnické činnosti. Během druhé světové války a v letech 1948 – 1990 byla jeho veškerá činnost zcela zastavena. V dalších letech byla obnovena jeho sportovní, kulturní i duchovní činnost. Orel začal pořádat turnaje ve stolním tenise, dětská odpoledne, setkání maminek s dětmi, běh dětí a mládeže, čtení Písma a další.

V roce 1991 opět získali Orlové do vlastnictví budovu, zakoupenou v roce 1934, která byla následně rekonstruována. Nyní budova nabízí zázemí v podobě dvou kluboven, menší tělocvičny, sociálního zařízení, kuchyňského koutu, skladů na materiál a od roku 2001 také dvou dráhovou kuželnu s barem a možností posezení, kde se odehrávají kuželkářské turnaje a další orelské aktivity určené i pro širokou veřejnost. V budově se také nachází stále provozovaný obchod se smíšeným zbožím, a dále k ní náleží menší zatravněné prostranství s dětskými prolézačkami a houpačkami a přilehlé parkoviště. Na orlovně má stálé zázemí

⁵⁸ OKD, a.s. = Ostravsko-karvinské doly, v současnosti jediný producent černého uhlí v ČR

⁵⁹ *Tojstoráci Lichnov*. Dostupné z: <http://www.tojstoraci.cz/o-nas/>

Rodinné centrum Orlovna, kde se pravidelně scházejí maminky s dětmi za účelem trávení volného času, a svou základnu zde mají také Tojstoráci.

V roce 2002 vznikl florbalový oddíl *Fbc Orel Lichnov*. Jeho družstva starších žáků a juniorů se účastnila soutěže pořádané ČFBU (Česká florbalová unie), a to až do roku 2010, kdy byla jeho samostatná činnost ukončena sloučením s oddílem z Frýdku – Místku.

V letech 2007 – 2008 pak bylo za přispění MŠMT a Obce Lichnov vybudováno víceúčelové hřiště nabízející asfaltovou plochu k různým hrám, která v zimě slouží jako kluziště, dále tenisový kurt s umělým povrchem, dětské hřiště a budovu se sociálním zázemím, mini barem a ubytovnou. V roce 2012 byla pak na víceúčelovém hřišti občanským sdružením Tojstoráci vybudována také osmimetrová lezecká stěna.

V současné době má jednota přibližně padesát členů, kteří se věnují kulturní, duchovní i sportovní činnosti a podílí se na společenském životě v obci.⁶⁰ Mezi pravidelné každoroční akce Orla patří *Lichnovská kuželkářská liga* (soutěž pro amatérské hráče od 15 let konaná jednou měsíčně), tenisový turnaj pro amatérské hráče *Orel tenis cup* (dvouhry i čtyřhry), letní orelský tábor pro děti (spolupráce s místní farností), *Orelský ples*, každoroční *Silniční běh* pro děti, mládež i dospělé konaný vždy v září, každoroční župní *turnaj v kuželnkách* (pro děti i dospělé) a *Turnaj starosty Orla v kuželnkách*. Kromě toho v minulosti pořádala jednota také turnaje ve stolním tenise, určené pro veřejnost, a stále nabízí kurzy v kuželnkách, tenise nebo hraní kuliček, které je možné zapůjčit a hrát na víceúčelovém hřišti. Při dalších aktivitách spolupracuje Orel s dalšími obecními spolky, zejména pak s Tojstoráky.⁶¹

4.2.3 Sbor dobrovolných hasičů

Historie počátků sboru dobrovolných hasičů (SDH) v Lichnově sahá až do roku 1894, od té doby prošel sbor mnoha proměnami. V současné době má 15 stálých členů, funguje zde mužské, ženské i mládežnické družstvo.

Dobrovolné sbory doplňují činnost profesionálních hasičských sborů a jsou také významným spolkem z hlediska společenského života obce a nositelem kulturních tradic. Činnost SDH spočívá, kromě likvidace požárů, zásahů při povodních, technických zásahů v obci či organizace vlastní soutěžní činnosti, také v pořádání ukázkových zásahových akcí jak pro děti z místní základní školy, tak pro širokou veřejnost, kde hasiči prezentují svou činnost, výzbroj a výstroj a hasičskou techniku.

⁶⁰ *Orel Lichnov*. Dostupné z: <http://www.lichnov.cz/spolky-sdruzeni/orel-jednota-lichnov/>

⁶¹ *Orel Lichnov*. Dostupné z: <http://www.orellichnov.cz/akce/>

Výbor SDH se pravidelně schází, aby zajistil fungování hasičské jednotky a veškeré její činnosti, a také organizaci všech naplánovaných soutěžních, společenských a kulturních akcí. Sbor dobrovolných hasičů v Lichnově pořádá akce nejen pro své členy, ale pro širokou veřejnost. Největší akcí je každoroční *Hasičský ples*. Hasiči se dále zúčastňují například *Oslav svatého Floriána*, patrona hasičů, pomáhají organizaci při tradičních *Gulášových slavnostích* či na *Dni obce*, pořádají různé zájezdy a také vlastní pohárovou činnost v požárním sportu pod názvem *Lichnovská vlečka*.⁶²

4.2.4 Fotbalový klub NFC Lichnov

Fotbalový klub v Lichnově byl pod názvem *TJ Sokol Lichnov* založen v roce 1963, od března 1994 pak funguje pod novým názvem *NFC (Nord Fotbal Club) Lichnov*. V roce 1999 se zhruba po dvou letech rekonstrukcí otevřelo nové, moderní fotbalové hřiště s travnatým povrchem a kapacitou 1000 diváků a vhodným sociálním zázemím a restaurací.

V současné době zde fungují družstva mužů, dorostenců, mladších žáků a od roku 2006 také příprava pro nejmladší hráče, jež byla hned zařazena do příslušné okresní soutěže. Družstvo mužů se od roku 1999 trvale drželo v nejvyšší krajské soutěži, nyní hraje Moravskoslezskou 1. A třídu. Zdejší dorostenci a žáci se pak trvale účastní okresní soutěže či okresního přeboru.

Kromě pravidelných tréninků pro všechny hráčské kategorie a účasti v okresní i krajské soutěži se oddíl zúčastňuje i dalších fotbalově zaměřených akcí, např. halových turnajů apod.⁶³

4.2.5 Základní škola Lichnov

Neméně důležitým aktérem v oblasti volného času v obci je také zdejší základní škola a k ní příslušející školní družina, které se společně podílejí nejen na své primární, výchovně vzdělávací činnosti, ale částečně pokrývají také potřeby volnočasového vyžití dětí a mládeže.

Pedagogové zdejší školy pořádají ve svém volném čase pro žáky různé akce. V minulém roce se jednalo například o týdenní příměstský tábor nebo *Halloweenský večer* plný zábavného programu, s maškarní diskotékou a možností přespat přímo ve školné budově.

Základní škola na své činnosti spolupracuje především s obecním úřadem, jakožto zřizovatelem, ale částečně i s ostatními obecními spolky, jimiž se zabýváme v této kapitole.

⁶² *Sbor dobrovolných hasičů Lichnov*. Dostupné z: <http://hasicilichnov.webnode.cz/historie/>

⁶³ *NFC Lichnov*. Dostupné z: <http://www.nfclichnov.wbs.cz/>

4.2.6 Outdoor Naplno, s.r.o.

Dalším subjektem, který se podílí na tvorbě a organizaci volnočasových aktivit v obci, se zaměřením především na děti a mládež, je soukromá firma Outdoor Naplno, mimo jiné provozovatel *Outdoor centra Helfštýn*, prvního lanového bludiště v ČR, a od března letošního roku také horského lanového parku *Opičárna*.

Společnost byla založena v roce 2012 studenty KR UP (Katedra rekreologie Univerzity Palackého) v Olomouci. Jednatelkou firmy je Bc. Jiří Matuš, zakladatel a současný ředitel občanského sdružení Tojstoráci.

Kromě provozu lanových parků se společnost zabývá také tvorbou a realizací školních výletů, dětských letních táborů, firemních akcí a širokou nabídkou další volnočasové činnosti se zaměřením především na děti a mládež. V roce 2013 realizovala úspěšně například první ročník týdenního lezeckého letního tábora *Lezeme naplno* ve Štramberku a příměstský tábor *Lichnov naplno* v Lichnově a okolí.

4.2.7 Další volnočasové organizace a spolky

Mimo výše uvedené spolky a sdružení podílející se na volnočasovém vyžití v obci zde také působí *Myslivecké sdružení Lichnov – Bordovice*, jehož třicet stálých členů společně hospodaří na půdě o výměře 1566 ha. Pod správu sdružení spadá mj. i nově zrekonstruovaná myslivecká chata hojně sloužící k různým setkáním, pobytovým akcím organizací pracujících s dětmi a mládeží apod.

Dále je zde také již dva roky zaregistrován *Motoveterán klub Lichnov*, jehož historie však sahá až do roku 1965. Ten se svými 22 členy, z toho 10 pocházejících z Lichnova, objíždí různá setkání a účastní se i *Mistrovství republiky historických vozidel*, kde se pravidelně umísťuje na čelních pozicích.

Svou dlouholetou tradici má v Lichnově také dechová hudba. Od roku 1988 zde působí malá taneční a estrádní dechovka *Javořinka*, avšak první zmínky o zdejší dechovce pocházejí už z roku 1875. Javořinka pravidelně vystupuje na koncertech, plesech, svatbách, pohřbech a jiných slavnostních příležitostech. Zúčastňuje se také různých soutěží či festivalů, kde sbírá úspěšná ocenění. Skupina již vydala i dvě svá CD.⁶⁴

V Lichnově také existuje *Muzeum obce a vystěhovalectví do Ameriky*, které mapuje historii obce až do jejích počátků v 13. století a život jejích původních obyvatel. Zvláštní pozornost je zde pak věnována zámožným emigrantům z období 19. stl. a jejich rodinám,

⁶⁴ *Javořinka*. Dostupné z: <http://www.javorinka.cz/>

s nimiž i nadále udržovali alespoň písemný kontakt. Tato expozice bývá přístupná po předchozí domluvě. Kromě muzea je zde také zřízena malá soukromá *knihovna* s otevírací dobou jedenkrát týdně. V obci také působí např. i *Český zahrádkářský svaz*.

Prostřednictvím této kapitoly jsme se blíže seznámili s konkrétními subjekty působícími v oblasti volného času v námi zvolené obci Lichnově. Jak je patrné, v této obci existuje velmi široká nabídka různorodých volnočasových aktivit jak pravidelně organizovaných, tak jednorázových i mnoho dalších možností trávení volného času. O vytváření této nabídky se zaslouhují právě místní neziskové organizace a spolky, které díky vzájemné propojenosti a spolupráci pokrývají značnou část poptávky ze strany obyvatelstva. Sdružení dobrovolníků tak hrají velmi významnou a nezastupitelnou roli při naplňování potřeb místní komunity.

II PRAKTICKÁ ČÁST

5 Průzkumné šetření „Možnosti trávení volného času v Lichnově“

Po seznámení s převážně teoretickými poznatky z oblastí volného času a neziskového sektoru se nyní dostáváme k praktické aplikaci těchto znalostí. Celou praktickou část zaměříme na případovou studii občanského sdružení Tojstoráci, o němž jsme pojednávali již v předchozí kapitole. První použitou výzkumnou metodou bude námi sestavené a realizované průzkumné šetření mezi obyvateli Lichnova zaměřující se na jejich aktuální možnosti a potřeby v oblasti volnočasového vyžití.

Cílem tohoto průzkumu je zmapovat míru využívání jednotlivých současných aktivit a možností, které obec svým občanům v oblasti volného času nabízí. Dále chceme zjistit potřeby respondentů v této oblasti, které podle nich nejsou zatím dostatečně naplněny. Tyto informace pak budeme moci využít jako zásadní podklad pro plánování případného rozšíření aktivit naší organizace.

5.1 Pilotní průzkum

Pilotní průzkum v našem případě probíhal neformální cestou, kdy jsme si o současné situaci v obci, o možnostech volnočasového vyžití, koníčcích a zájmech povídali především s dětmi navštěvujícími pravidelný kroužek Tojstoráků. Na stejná témata jsme v minulých letech vedli také příležitostné rozhovory s některými rodiči dětí.

Na základě těchto rozmluv jsme došli k názoru, že děti i dospělí v Lichnově mají zájem o bohaté možnosti volnočasového vyžití, které však obec a místní spolky v současné době dostatečně nepokrývají. Rozhodli jsme se tedy přejít k hlubšímu šetření, které by nám blíže osvětlilo jejich konkrétní potřeby tak, abychom v rámci naší organizace byli schopni nabídnout dostatečně širokou nabídku aktivit splňujících v co největší míře požadavky jejich uživatelů.

5.2 Předvýzkum

Předvýzkum probíhal v prvním týdnu ledna 2014. Na základě pilotního průzkumu byly sestaveny sady otázek týkajících se možností trávení volného času v obci z pohledu jejich obyvatel. Cílovou skupinu tvořily děti od 6 do 15 let, mládež, rodiče dětí a ostatní obyvatelé obce.

Věková skupina dětí byla takto nastavena především z toho důvodu, že se jedná o cílovou skupinu účastníků většiny zdejších zájmových organizací, a je tudíž hlavním uživatelem nabízených volnočasových aktivit. Především se také jedná o jedince, u nichž je výchovně vzdělávací působení ve volném čase stěžejní pro včasné vytvoření zásad zdravého životního stylu, základů sebevzdělávání a sebevýchovy, aktivního využívání vlastního volného času atd.

Mládež tvoří velmi významnou část populace. Ovlivňování volného času této skupiny je důležité především z hlediska prevence sociálně-patologických jevů ve společnosti. Zároveň pestrá nabídka volnočasových aktivit přispívá k širšímu obecnému rozhledu, k posilování zdravých návyků, vytvoření vlastních představ o možnostech aktivního trávení volného času a jejich přenosu na další generace. V našem průzkumu byla tato skupina vymezena věkovým rozpětím 16 – 25 let. Jedná se již o absolventy základních škol, studenty škol středních nebo vysokých nebo o mladé pracující lidi. V tomto věku hraje roli samostatné uvažování a rozvoj vlastní osobnosti jedince, s klesajícím vlivem rodičů a dalších autorit na trávení volného času.

Dospělí, v našem případě skupina od 25 let, tvoří převážnou část populace v obci. Tuto širokou skupinu jsme pro účel našeho průzkumu dále rozdělili na věkovou sortu 26 – 40 let, 41 – 65 let a 66 let a více. První podskupinu tvoří převážně mladí pracující lidé, rodiče dětí naší cílové skupiny či matky na mateřské dovolené. Jedná se teoreticky o aktivní jedince jak v oblasti pracovního procesu, tak v oblasti trávení volného času. Druhá podskupina je tvořena stále aktivně pracujícími lidmi, většinou již se staršími či dospělými dětmi. Se vzrůstajícím věkem však může docházet k úbytku energie a chuti k větší aktivitě mimo pracovní povinnosti. Tato skupina lidí je tedy z hlediska trávení volného času velmi rozmanitá. Často se jedná o spíše pasivnější trávení volného času, spojené s návštěvou kulturních či sportovních akcí, restauračních zařízení či o trávení volného času převážně doma. Velkou roli zde však hrají možnosti zájmového vzdělávání v různě zaměřených kurzech, organizované sportovní aktivity a potřeba sociálního kontaktu. Poslední podskupinou jsou převážně lidé důchodového věku, kteří disponují větším množstvím volného času, avšak často menšími finančními prostředky, vzhledem k věku již klesající fyzickou zdatností, zhoršujícím se zdravotním stavem a snižováním chuti k vyšší aktivitě. Zde může mít volnočasová nabídka význam především jako možnost upevnování sociálního kontaktu, seberealizace či zájmového vzdělávání.

Samotný předvýzkum byl potom zrealizován oslovením konkrétních členů prvních tří skupin, a to přes emailové či facebookové adresy. Jednalo se celkem o 20 respondentů, kdy polovinu tvořily děti a mládež a zbylých deset potom skupina rodičů. Tito byli osloveni s prosbou o vyplnění zkušebního dotazníku sestaveného prostřednictvím internetového portálu Vyplňto.cz (dostupného na: <http://moznosti-traveni-volneho-cas.vyplnto.cz/>). Na základě získaných odpovědí (celkem 19) a zpětné vazby od těchto respondentů byl dotazník upraven do definitivní podoby a následně distribuován mezi ostatní obyvatele obce. Jelikož se jednalo již jen o drobné úpravy, které neměly vliv na složení dotazníku, byly nakonec odpovědi z předvýzkumu zahrnuty i do celkových výsledků šetření.

5.3 Vlastní průzkumné šetření

Sběr konečných dat probíhal v období od 6. do 31. ledna 2014. Předpokládali jsme, že tento měsíc je poměrně klidným obdobím v porovnání s předchozím, hektickým prosincem. Zároveň se jedná o dlouhý měsíc s minimem pracovních dovolených a absencí školních prázdnin (mimo jednodenních pololetních, které vyšly na 31. leden). Pololetní vysvědčení týkající se žáků a studentů ZŠ a SŠ pro nás neznamenal významnou překážku v realizaci průzkumu.

Samotné šetření bylo realizováno ve dvou formách. Jednalo se o písemné dotazování prostřednictvím:

- a) internetového online dotazníku vytvořeného na portálu Vyplňto.cz (viz výše) a
- b) tištěné formy dotazníku, která byla na základě předchozí domluvy k dispozici společně se schránkou na odevzdání, pokyny a psacím náčiním ve volně přístupné chodbě budovy místního obecního úřadu (u vchodu na navštěvovanou pobočku české pošty). Budova se nachází v centrální části obce, poblíž obchodu s potravinami, víceúčelového hřiště, Orlovný a kuželny, restaurace a kostela.

Informace o probíhajícím průzkumu, jeho významu a možnostech jeho vyplnění byly na začátku měsíce distribuovány:

- a) prostřednictvím Obecního zpravodaje do každé domácnosti;
- b) jako informace na webových stránkách obce Lichnov;
- c) elektronicky dětem od čtvrté do deváté třídy místní ZŠ v rámci výuky informačních technologií, kde průzkum vyplnily za pomoci a dohledu svého vyučujícího;
- d) informační cedulkou atd. (viz výše) v budově obecního úřadu;
- e) na webových stránkách volnočasové organizace Tojstoráci;

- f) na zavedené doméně vasvolnycas.cz, odkud byli respondenti přesměrováni přímo na online verzi;
- g) emailovou poštou rodičům a dětem aktuálně či dříve navštěvujícím kroužek Tojstoráci a další jeho akce;
- h) soukromou emailovou poštou známým a příbuzným žijícím v obci;
- i) prostřednictvím aktualizovaných stavů na soukromém facebookovém profilu.

5.4 Výsledky průzkumu

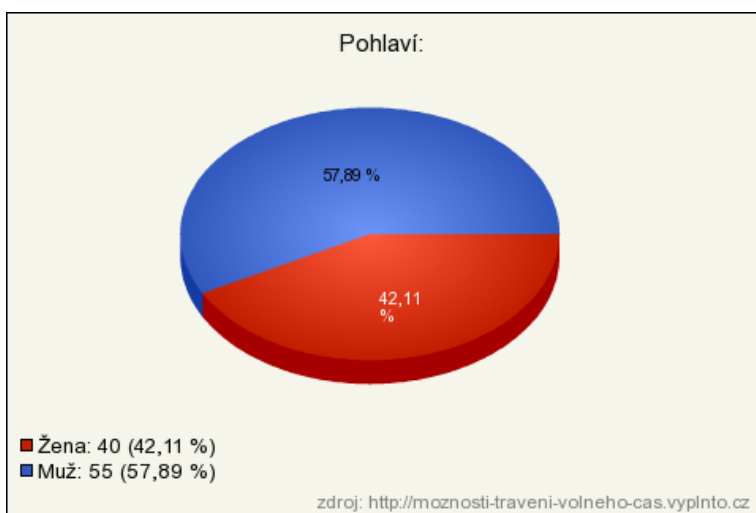
Přes veškerou snahu dostat dotazníky k co největšímu počtu obyvatel obce (viz výše), a získat tak co nejširší okruh respondentů, se nakonec průzkumu zúčastnilo pouze 95 občanů Lichnova, s jejichž odpověďmi budeme v následující části pracovat. Jedná se tedy o zhruba 10 % obyvatelstva obce (viz kap. 4.1). Návratnost dotazníků pak v našem případě činila 69,1 %, přičemž: „Návratnost dotazníků je dána poměrem vyplněných a zobrazených dotazníků. Jedná se o orientační údaj, který nebere v potaz ty oslovené respondenty, kteří ani nezobrazili úvodní text (neklikli na odkaz dotazník).“⁶⁵

Vytvořený dotazník obsahoval celkem 27 otázek, z toho 11 se týkalo dětí ve věku 6 – 15 let a zbylých 16 otázek bylo určeno mládeži a všem dospělým, tzn. lidem starším 16 let.

Nyní si podrobněji rozebereme jednotlivé získané response.

1. Otázka: Pohlaví.

Našeho průzkumu se zúčastnilo celkem 95 respondentů, z toho 40 žen a 55 mužů.

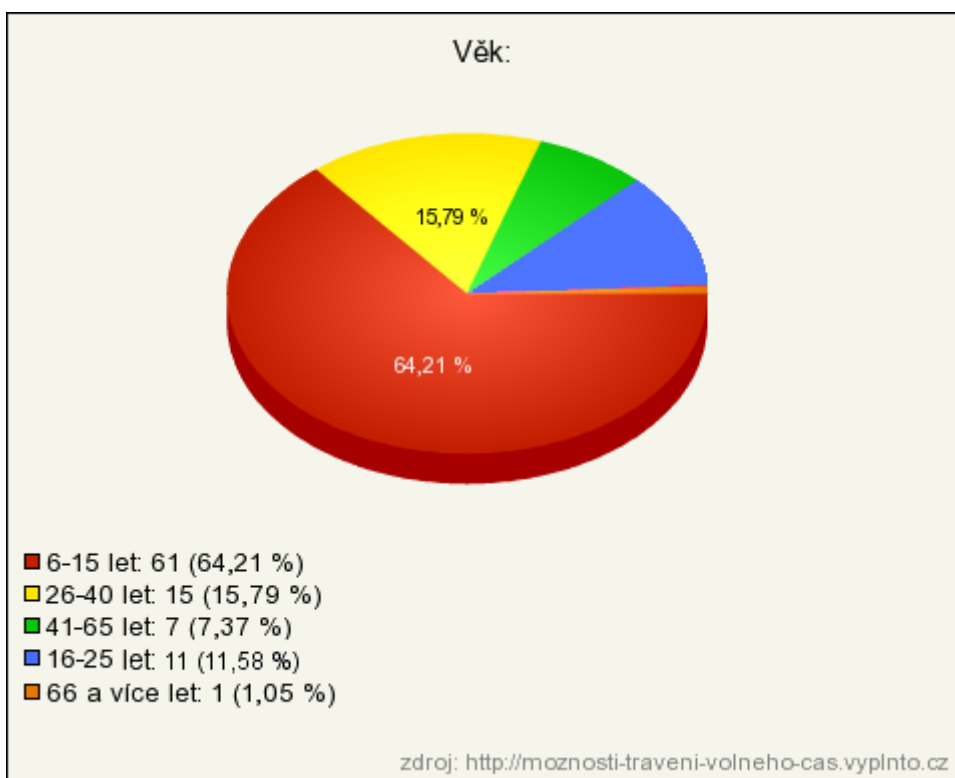
Graf 1 – Pohlaví respondentů

⁶⁵ Vyplnto.cz Dostupné z: <http://www.vyplnto.cz/moje-pruzkumy/?did=35747>

2. Otázka: Věk.

Tato otázka byla povinnou a zároveň segmentační otázkou, tzn., že na základě jejího vyplnění byly respondentům v elektronické formě dotazníku zobrazeny otázky příslušející jejich věkové skupině. Tedy děti do 15 let od této chvíle vyplňovaly jinou sérii otázek (čísla 19 – 27), než ostatní dotázaní, kteří postupovali k segmentační otázce 13, popř. až na konec dotazníku k číslu 18.

Z celkového počtu respondentů tvořily nejpočetnější skupinu děti ve věku 6 – 15 let, celkem tedy 64,21 % dotázaných. Druhou nejpočetnější skupinou byli obyvatelé Lichnova od 26 do 40 let (15,79 %) a na třetím místě dospívající a mladí dospělí, tj. věková skupina 16 – 25 let s 11,58% zastoupením. Celkem se tedy průzkumu zúčastnilo 61 dětí a 34 dospělých obyvatel.

Graf 2 – Věk respondentů

3. Otázka: Aktuální status respondenta.

V této otázce jsme zjišťovali, na jaké sociální pozici se naši respondenti v kategorii dospělí, tzn. v našem případě starší 16 let, aktuálně nacházejí.

Z celkového počtu 34 respondentů je 22,86 % studentů, 14,29 % na mateřské či rodičovské dovolené, 2,86 % v důchodu a stejný počet nezaměstnaných. 57,18 % dotázaných

je v současné době zaměstnáno na různých pozicích, nejčastěji jako OSVČ či státní zaměstnanci. Podrobný rozpis těchto pozic není pro náš průzkum zvláště podstatný.

4. Otázka: Jaké zájmové aktivity v obci využívají dospělí obyvatelé ve svém volném čase.

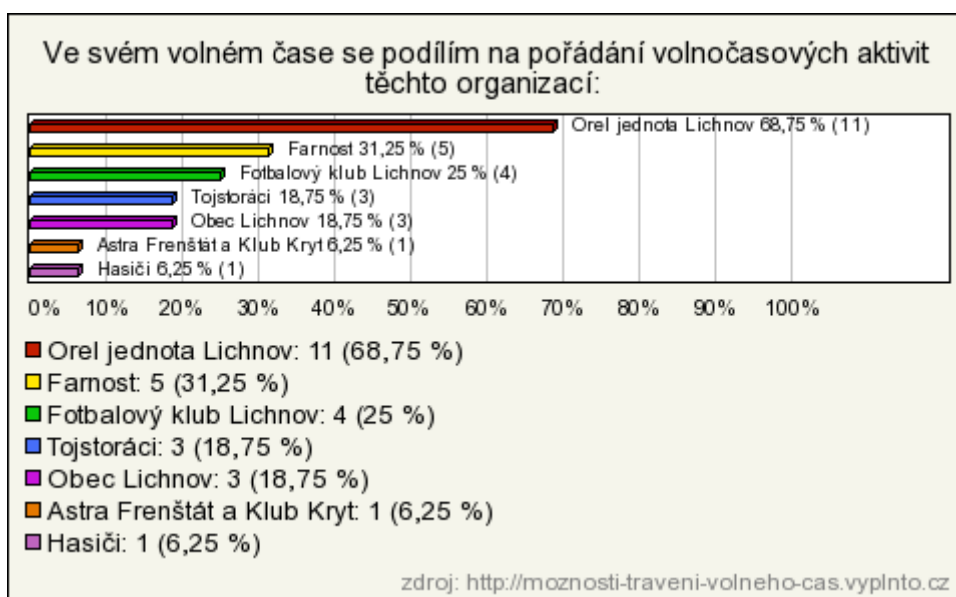
V této otázce mohli respondenti zvolit jednu z pěti nabízených možností (Hraji fotbal, Kuželkářská liga, Rodinné centrum Orel, Hasiči, Žádné) či uvést odpověď vlastní.

Ze získaných údajů vyplývá, že plných 50 % dotázaných podle svých slov žádné pravidelné aktivity v obci nenavštěvuje. 23,53 % pak dochází do RC Orel, 8,82 % se účastní Kuželkářské ligy a 5,88% účast jsme zaznamenali v případě Tojstoráků a fotbalu. Hasiče a jiné možnosti pak uvedlo vždy 2,94 % respondentů, což v našem případě znamená po jedné odpovědi.

5. Otázka: Aktivní činnost při vytváření volnočasové nabídky organizací.

Tato otázka byla pro respondenty nepovinnou a bylo zde možné označit více než jednu odpověď. Z celkového počtu 34 dospělých uvedla rovná polovina, tj. 16 osob, že se aktivně podílí na organizaci volnočasových aktivit v nějaké organizaci.

Celkem 68,11 % dotázaných je aktivními členy Orla jednoty Lichnov, 31,25 % spolupracuje s místní farností, rovná čtvrtina všech dotázaných se podílí na činnosti fotbalového klubu, v 18,75 % zde byli zastoupeni aktivní členové Tojstoráků a organizátoři ryze obecních akcí. 6,25 % respondentů se pak podílí na činnosti dobrovolných hasičů a stejné procento, tj. 1 osoba aktivně spolupracuje s DDM Astra Frenštát a Klubem Kryt.

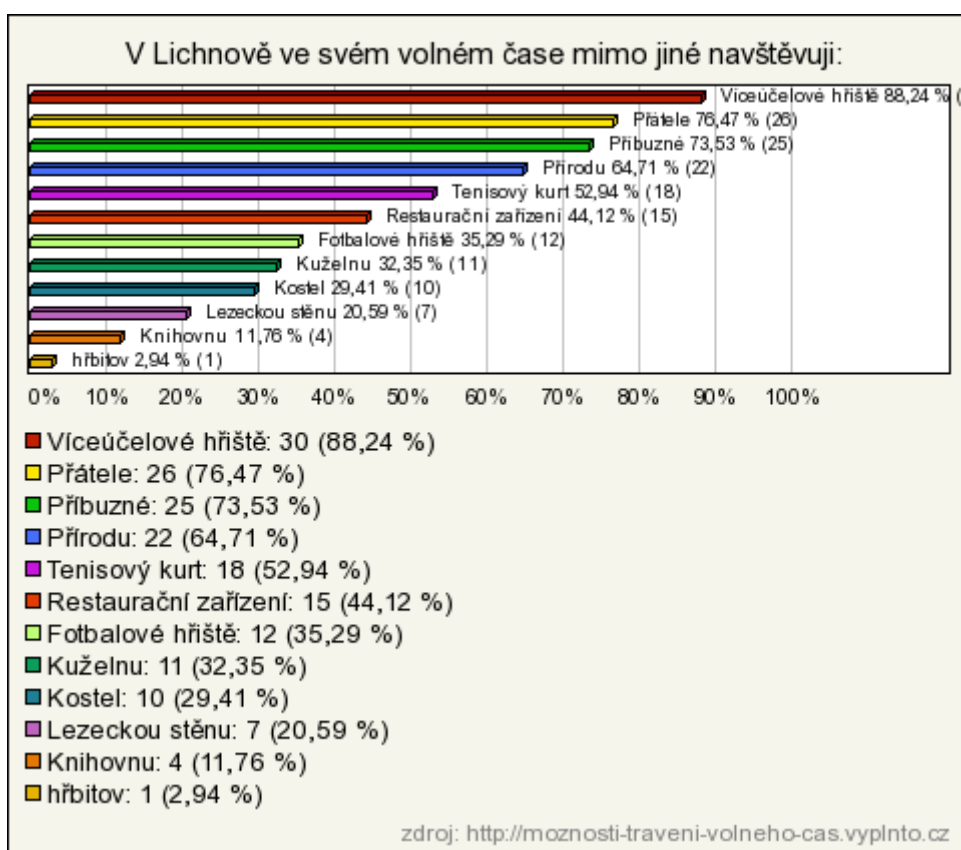

Graf 3 – Podíl respondentů na pořádání volnočasových aktivit vybraných organizací

6. Otázka: Která místa a aktivity vyhledávají dospělí občané Lichnova ve svém volném čase.

Účelem této otázky bylo zmapovat, které z již existujících možností volnočasového využití v obci jsou pro její obyvatele nejzajímavější, a tudíž nejvyhledávanější. Jednalo se o povinnou otázku s možností zaškrtnutí většího počtu odpovědí či určení odpovědi vlastní.

Ze získaných responsí vyplývá, že největší podíl dotázaných, celkem 30 z 34 dotázaných, což v tomto případě činí více než 88 %, využívá ve svém volném čase víceúčelové hřiště a téměř 53 % lidí také zdejší tenisový kurt. Více než 73 % dotázaných navštěvuje své přátele a příbuzné. Nadpoloviční většina rovněž ráda chodí do přírody, o něco méně lidí pak navštěvuje místní restaurace (celkem 15 z 34). Zhruba třetina dotázaných dospělých uvedla, že ve svém volném čase chodí do kostela a velmi podobnou účast jsme zaznamenali i v případě místní kuželny a fotbalového hřiště. Poměrně slušná je i návštěvnost lezecké stěny, kterou podle svých slov využívá nejméně 20 % respondentů. Avšak pouze 4 z 34 dospělých uvedlo, že využívá služeb místní knihovny a jednu responsi jsme zaznamenali v případě návštěv hřbitova.

Graf 4 – Návštěvnost míst určených v obci k trávení volného času z pohledu dospělých

7. Otázka: Další činnosti ve volném čase respondentů.

Jedná se o zcela otevřenou a nepovinnou otázku, kde jsme se respondentů ptali, jakým dalším činnostem, mimo těch pravidelných, se ve svém volném čase věnují. Vzhledem k povaze odpovědí není k této otázce vytvořen průvodní graf, avšak výsledné odpovědi jsme se pokusili roztrždit do následujících kategorií.

Celkem 14 z uvedených odpovědí na tuto otázku bychom mohli zařadit do kategorie „sportovní aktivity“. Respondenti uváděli především turistiku, plavání, jízdu na horském kole či in-line bruslích, lyžování nebo lezení. Zbylé odpovědi jsme označili pracovním názvem „umělecké činnosti“. Sem spadají výroky typu hudba ve vlastní kapele, četba, fotografování, ruční práce a tanec. Třetí podkategorií odpovědí jsme nazvali „sociální činnosti“ a zařadili sem odpovědi typu práce s dětmi, pomoc organizacím při realizaci akcí, trávení času s přáteli.

8. Otázka: Které pravidelné aktivity by respondenti v obci uvítali.

Jednalo se opět o otevřenou otázku se záměrem zjistit potřeby dospělého obyvatelstva v oblasti nabídky volnočasových aktivit přímo v Lichnově. Tato otázka byla rovněž nepovinná, vlivem čehož jsme možná získali menší počet responsí, než v případě povinnosti ji zodpovědět, avšak spoléhali jsme na iniciativu respondentů. Jedná se totiž o oblast, kde právě jejich potřeby a zájmy budou určujícími faktory pro další činnost.

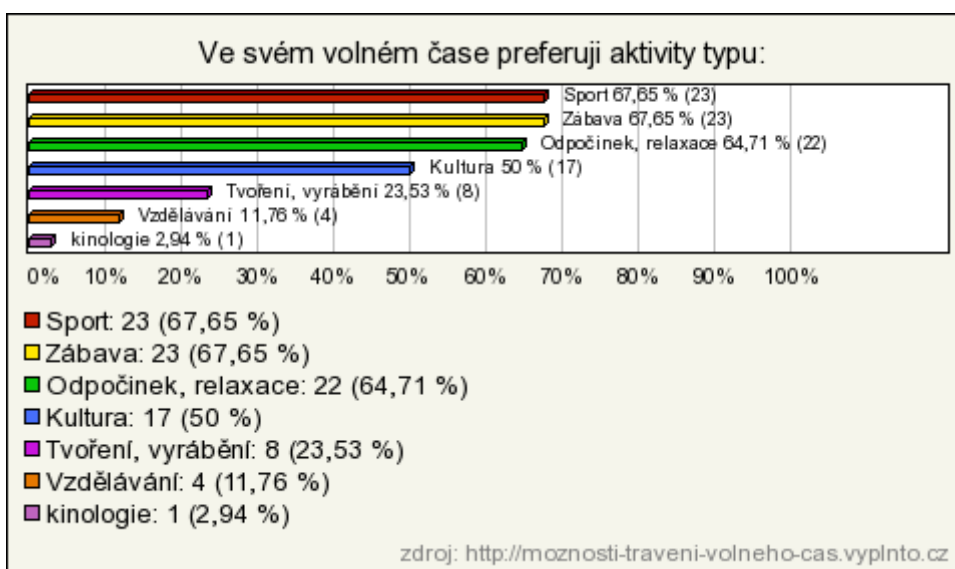
Získané odpovědi jsme se opět snažili na základě jejich podobnosti roztrždit do několika kategorií. Nejvíce zastoupeny byly opět „sportovní aktivity“. Hned několik dotázaných uvedlo, že jim v obci chybí pravidelné cvičení pro ženy, matky s dětmi a vůbec více sportovních akcí určených pro děti, ale i pro širokou veřejnost. Zájem byl také projeven okonkrétní sporty jako například florbal či stolní tenis. Respondenti si však uvědomují absenci vhodného zázemí k tomuto účelu, tj. dostatečně velké a vhodně vybavené tělocvičny, což je patrné například z této odpovědi: „*Cvičení pro ženy na vyšší úrovni (myšleno rádně tomu uzpůsobena místnost s moderním vybavením)*“. I zde jsme zařadili kategorii „umělecké činnosti“, kam spadají odpovědi jako výuka hudebních nástrojů pro děti a taneční kroužky. Mezi odpověďmi se nám také objevil zájem o „praktické činnosti“: „*technické kroužky pro děti jako přípravu pro život, či budoucí zaměstnání například – modelářství, elektronika, stolařství apod.*“. Zařadili jsme sem také odpověď: „*Různé besedy o zdraví atd...*“.

9. Otázka: Jaký druh aktivit preferují respondenti ve svém volném čase.

Jednalo se o povinnou otázku s možností výběru více možností nebo určení vlastní odpovědi. Cílem tohoto dotazu bylo určit oblasti aktivit, o které by mohl být potenciálně největší zájem, v případě jejich realizování v obci.

Téměř 68 % respondentů uvedlo, že ve svém volném čase upřednostňují sportovní aktivity a stejný počet z nich také vyhledává zábavu. Velmi podobné hodnotě, tedy 64,71 %, se přiblížila odpověď „Odpočinek, relaxace“. Polovina všech dotázaných dospělých také vyhledává různé kulturní akce. O tvoření a vyrábění má pak zájem necelá čtvrtina dotázaných a v případě možnosti vzdělávání ve volném čase tento počet klesá na pouhých 11,76 %, což v tomto případě znamená výpověď 4 ze 34 dotázaných. Pouze jedna osoba zvolila ještě možnost vlastní odpovědi, a to „kinologie“.

Na základě této otázky opět vidíme, že zájem lidí v obci je především o sportovní aktivity zaměřené nejen na děti, ale i dospělé.

Graf 5 – Preferované typy aktivit z pohledu dospělých

10. Otázka: Jaké další akce by dospělí respondenti v obci uvítali.

Z odpovědí na tuto, opět nepovinnou otevřenou, otázku jsme chtěli získat přehled o potenciálně pořádaných akcích, o které by měli občané zvýšený zájem. Z výsledků vyplynulo následující.

Na prvním místě se opět objevily „sportovní aktivity“ typu: sportovní dny, sportovní odpoledne, turnaje. Větší počet odpovědí jsme také zaznamenali v případě „akcí pro děti a mládež“. Zde respondenti uváděli především dětská odpoledne, dny dětí, maškarní plesy, ale také „programy pro mládež od 15 – 20 let“, které v současné době skutečně nejsou v obci

nijak zastoupeny. Z hlediska početnosti se na třetím místě objevily „kulturní a společenské akce“, zejména pak lidé projevíli zájem o pořádání hudebních festivalů, ale také o kino nebo divadelní představení, výstavy a „zajímavé besedy“.

Jak je patrné z výše uvedeného, opět byl potvrzen zvýšený zájem o sportovní akce pro veřejnost, ale hlavně také o různorodé programy a aktivity pro děti a mládež. Tyto aktivity jsou sice již v současné době v obci ve větší či menší míře pořádány, avšak je zde stále potenciál je rozšířit, realizovat je častěji nebo pravidelněji. Co se týče kulturního vyžití v obci, čas od času se zde koná nějaký hudební koncert, např. při příležitosti oslav založení obce, dále se koná během sezóny několik plesů. Kino již ale delší dobu v Lichnově nefunguje, i když současně vybavený Kulturní sál nabízí možnosti promítání i hraní divadelních představení. V každém případě nám odpovědi respondentů mohou posloužit jako podklad pro udržení nebo rozšíření již existujících aktivit či jako argument pro vznik zcela nové nabídky akcí.

11. Otázka: Jaké možnosti ještě obyvatelům Lichnova schází ve volném čase.

Opět nepovinná otázka s možností vlastní odpovědi. Podobně jako v předchozích otázkách jsme i zde spoléhali na iniciativu respondentů v tom smyslu, že mohou mít vliv na budoucí nabídku volnočasových aktivit v obci. Účelem této otázky bylo zjistit, co potřebují dospělí respondenti k tomu, aby mohli v obci využívat volný čas podle svých představ, potažmo jaké podmínky či zázemí jim k tomu chybí.

Mezi získanými responsemi byl nejčastěji projev zájem o vybudování cyklo a in-line stezky v obci (celkem 14 odpovědí). Ta by zároveň mohla být propojena již s existujícími nebo v současné době vznikajícími stezkami tohoto typu v blízkém okolí (směr Frenštát a Kopřivnice). S touto možností pak souvisí také zájem o dostavbu chodníků. Mezi odpověďmi se vyskytl také návrh na „zpevnění plochy za Obecním hostincem, kde se pořádají různé akce“. Mezi dalšími postřehy se vyskytla možnost vzniku veřejné tělocvičny, venkovního fitness, boulderu, golfového odpaliště nebo dětského lyžařského vleku na místním vršku Závřší.

12. Otázka: Jaké spolky by ještě měly v Lichnově podle jeho obyvatel působit.

Na tuto otázku odpovědělo pouze šest respondentů, což přikládáme především tomu, že se mohla zdát respondentům nadbytečná. Tomu by nasvědčoval i fakt, že tři z nich přímo uvedli, že žádný další spolek není třeba, což je patrné z těchto odpovědí: „Další spolek není možná zapotřebí, stačilo by kdyby stávající spolky řádně fungovaly.“ a „Nechybí nic, na tak

malou obec je spolku nadprůměr“. Jeden z dotázaných pak uvedl Skaut, zbylé odpovědi odkazovaly na předešlé otázky, čili týkaly se spíše akcí a aktivit, než toho, kdo by je měl organizovat.

13. Otázka: Kolik respondentů má již vlastní děti mladší 15 let.

Jednalo se o další ze segmentačních otázek, na základě níž byl pro respondenty se zápornou odpovědí dotazník ukončen, zbylí potom pokračovali dále k otázkám 14 – 18, které se týkaly volného času jejich nezletilých dětí.

Tato otázka rozdělila dospělé respondenty na rovné poloviny, tudíž v dalších čtyřech otázkách pracujeme pouze s odpověďmi 17 lidí.

14. Otázka: Jakých akcí se účastní děti respondentů ve svém volném čase.

Ze získaných odpovědí jsme zjistili následující informace.

Dospívající děti respondentů se podle výpovědí jejich rodičů ve svém volném čase zúčastňují všech možných dostupných akcí i pravidelně organizovaných aktivit v obci i mimo ni. Nejčastěji se jedná o různé sportovní kroužky a akce (aktivní i pasivní účast), výuku hudebních nástrojů, kreativní práce, akce pořádané místními spolky nebo školami. Dále děti navštěvují divadla, kina a knihovnu.

15. Otázka: Jakých kroužků se děti dospělých respondentů účastní ve volném čase.

V této otázce jsme sondovali pravidelnou volnočasovou činnost, které se dospívající děti našich respondentů věnují.

Získané výpovědi se do jisté míry shodují s odpověďmi na otázku předchozí. Děti tedy navštěvují především sportovně zaměřené kroužky jako například plavání, fotbal, tenis nebo taneční kroužky. Dále se věnují hře na hudební nástroje, zejména na kytaru či flétnu a nezaostává ani zpěv. Děti navštěvují tyto aktivity především v DDM v okolních městech, protože tato nabídka v Lichnově není dostupná. V obci děti docházejí do kroužku Tojstoračků, hasičů nebo Rodinného centra.

16. Otázka: Jakých kroužků by se měly děti respondentů podle jejich rodičů účastnit.

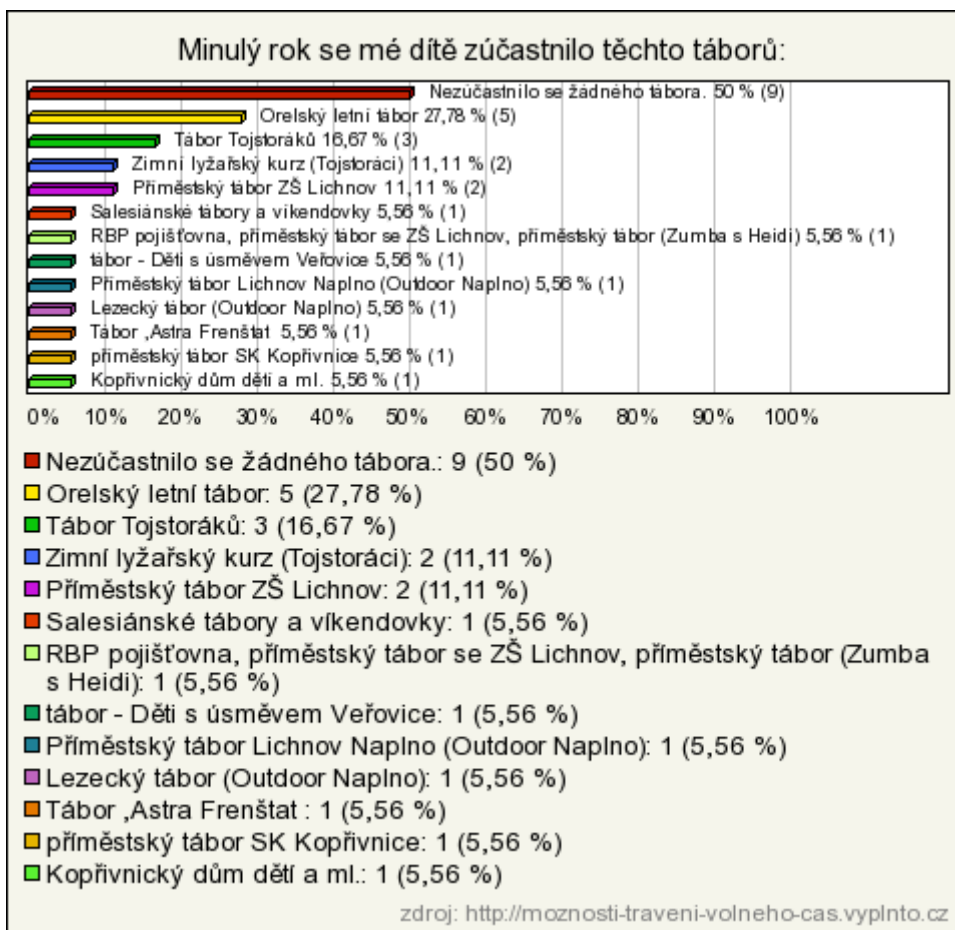
Prostřednictvím takto postaveného dotazu jsme chtěli zmapovat, o jaké další aktivity by měli rodiče pro své děti zájem.

Na tuto otázku jsme však zaznamenali pouze tři odpovědi, na základě kterých není možné zobecňovat. Rodiče zde však uváděli zájem již o výše vypsané aktivity, jakými jsou fotbal, tanec, cvičení a zpěv. Jeden z dotázaných také vypověděl, že do kroužků v okolních městech není vhodné autobusové spojení. Možnosti jeho dítěte účastnit se volnočasových aktivit je tak značně omezená. A bohužel to není ojedinělý případ.

17. Otázka: Jakých táborů se v minulém roce děti respondentů zúčastnily.

Otázka týkající se zejména letních táborů, ale i dalších pobytových akcí typu lyžařských kurzů apod., je pro činnost nejen Tojstoráků, ale i dalších volnočasových organizací, poměrně podstatnou. Tyto akce totiž tvoří nedílnou součást celoroční nabídky aktivit pro děti a mládež a jsou stále velmi vyhledávané. Podoba těchto akcí a zájem o ně se rok od roku mění. Účelem této otázky pro nás proto bylo alespoň zhruba zjistit, do jaké míry jsou tábory lákavé pro naše respondenty a jejich děti. Jednalo se o otázku povinnou, s výběrem několika možností a označením většího počtu odpovědí nebo dopsáním odpovědi vlastní.

Celkem 50 % respondentů vypovědělo, že jejich dítě, se v minulém roce žádného tábora nezúčastnilo. Více než čtvrtina dětí se pak zúčastnila Orelského letního tábora, téměř 17 % letního tábora Tojstoráků a shodně po 11,11 % využilo možnost jet s Tojstoráky rovněž na lyžařský kurz o jarních prázdninách nebo se zúčastnilo příměstského tábora pořádaného ZŠ Lichnov. Zbylé odpovědi znamenaly účast jednoho dítěte, a to na příměstském táboře Lichnov Naplno a Lezeckém táboře (obojí organizuje firma Outdoor Naplno), dále se jednalo o ozdravný pobyt s RPB Pojišťovnou, Salesiánský tábor a další tábory, zejména pod hlavičkami DDM Kopřivnice a Frenštát.

Graf 6 – Míra účasti dětí na letních táborech a jiných pobytových akcích z pohledu rodičů

18. Otázka: Které aspekty hrají při výběru táborů pro dítě největší roli.

Jedná se o poslední otázku z balíčku pro dospělé respondenty. Tato otázka byla pro náš průzkum důležitá především proto, abychom dokázali identifikovat priority rodičů při výběru táborů a pobytových akcí pro jejich děti. Jak již bylo řečeno výše, letní tábory jsou důležitou součástí práce mnoha organizací, a proto je třeba vědět, jak je pro potenciální uživatele co nejvíce zpřístupnit.

V současné době se stále více v naší praxi setkáváme s úbytkem dětí na táborech, ale i jiných akcích, které se pak vlivem toho stávají neúnosné (finančně, personálně apod.) pro jejich organizátory, což se opět odráží v nabídce a dostupnosti těchto akcí pro cílovou skupinu uživatelů. Nejčastěji nám rodiče a děti říkají, že účast na táboře je pro ně příliš finančně náročná nebo že jim nevyhovuje termín akce apod. Tato otázka nám tedy měla tuto skutečnost potvrdit nebo vyvrátit.

Otázka byla nastavena jako nepovinná pro respondenty, kteří nepošílají a ani nemají v plánu posílat své děti na letní tábory a podobné akce. Dotázaní měli za úkol přidělit daným kategoriím číselné pořadí dle důležitosti, jakou u nich hrají při výběru táborů pro jejich děti.

Z výsledků vyplývá, že při výběru letního tábora pro vlastní dítě hrají z pohledu rodiče největší roli (vzestupně dle průměrně uváděného pořadí) především peníze a obsahová náplň tábora. Termín konání a profesionální přístup organizátora jsou také podstatnými faktory, ale pro většinu rodičů ne již hlavními. Ještě o něco menší důležitost pak přikládají rodiče délce tábora a táborovým vedoucím, nejméně je pro ně významná vzdálenost tábora od místa bydliště.

Na základě tohoto pořadí je zřejmé, že při výběru letních táborů (a zřejmě i aktivit obecně) je opravdu z pohledu rodičů na prvním místě finanční stránka věci. A hned na druhém místě je zajímavá, za jak obsáhlý a zajímavý balíček služeb a programů své peníze dají.

19. Otázka: Kterou školu navštěvují dotázané děti.

Nyní jsme se dostali opět k dětským respondentům našeho průzkumu, tzn. dětem ve věku 6 – 15 let, které se našeho průzkumu zúčastnily především prostřednictvím výuky informačních technologií na ZŠ Lichnov, nebo případně díky odkazům na facebooku apod. (viz distribuci dotazníku).

Tato otázka byla pro dotázané povinná a jejím úkolem bylo zjistit, jak velký podíl dětí z Lichnova navštěvuje právě zdejší základní školu. Na soubor následujících otázek odpovídalo celkem 61 dětí, z toho 22 dívek a 39 chlapců.

Podle očekávání více než 93 % dětí navštěvuje místní školu, 3 děti (tj. 4,92 %) dojíždí do školy v Kopřivnici a jedno z dotázaných navštěvuje gymnázium v Příboru.

Škola je pro děti i pro jejich rodiče významnou autoritou především v oblasti vzdělávání a výchovy a její působení v oblasti volného času se také setkává s pozitivními ohlasy a je většinou doprovázeno vysokou účastí dětí. Škola může tak v této oblasti mít daleko větší vliv, než jsme v současné době zvyklí. Na základě této zkušenosti opět můžeme efektivněji pracovat na vytváření nabídky volnočasových aktivit, a to nejlépe v širší spolupráci se školou.

20. Otázka: Jaké pravidelné kroužky navštěvují děti ve svém volném čase.

Jednalo se o povinnou otázku s možností volby několika odpovědí či zvolení odpovědi vlastní. Prostřednictvím tohoto dotazu jsme chtěli zjistit, jak velká část dotazovaných se věnuje pravidelné volnočasové činnosti, přibližně jaké a kde.

Téměř 25 % dětí uvedlo, že ve svém volném čase nenavštěvuje žádný pravidelný kroužek. Shodně 19,67 % dětí dochází do Tojstoráků a na fotbal v Lichnově a 14,75 % navštěvuje místní hasičský kroužek. Do Rodinného centra Orel docházejí tři z dotazovaných 61 dětí a lezecký kroužek navštěvují dvě děti. Ostatní děti dojíždějí do kroužků v Kopřivnici či Frenštátě. Jedná se především o florbal, stolní tenis, plavání a jiné sportovní kroužky a dále pak o kroužky zaměřené na tanec, hudební nástroje (především flétna a kytara) a zpěv.

Pro 75 % dětí ve věku od 6 do 15 let je tedy pravidelná aktivita ve volném čase běžnou a nedílnou součástí jejich života. Děti v tomto věku mají zájem především o sportovní aktivity, hudbu a tanec. Důležitou součástí jejich života zastávají v tomto období však stále ještě herní a kreativní aktivity, typické pro mladší školní věk. Ty mohou realizovat například právě v široce zaměřených Tojstorácích nebo v RC Orel a hasičském kroužku, který je navíc učí další praktické dovednosti.

Aktivní využívání volného času, zejména ve spojení s pohybem velmi přispívá k celkovému rozvoji osobnosti a odráží se v životním stylu dětí. Takto vytvořený model si děti přenášejí do období dospívání a dalšího života. Proto je nesmírně důležité nastavit zdravé základy již v brzkém věku, abychom v budoucnu předešli nejen vzniku sociálně-patologických jevů, ale omezili také neustále se zvyšující počet osob ohrožených civilizačními chorobami. Je nutné děti v jejich životní aktivitě co nejvíce podporovat.

21. Otázka: Jaké kroužky by děti uvítaly přímo v Lichnově.

Tato nepovinná, otevřená otázka měla za úkol zmapovat, o jaké pravidelně organizované aktivity by měly v obci zájem samotné děti, jakožto cílová skupina uživatelů. Ze získaných odpovědí jsme zjistili následující.

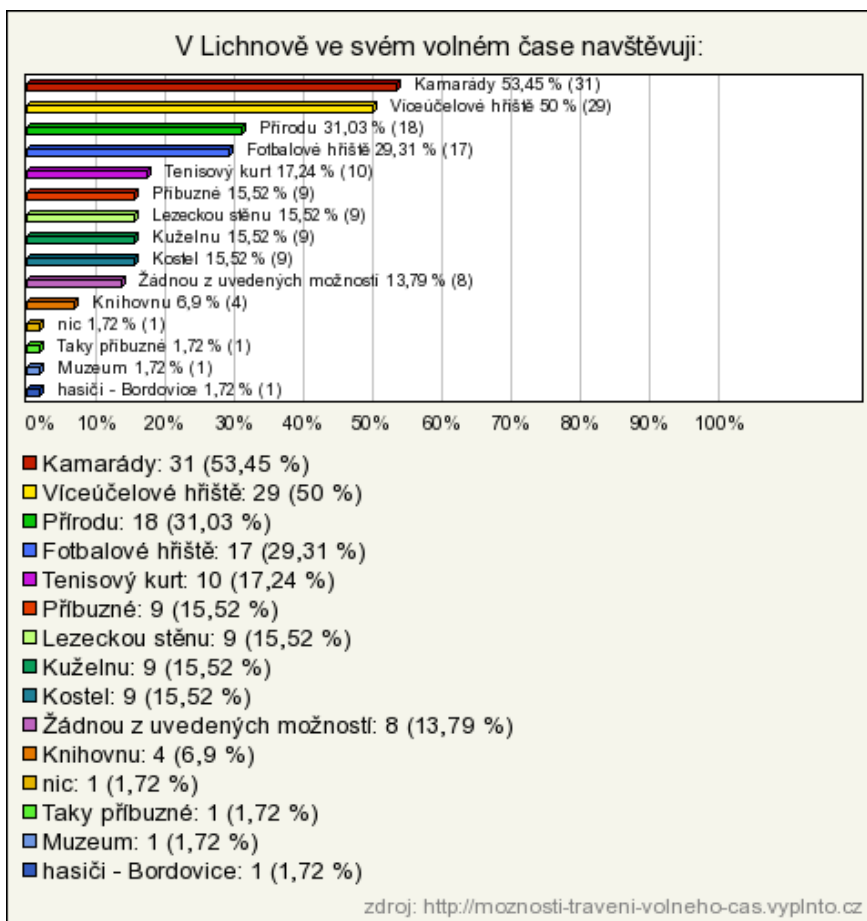
Celkem u 11 dětí jsme zaznamenali odpověď typu „taneční kroužek“, dalších 6 pak projevilo zájem obecně o sport a posilování a 4 odpovědi hovořily ve prospěch pingpongového kroužku. Podobný zájem by byl také o výuku hry na hudební nástroje. Mezi dalšími se objevily také bojové sporty jako karate či aikido, dále jezdeckví, plavání, střelba a cyklistický kroužek. Tři z dotázaných dětí uvedly jako odpověď: „*nic*“.

Výsledky této otázky opět potvrzují zvýšený zájem této věkové skupiny o sportovní aktivity, ať již v obecném slova smyslu, či s konkrétním zaměřením. Velký je zájem především v případě tanečního a pingpongového kroužku a hudební výuky. Za zvláště důležitý považujeme v tomto případě vůbec fakt, že téměř polovina (celkem 25 z 61) dotázaných dětí by chtěla mít nějaký z uvedených kroužků přímo v obci. To jsou poznatky, se kterými je možné nadále pracovat. Nejedná se o zvláště náročné aktivity, které by nebylo možné provozovat i ve stávajících podmínkách, které v obci máme.

22. Otázka: Jaké možnosti trávení VČ v obci děti využívají.

Jednalo se o povinnou polostrukturovanou otázku s možností označení alespoň jedné odpovědi. Tato otázka je obdobná otázce číslo 6 v části pro dospělé respondenty. Smysl této otázky je tedy stejný – zjistit, kde a s kým tráví děti v obci svůj volný čas mimo organizovaných aktivit.

Podle výpovědí tráví děti v Lichnově svůj volný čas především s kamarády. Hojně potom využívají víceúčelové hřiště (kolem 50 %), chodí do přírody a na fotbalové hřiště (kolem 30 %). Tenisový kurt, lezeckou stěnu, příbuzné, kuželnu a kostel ve volném čase navštíví kolem 16 % a pouze 7% návštěvnost byla zaznamenána v knihovně. Celkem 9 dětí, tedy přes 15 %, údajně nevyužívá ve svém čase žádnou z nabízených možností. Další odpovědi neměly významný podíl.

Graf 7 – Návštěvnost míst určených v obci k trávení volného času z pohledu dětí

23. Otázka: Jaké podmínky v obci chybí dětem k trávení volného času.

Jedná se opět o obdobnou otázku k verzi dotazníku pro dospělé. Na tuto nepovinnou otázku odpovědělo celkem 23 z 61 dotázaných dětí.

Podle svých slov našim respondentům v obci chybí například bazén (3 odpovědi) a stejný počet dotázaných by uvítal také cyklostezku. Kromě toho se zde projevil také zájem o zábavní a adrenalinové prvky, jakými jsou například lanové centrum, lunapark, lanovka nebo paintball. Znovu se nám zde také objevila možnost stolního tenisu, ale také vznik hokejového stadionu či jezdeckého centra. Po dvou odpovědích jsme zaznamenali v případě vybudování ramp určených pro jízdu na skateboardu a stejnému počtu dětí schází v obci park. Jeden z respondentů by také uvítal pořádání diskoték a dalšímu jednomu chybí aktivity pro skupinu dospívajících, což je patrné z následující odpovědi: „více klubu..klub od 12 do 15 aby se tam hraly hry tančilo a různé věci“.

Také v tomto případě se potvrzuje zájem dětí a dospívajících o především sportovní vyžití a zábavu ve volném čase. Jak již bylo několikrát zmíněno, obec a zdejší spolky se sice

snaží do jisté míry pokrýt potřeby lidí ve volném čase, k dispozici jsou různá prostranství a prostory, ale i tak se v mnoha případech jedná o nedostačující stav. Navíc současná nabídka aktivit je určena především pro děti mladšího školního věku, kde hlavní jádro uživatelů tvoří děti 8 - 13 let a starší zde již vyžití nenacházejí. Pro dospívající, tzn. věkovou skupinu od 13 let, již nabídka řízených aktivit v obci prakticky neexistuje. Jedná se přitom o kritické období, kdy dospívající jedinci hledají sami sebe, snaží se vymanit z područí rodičů a stát se dospělými, avšak stále jsou ještě z velké míry dětmi, s minimem životních zkušeností, což jim jejich situaci neulehčuje. Proto je zapotřebí i v tomto období dát jisté bezpečné mantinely jejich chování, pomoci jim najít správnou cestu v dalším životě a dovést je k vlastní samostatnosti. Na to vše můžeme mít vliv prostřednictvím vhodného působení ve volném čase.

24. Otázka: Preference dětí při výběru volnočasových aktivit.

I dětským respondentům jsme položili otázku, která se týká rozhodujících faktorů při výběru akcí a aktivit v jejich volném čase. Opět měly na základě osobní důležitosti seřadit jednotlivé kategorie. Podle zjištěného průměrného pořadí můžeme vyvodit následující.

Při výběru akcí a kroužků je z pohledu dětí nejdůležitější především termín konání dané akce. Na druhém místě pak figuruje náplň akce, dále přítomnost kamarádů a známých mezi účastníky. Vedoucí, tedy pořadatelé, jsou potom upřednostňováni před délkou akce, která se zdá být pro děti nejméně důležitým faktorem. Možnost „peníze“ jsme v případě dětského dotazníku záměrně vynechali, protože nepředpokládáme, že děti tohoto věku si volnočasové akce financují samy. Jejich názor by tedy byl značně ovlivněn finanční situací a názory v rodině, popř. množstvím vlastních úspor a příspěvků na tyto akce, které opět získávají od rodičů a známých.

I tak zde pozorujeme shodu s výsledky získanými z výpovědí dospělých, kteří rovněž na druhém místě (mimo financí) označovali obsahovou stránku akce. Zatímco dospělí uváděli termín konání akce až na třetí pozici, pro děti je zdá se faktorem nejdůležitějším. Pro děti rovněž hraje důležitou roli přítomnost jejich vrstevníků, což potvrzuje silnou potřebu sociálních vazeb a sdílení zážitků s ostatními v tomto věkovém období. Podobně jako v případě dospělých respondentů ani u dětí nehrají vedoucí akce a délka jejího trvání zásadní roli. Děti tyto možnosti označovaly průměrně na čtvrtém místě, dotazovaní rodiče spíše na třetím.

25. Otázka: Akce, jichž se děti v minulém roce zúčastnily.

Tato nepovinná otevřená otázka měla ukázat, kterých akcí se ve svém volném čase děti v uplynulém roce zúčastnily a upřesnit tak, jaké akce upřednostňují.

Z jejich výpovědí vyplynulo, že ve svém volném čase využívají celou nabídku akcí, které se v Lichnově, ale i jinde, během celého roku odehrávají. V minulém roce se jich nejvíce zúčastnilo dnu dětí, dnu obce Lichnov, TojOslav, hudebních koncertů, příměstských a jiných letních táborů, hasičských soutěží, dne matek a dalších.

Děti se tedy stručně řečeno snaží navštěvovat všechny možné dostupné akce nejen v obci, ale i mimo ni. Široká nabídka aktivit a akcí má v jejich životě důležité místo a má tudíž smysl tyto akce pro děti stále pořádat. Roli při výběru zde může mít jednak tradice již zavedených akcí, ale také jejich celková atraktivita pro cílovou skupinu. Je tedy zapotřebí akce do jisté míry inovovat, aby se nestaly pro děti fádními, ale mohly si z nich pokaždé odnést nový dojem.

26. Otázka: Jaké akce by se podle dětí měly ještě v Lichnově konat.

Účel této další nepovinné otázky je zřejmý. Chtěli jsme zjistit, o jaký typ akcí mají děti zájem a rády by k nim měly přístup přímo ve své obci.

Ze získaných responsí bylo patrné, že kromě již zavedených akcí by děti v obci uvítaly ještě „*sportovní dny*“, přičemž tuto možnost uvedlo 11 dotázaných. Dále by se v obci podle dětí měly konat hudební festivaly (tři výpovědi) a různé druhy soutěží, například pěveckých. Někteří z dotázaných projevíli zájem také o možnost zúčastnit se cyklistických závodů přístupných dětem (2 response) a stejný počet dotázaných by rád v obci zavedl například diskotéku.

Z výše uvedeného opět vyplývá zájem dětí o rozšíření nabídky akcí, zejména v oblasti sportu a zábavy.

27. Otázka: Jakých táborů se v minulém roce děti zúčastnily.

Poslední otázkou našeho průzkumu se opět dostáváme k nabídce letních táborů a jiných pobytových akcí a jejich využívání.

Na základě získaných odpovědí jsme zjistili, že téměř 60 % dotázaných dětí se v minulém roce nezúčastnilo žádného tábora. 16,39 % dětí bylo o prázdninách na orelském letním táboře a 14,75 % se účastnilo letního tábora Tojstoráků. Ostatní z účastníků letních táborů využili především příměstských táborů v Lichnově, lyžařského kurzu s Tojstoráky či

dalších pobytových akcí pořádaných jinými organizacemi (např. ozdravné pobyty, tábor DDM Kopřivnice atd.). Odpovědi se tedy víceméně shodují již se získanými responsemi od rodičů dětí, které jsme rozebírali výše.

Jak už bylo nejednou zmíněno, tábory jsou důležité akce nejen z postu jejich organizátorů, ale také z pozice samotných uživatelů. Tábory a další podobné akce nabývají velkého významu především v oblasti zážitkové, kdy se jejich aktéři ocitají většinou v jiném prostředí, než po celý rok, často se setkávají s novými lidmi, navazují kontakty, učí se spolupráci v neznámém kolektivu a dělí se o společné prožitky. Již samotný duch klasického pobytového tábora ve stanech s podsadou, bez elektřiny a přístupu k internetu, uprostřed louky či lesa, je pro mnohé dnešní děti nevšedním a velmi silným zážitkem, na který mohou po celý život vzpomínat. Je proto dobré, aby si dítě alespoň jednou v životě účast na podobné akci vyzkoušelo a nabralo novou zkušenost, a tím i širší rozhled do budoucna.

5.5 Shrnutí výsledků a diskuse

Našeho průzkumu se zúčastnilo téměř 10 % obyvatelstva obce. Je to hodně či málo? Po pravdě řečeno, naše původní očekávání byla o něco pozitivnější, dalo by se tedy polemizovat o tom, proč nebylo našich odhadů dosaženo. Nebyly snad dotazníky mezi respondenty dostatečně distribuovány? Nebylo téma průzkumu pro občany dost zajímavé? Nižší návratnost dotazníků, tj. kolem 70 %, možná naznačuje ne zcela vhodné rozvržení dotazníku. Nám však i takovéto množství získaných responsí pomohlo odpovědět na některé naše otázky.

Vezmeme-li to z druhé strany, tak názor téměř 10 % občanů obce není úplně zanedbatelný. Navíc dvě třetiny ze získaných respondentů jsou děti ve věku 6 – 15 let, tedy cílová skupina většiny dosavadních aktivit zájmových organizací. Těchto 61 dětí jsou žáci především místní základní školy. Našeho průzkumu se tedy účastnila téměř polovina všech žáků, což je počet již statisticky významný. Zbývající třetinu dotázaných pak tvořila neméně důležitá skupina, tedy mládež a dospělí, z nichž polovina je zároveň rodiči dospívajících dětí. Jedná se tedy také o významné aktéry v oblasti volného času.

Z našeho dlouhodobého působení v obci víme, že většina populace obce se pořádaných akcí vůbec nezúčastňuje. Tento fakt nám potvrzují také zástupci dalších místních organizací. Proto považujeme za úspěch a významnou skutečnost, že našich získaných 10 % respondentů jsou převážně lidé, kteří mají o dění v obci zájem, mají chuť projevit svůj názor a mít možnost do tohoto dění zasahovat. Jedná se o lidi, kteří jsou ve svém volném čase

aktivní, jsou uživateli jak pravidelných, tak příležitostných aktivit a mají o ně zájem i do budoucna.

Na základě získaných odpovědí můžeme potvrdit, že většina těchto občanů Lichnova využívá k naplnění svého volného času především víceúčelové hřiště včetně tenisového kurtu, lezecké stěny a minibaru i jeho ostatních možností. Po několik sezón jsme také pozorovali velký zájem o lední bruslení, které se přes zimu uskutečňuje rovněž na ploše víceúčelového hřiště. Důležitou součástí života našich respondentů, dětí i dospělých, je kontakt s blízkými, rodinou a přáteli a komunitou obecně, a to při různých příležitostech. Velký význam mají ale také výlety a pobyt v přírodě.

Z průzkumu jasně vyplývá, že lidé v obci vyhledávají především možnosti sportovního vyžití, ale také zábavu a kulturní akce. Mají zájem především o kroužky a akce pro děti, ale i mládež a dospělé, dále o výuku hudebních nástrojů, taneční a pohybové kroužky a akce pro děti obecně. V obci by ale uvítali také občasně hudební festivaly, divadlo, diskotéku, různé besedy nebo kino.

Co se týče potřebného zázemí pro realizaci volnočasových aktivit, byla u respondentů nalezena shoda především v případě vytvoření vhodné tělocvičny určené k různorodé činnosti. Kromě toho by občané stáli o vybudování cyklo a in-line stezky v obci, která by navíc byla propojena s již existujícími stezkami v okolí.

Dále bylo zjištěno, že 50 % dospělých a plných 75 % dotázaných dětí se ve svém volném čase věnuje pravidelně organizované činnosti. Většina těchto aktivit je sportovního rázu, dále se jedná o výuku hry na hudební nástroje či zpěv a různé kreativní a herní činnosti. Respondenti využívají nabídku všech možných pravidelných i jednorázových akcí jak v obci, tak mimo ni. Na druhou stranu bylo zjištěno, že téměř 60 % dětí, což potvrdili i dotázaní rodiče, se v minulém roce nezúčastnilo žádného tábora.

Při výběru táborů a dalších aktivit hraje z pohledu rodičů největší roli finanční stránka, na druhém místě potom obsahová náplň akcí a termín jejich konání. V případě dětských respondentů je to obdobné s tím, že důležitou roli pro ně hraje také přítomnost vrstevníků. Délka trvání akce, místo jejího konání a organizátoři nejsou pro naše respondenty zcela zásadními faktory při výběru táborů a jiných pobytových akcí.

Z našeho výzkumu tedy jasně vyplývá fakt, že občané, kteří mají o volnočasové dění v obci skutečný zájem, jsou také ochotni se na něm aktivně podílet (např. právě prostřednictvím průzkumů) a i v budoucnu chtějí mít v obci různorodé možnosti využívání vlastního volného času. Pro nás to tedy znamená jediné – v obci je stále dostatek obyvatel,

kteří mají zájem využívat širokou nabídku volnočasových aktivit. Občanské sdružení Tojstoráci (ale i ostatní místní organizace) mají tedy potenciální zájemce o svou činnost, což je nesmírně důležitým motivačním faktorem při jejich další práci.

6 SWOT analýza občanského sdružení Tojstoráci

Nyní se blíže seznámíme se situační analýzou občanského sdružení Tojstoráci, jakožto námi zvoleného významného realizátora volnočasových aktivit v obci i mimo ni. Podstatou situační analýzy je shromažďování množství dat jak z vnějšího, tak z vnitřního prostředí organizace, která je však třeba pro jejich praktické využití nejen získat, ale také analyzovat, utřídit a interpretovat. K tomuto účelu slouží celá řada metod. My jsme si pro naši práci zvolili metodu vytvoření SWOT analýzy.⁶⁶

6.1 Metodika a metodologie SWOT analýzy

Jedná se o metodu vyvinutou v 60. letech minulého století Albertem Humphreyem, díky níž je možné identifikovat silné (ang. *Strengths*) a slabé (*Weaknesses*) stránky, příležitosti (*Opportunities*) a případné hrozby (*Threats*). SWOT analýza je nepostradatelnou součástí strategického plánování společnosti.⁶⁷

Jedná se o jednu z nejpoužívanějších a nejznámějších analýz prostředí. Jejím cílem je identifikovat, do jaké míry jsou současné firemní strategie a její silná a slabá místa relevantní a schopná vyrovnat se se změnami v prostředí společnosti. SWOT analýza sestává z *analýzy SW* a *analýzy OT*. Doporučuje se začít s analýzou OT, tj. příležitostí a hrozeb pocházejících z vnějšího okolí organizace, a to jak z jejího *makroprostředí* (politicko-právní, ekonomické, sociálně-kulturní a technologické faktory), tak z *mikroprostředí* (zákazníci, dodavatelé, odběratelé, konkurence, veřejnost). Po jejím důkladném provedení následuje analýza SW týkající se *vnitřního prostředí organizace* (cíle, systémy, procedury, firemní zdroje, materiální prostředí, firemní kultura, mezilidské vztahy, organizační struktura, kvalita managementu aj.).⁶⁸

Základem SWOT analýzy je klasifikace a ohodnocení těchto čtyř faktorů, jejichž vzájemnou interakcí lze získat nové informace a dojít tak ke komplexnímu vyhodnocení např. fungování firmy, nalézt problémy či možnosti dalšího růstu.⁶⁹

⁶⁶ JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing – Strategie a trendy*.

⁶⁷ WIKIPEDIE. *SWOT*. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>

⁶⁸ JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing – Strategie a trendy*.

⁶⁹ WIKIPEDIE. *SWOT*. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>

<p>Silné stránky (<i>strengths</i>)</p> <p>zde se zaznamenávají skutečnosti, které přináší výhody jak zákazníkům, tak firmě</p>	<p>Slabé stránky (<i>weaknesses</i>)</p> <p>zde se zaznamenávají ty věci, které firma nedělá dobře, nebo ty, ve kterých si ostatní firmy vedou lépe</p>
<p>Příležitosti (<i>opportunities</i>)</p> <p>zde se zaznamenávají ty skutečnosti, které mohou zvýšit poptávku nebo mohou lépe uspokojit zákazníky a přinést firmě úspěch</p>	<p>Hrozby (<i>threats</i>)</p> <p>zde se zaznamenávají ty skutečnosti, trendy, události, které mohou snížit poptávku nebo zapříčinit nespokojenost zákazníků</p>

Obr. 2 – SWOT analýza. Zdroj: JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing – Strategie a trendy*.

V našem případě jsme zaměřili SWOT analýzu organizace na její aktuální situaci vzhledem k možnostem dalšího rozvoje organizace. Dle výše zmíněného doporučení jsme nejprve začali analyzovat příležitosti a hrozby, poté se orientovali na silné a slabé stránky organizace.

6.2 Příležitosti (Opportunities)

- lepší vzájemná kooperace všech místních spolků při realizaci nabídky volnočasových programů a akcí,
- kvalitnější spolupráce obce a jednotlivých spolků (větší finanční podpora ze strany obce a tím pádem nižší finanční zatížení pro zájemce o dané aktivity),
- efektivnější využívání již existujících prostor k další činnosti (např. pořádání většího množství veřejných akcí na víceúčelovém hřišti, možnosti využívání školní tělocvičny a dalších prostor pro pravidelnou volnočasovou činnost apod.),
- efektivnější využívání možností a prostor místní ZŠ v oblasti volného času (např. možnost vytvoření komunitního centra a nabídky finančně a časově dostupných aktivit pro celé věkové spektrum zájemců s využitím školní tělocvičny a dalších prostor),
- možnosti bližší spolupráce při realizaci aktivit nejen s členy ostatních organizací, ale především s pedagogy místní ZŠ a MŠ, jakožto kvalitního personálního zdroje,

- získání finančních prostředků na rekonstrukci stávajícího či na vybudování zcela nového vhodného zázemí pro realizaci stálých volnočasových aktivit tak, aby bylo možné konkurovat městským DDM (v případě současné Orlovny jde především o nové zastřešení a zateplení budovy, vybudování kvalitního sociálního zařízení vč. koupelny, kuchyňského koutu, inovaci elektrických rozvodů, výmalbu apod.),
- realizace dalších projektů se záměrem financování volnočasové činnosti, vybudování kvalitního zázemí, zviditelnění činnosti organizace apod.,
- vynaložení většího množství finančních a informačních zdrojů k propagaci organizace a její činnosti,
- nábor nových vedoucích a dalších dobrovolníků při realizaci volnočasových aktivit, zejména pak k vytvoření stálé základny vedoucích letních táborů,
- navázání bližších vztahů mezi jednotlivými vedoucími,
- větší motivace vedoucích k práci ve volnočasovém sektoru,
- navázání užších kontaktů s městskými DDM a jinými volnočasovými organizacemi v okolí za účelem efektivní spolupráce při plánování a realizaci nabídky volnočasové činnosti ku prospěchu organizací i uživatelů těchto aktivit.

6.3 Hrozby (Threats)

- nezájem účastníků o pravidelné kroužky a ostatní činnost Tojstoráků,
- konkurence v podobě větších DDM v okolních městech,
- odliv místních uživatelů za náplní volného času do okolních měst,
- špatná spolupráce mezi obcí a místními spolky při realizaci volnočasových aktivit,
- nezájem současných vedoucích se nadále podílet na činnosti organizace (časové, finanční, zdravotní a jiné důvody),
- nezájem vedoucích věnovat se nadále dobrovolné práci pro veřejnost a s tím spojený rozpad sdružení,
- stálá hrozba syndromu vyhoření vedoucích,
- zhoršení kvality nabízených aktivit vlivem časového vytížení vedoucích, špatné spolupráce s ostatními organizacemi či obcí, ztížené finanční situace organizace apod.,
- zhoršení mediálního obrazu a povědomí o organizaci vlivem např. finančního deficitu vzniklého na základě nekvalitně zpracovaného projektu, na základě osobního selhání některého z vedoucích, kvůli dlouhodobě klesající kvalitě nabízených aktivit apod.,
- nedostatečná či žádná finanční ani jiná podpora činnosti organizace ze strany obce.

6.4 Silné stránky (Strengths)

- dlouholetá tradice a zkušenosti při práci ve volnočasovém sektoru,
- dobré jméno organizace,
- hluboká znalost místního životního, kulturního a sociálního prostředí,
- vzájemná známost a dobré vztahy členů organizace s členy ostatních organizací, zástupci obce a místními obyvateli,
- stálá členská základna,
- mladí, schopní, zkušení, aktivní a zodpovědní vedoucí,
- ochota a nadšení vedoucích věnovat se dobrovolné činnosti, tj. bez nároku na odměnu za odvedenou práci,
- pozitivní atmosféra a zdravé klima v organizaci,
- dobré vztahy mezi vedoucími, dobrovolníky a účastníky aktivit,
- vzdělání a dlouholeté zkušenosti hlavních vedoucích v oblasti volného času, zážitkové pedagogiky, rekreologie a příbuzných oborů, instruktorské kurzy hlavního vedoucího (ředitele) organizace v oblasti první pomoci, vedení letních táborů, výuky lyžování, in-line bruslení, lezení na umělých stěnách atd.,
- dobré vlastní zázemí v podobě menší klubovny a přilehlé místnosti k uschování herního a programového materiálu v budově Orlovny,
- samostatnost a poměrně velká nezávislost organizace na jiných subjektech,
- skvělá dostupnost klubovny i lezecké stěny pro účastníky (obojí v centru obce, poblíž autobusové zastávky, v těsné blízkosti obchodu s potravinami, víceúčelového hřiště, kulturního sálu a nedaleko základní školy),
- konkurenceschopnost organizace (přímo v obci konkurence neexistuje, okolním DDM dokáže svou širokou nabídkou poměrně dobře konkurovat),
- možnost využívat další prostory a materiál pod správou orelské jednoty (víceúčelové hřiště, orelská tělocvična, sklady apod.),
- poměrně dobrá spolupráce s ostatními volnočasovými subjekty v obci (Orel, hasiči, ZŠ a MŠ, obec),
- velmi široká stálá nabídka volnočasových aktivit a programů pro veřejnost,
- povědomí o existenci a činnosti organizace v blízkém i vzdálenějším okolí,
- kvalitně zpracované a aktuální webové stránky organizace a souvisejících subjektů,
- úspěšná realizace několika významných projektů,

- vlastní kvalitní lezecká stěna včetně potřebného zázemí a lezeckého materiálu určená k doplňkové činnosti organizace,
- dispozice vlastními finančními zdroji (každoroční příspěvek 50 000 Kč od obce, členské příspěvky, poplatky za účast na kroužcích a některých akcích, příspěvky na činnost od dobrovolných dárců, výtěžek z provozu lezecké stěny apod.),
- téměř beznákladový provoz (pronájem klubovny zdarma, akce hrazeny buď účastnickým poplatkem, nebo dotovány díky obecnímu příspěvku na činnost, nulové náklady na personál – vedoucí jsou dobrovolníci žijící v Lichnově, nízké náklady na nákup potřebného materiálu apod.),
- široká síť kontaktů s okolními, nejen volnočasovými, organizacemi,
- možnosti stlačení cen a poplatků za nabízené aktivity pro účastníky na minimum (díky dobrovolné práci organizátorů a možnosti dotace z vlastních zdrojů),
- dostupnost vlastními technickými prostředky (fotoaparát, kamera, notebook, reprobedny, mikrofony, osvětlovací technika vč. UV světla, taneční podložky, karaoke atd.),
- množství vlastního herního a programového materiálu k realizaci volnočasové činnosti,
- provázanost a výborná spolupráce s Orlem a společností Outdoor Naplno (možnost využívat jejich prostředky, zázemí, personál, nabízené aktivity za výhodných podmínek apod.),
- po celou dobu stálý zájem o nabízené aktivity ze strany veřejnosti (především dětí, mládeže a jejich rodičů).

6.5 Slabé stránky (Weaknesses)

- nedostatečné zázemí pro možnosti rozšíření či zkvalitnění nabízených aktivit (malý prostor v klubovně, malá a k většině sportovních aktivit nevyužitelná orelská tělocvična, zastaralé sociální zázemí, absence umývárny a koupelny na orlovně, chybějící vhodné prostory pro možnosti přenocování a stravování, celkově zastaralé a nevyhovující prostory Orlovny, špatný technický stav budovy aj.),
- chybějící větší travnaté prostranství v obci využitelné k realizaci herních programů a akcí pro veřejnost,

- nízká provázanost s některými organizacemi a subjekty při plánování a realizaci volnočasové nabídky (nedostatečná spolupráce s hasiči, obcí a místní školou, především v oblasti plánování veřejných akcí),
- stále poměrně nízká podpora aktivit organizace ze strany obce (finanční příspěvek není schopen pokrýt personální zajištění ani výraznější technické a technologické inovace, po personální stránce provázanost zcela chybí, nízká snaha o propagaci organizace a její činnosti ze strany obce atd.),
- nedostatečná komunikace s obcí při plánování a realizaci akcí pro veřejnost,
- vysoké náklady na provoz lezecké stěny (každoroční revize stěny cca 10 000 Kč, revize lezeckého materiálu cca 6 000 Kč, náklady na inovaci a doplnění materiálu),
- velká časová vytíženost vedoucích (dva dojíždějící studenti středních škol a dva pracující vysokoškoláci),
- velké časové, psychické a fyzické nároky kladené na vedoucí organizace bez možnosti zaplacení odvedené práce ze současných finančních zdrojů organizace,
- příliš malá personální základna (pouze čtyři vedoucí) vzhledem k všeobecné náročnosti práce a s ohledem na možnosti případného rozšíření nabídky aktivit v budoucnu, chybějící stálá základna vedoucích letních táborů.

6.6 Závěry SWOT analýzy

Největšími hrozbami pro sdružení může být především odliv současných či potenciálních uživatelů vlivem nízké kvality poskytovaných služeb, špatné dostupnosti apod. Organizaci potenciálně ohrožují také finanční problémy či případný odchod současných vedoucích v důsledku jejich vysoké vytíženosti a nízké motivace k dobrovolné práci, nutnosti svůj čas věnovat práci pro obživu (organizace v současnosti není schopna za odvedenou práci zaplatit) či kvůli hrozícímu syndromu vyhoření.

Mezi jednoznačné příležitosti organizace patří získání potřebných finančních zdrojů určených k modernizaci stávajícího zázemí, investice do modernějšího technického vybavení organizace, alespoň k částečnému zaplacení odměn za odvedenou práci vedoucích apod. Obrovský potenciál se skrývá ve zkvalitnění komunikace a spolupráce při realizaci volnočasových aktivit pro lichnovskou veřejnost s ostatními místními organizacemi, a především pak s obcí a základní školou. Velkým přínosem by bylo efektivnější využívání všech již existujících možností a prostor (hřiště, školní prostory apod.) k realizaci veřejných akcí a aktivit. Neméně důležitá je také propagace organizace a její činnosti v širším okolí.

Kvůli zvýšení konkurenceschopnosti, možnosti rozšíření některých aktivit a obecně větší pohodě uvnitř organizace je třeba rozšířit základnu vedoucích.

Silnými stránkami Tojstoráků jsou především dlouholetá tradice a zkušenosti v oblasti volného času, dobré jméno, mladý a schopný kolektiv vedoucích, pozitivní klima v organizaci, dobrá spolupráce s dalšími spolky a volnočasovými subjekty, vlastní zázemí, samostatnost, téměř beznákladová činnost, dostupnost vlastními prostory, finančními zdroji a materiálem a především stálý zájem o nabízené služby ze strany uživatelů.

Slabá místa pro organizaci představují obzvláště malý počet stálých vedoucích, nevyhovující zázemí pro možnosti výraznějšího rozvoje, vysoká vytiženost vedoucích, nedostatečné finanční zdroje a poměrně malá podpora a spolupráce ze strany obce.

Na základě SWOT analýzy jsme došli k závěru, že občanské sdružení Tojstoráci má v oblasti nabídky volnočasových aktivit v obci důležité a zatím nezastupitelné postavení. Má také poměrně dobré podmínky umožňující organizaci další rozvoj ve smyslu rozšíření či zkvalitnění nabízených aktivit, ovšem za předpokladu co největší eliminace případných rizik.

7 Případová studie občanského sdružení Tojstoráci

Nyní se pomalu, ale jistě, dostáváme k cíli naší práce. Vytvoření strategického plánu je však až úplným závěrem, jemuž předchází sběr, analýza a interpretace mnoha dat. Základem návrhu strategie organizace je vytvoření kvalitní případové studie, kterou je v podstatě celá naše dosavadní práce.

7.1 Metodika a metodologie případové studie

Případová studie (anglicky *case study*) je jednou ze základních metod kvalitativního průzkumu, i když je čím dál častěji využívána i jako metoda kvantitativní. Je využívána především v psychologii, sociologii, antropologii, pedagogice, politologii a dalších společenských vědách.

Dle definice Pedagogického slovníku je případová studie: „*Výzkumná metoda v pedagogickém empirickém výzkumu, při níž je zkoumání podroben jednotlivý případ (např. žák, malá skupina žáků, jednotlivá třída, škola apod.), detailně popsán a vysvětlován, takže se dochází k takovému typu objasnění, jehož při zkoumání těchto objektů v hromadném souboru nelze dosáhnout. Výhodou metody je možnost hlubokého poznání podstaty případu, nevýhodou omezenost zobecnitelnosti výsledků.*“⁷⁰

Každá případová studie má pak svou *zakotvenou teorii*, tedy vlastní logický rámec, design, akční plán. Rozlišujeme různé typy případových studií, a to na základě jejich odlišností v celkovém záměru, předmětu zkoumání, výběru a volbě výzkumných metod a technik apod. Zpravidla tedy rozlišujeme studie zkoumající jednotlivce, komunity, sociální skupiny, organizace či instituce, vztahy nebo události.⁷¹

My se v naší práci zaměřujeme na případovou studii konkrétní existující organizace Tojstoráci, a to především z hlediska její aktuální situace a možností dalšího rozvoje v oblasti poskytování nabídky volnočasových aktivit pro veřejnost. Informační základnou pro zmapování aktuální situace byly především údaje získané analýzou dokumentů této organizace, informace poskytnuté jejími členy (zvláště ředitelem a dalšími vedoucími), osobní zkušenosti při práci v této organizaci, názory uživatelů a další.

K identifikaci důležitých faktorů ovlivňujících současnou situaci a možnosti dalšího rozvoje jsme použili metodu SWOT analýzy. Důležitým podkladem k analýze potřeb

⁷⁰ PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. s. 188-189

⁷¹ STAKE, R. *The art of case study research*.

místních obyvatel jakožto cílové skupiny uživatelů se pro nás stalo vlastní průzkumné šetření *Možnosti trávení volného času v Lichnově*, s nímž jsme se podrobně seznámili v páté kapitole.

V následujícím textu se tedy pokusíme shrnout již získané informace o organizaci a její dosavadní a současné činnosti a určit jejich významné průniky z hlediska dalšího rozvoje organizace v oblasti nabídky volnočasových aktivit. Závěrem vyplývajícím z této studie bude návrh strategického plánu organizace, jakožto cílový výstup celé naší práce.

7.2 Vlastní případová studie

Na základě údajů získaných ze SWOT analýzy organizace a vlastního průzkumného šetření mezi obyvateli obce jsme zjistili korelace v bodech uvedených dále v tomto testu. Jedná se vždy o průnik současných či potenciálních možností organizace se zjištěnými zájmy a potřebami uživatelů s ohledem na omezující faktory.

7.2.1 Udržitelnost aktuálního stavu organizace a jeho činnosti

Ze SWOT analýzy organizace mj. vyplývá, že Tojstoráci mají v současné době poměrně kvalitní základnu vedoucích členů ochotných se i v blízké budoucnosti dobrovolně podílet na činnosti sdružení. Výhodou je také dlouholetá tradice, dobré jméno a vztahy organizace, které přispívají k zájmu stálých uživatelů o nabízené služby. Díky vlastnímu zázemí, finanční podpoře ze strany obce a případných sponzorů je organizace schopná i v budoucnu pokrývat současnou poptávku lidí a nabízet jim kvalitní, ale díky dotaci finančně dostupné služby. Z dotazníků a dlouhodobého pozorování situace víme, že občané Lichnova, jak děti, tak dospělí, mají stálý zájem o rozmanité volnočasové aktivity realizované v obci. Snaží se využívat veškerých dostupných jak pravidelně organizovaných (kroužků), tak jednorázových akcí, zejména sportovního, zábavného, kulturního či společenského zaměření.

Na základě těchto údajů jsme dospěli k názoru, že současná situace organizace z hlediska pokrytí stávající poptávky veřejnosti po volnočasových aktivitách v obci a vlastních možnostech organizace tuto nabídku utvářet je v této podobě a za stávajících podmínek i nadále dlouhodobě udržitelná, a to bez negativních dopadů na kvalitu nabízených služeb.

7.2.2 Možnosti rozšíření nabídky volnočasových aktivit

Údaje obsažené ve SWOT analýze ukazují na velký potenciál organizace k dalšímu rozvoji. Pozitivními faktory jsou zde schopní stálí vedoucí, dlouholetá tradice a zkušenosti v oblasti volného času, slušné vlastní zázemí, materiální, finanční prostředky a možnosti

personálního zajištění aktivit, kooperace s dalšími organizacemi a poměrně stálý zájem uživatelů o pořádané aktivity. Průzkumné šetření pak jasně ukázalo zájem občanů Lichnova nejen o stávající, ale také o nové aktivity.

V případě pravidelně organizované činnosti, tj. kroužků, se jedná konkrétně o založení stolně-tenisového a tanečního kroužku pro děti a mládež, organizaci pravidelného cvičení pro dospělé (především ženy) a výuku hudebních nástrojů, zejména pak hry na kytaru, flétnu či bicí. Zvýšený zájem jsme také zaznamenali v případě organizované činnosti pro mládež a dospívající, která v současné době není v obci vůbec zastoupena. Z pohledu Tojstoráků je možné v dohledné době otevřít pro veřejnost stolně-tenisový kroužek za předpokladu, že k tomuto účelu bude možné pravidelně využívat orelskou tělocvičnu či v lepším případě tělocvičnu školní. Muselo by se však investovat do nákupu hracích stolů a dalšího vybavení. Vedení kroužku by muselo být zajištěno externě (buď místní dobrovolníci či zaměstnanci okolních DDM apod.), jelikož vedoucí Tojstoráků nejsou k tomuto kompetentní. Podobná situace, tj. využívání tělocvičny a zajištění externisty by nastala také v případě tanečního kroužku pro děti a pravidelného cvičení pro ženy. K výuce hudebních nástrojů by bylo možné využívat stávající prostory orelskou klubovnu nebo opět školní prostory. Výuku hry na kytaru by mohli pravděpodobně zajistit samotní vedoucí Tojstoráků. Organizace si také již delší dobu pohrává s myšlenkou založení *klubu volného času* určeného pro věkovou skupinu 15+, čímž by mohla být částečně pokryta poptávka ze strany dospívajících. Tento klub by mohl fungovat několik dní v týdnu, vždy odpoledne, a to v prostorách Orlovny a za dozoru zletilé osoby. Vstup by byl ideálně dotován, provoz by zajistili vedoucí Tojstoráků. Program by mohl být volen libovolně, s možností zapůjčení různých her, materiálu, knih ke čtení apod., nebo by byl organizovaný.

Finančně nenáročné jednorázové akce jsou pak Tojstoráci schopni zajistit i za stávající situace. Dá se uvažovat o rozšíření nabídky o organizaci celodenních výletů pro širší veřejnost do přírody či na zajímavá kulturní místa pouze za symbolický poplatek jako příspěvek na činnost sdružení, dále větší počet víkendových sportovních a kulturních akcí typu tenisový turnaj, turnaj v kuličkách, soutěžní odpoledne pro děti a rodiče, divadelní představení apod. Stejně jako zde však hraje časová náročnost pro realizátory, kterou by vyřešil např. nábor dalších vedoucích a dobrovolníků.

Pobytové akce a tábory (aktuálně zimní kurz a letní tábor Tojstoráků) se v současné době potýkají především s nízkým zájmem dětí. Hlavním kritériem při výběru tábora je pro rodiče dětí především finanční stránka, obsahová náplň a termín konání akce. Proto se

sdužení snaží srazit cenu za tyto akce na minimum (dvoutýdenní tábor i týdenní lyžařský kurz stojí pouze 2500 Kč). V případě navýšení zájmu o tyto akce jsou Tojstoráci již nyní schopni je zajistit a pořádat, avšak za předpokladu výpomoci externistů či náboru dalších vedoucích v případě déle trvajících táborů.

Na základě získaným informací můžeme potvrdit, že sdružení je nejen schopno za aktuálních podmínek dlouhodobě udržet stávající množství a kvalitu služeb, ale také jejich nabídku rozšířit o několik dalších pravidelných kroužků a jednorázových akcí, o které byl projeven zájem.

7.2.3 Vytvoření nových podmínek volnočasového vyžití

Vzhledem k současným podmínkám a zejména pak finanční situaci sdružení není v současné době v jeho silách výrazněji inovovat či vytvořit zcela nové zázemí pro trávení volného času v obci.

Toto by bylo možné za předpokladu získání většího finančního obnosu např. díky úspěšné žádosti o grant, vytvoření projektu či masivnější podpoře ze strany obce či jiných sponzorů, které zatím sdružení hledá. Tojstoráci jsou připraveni vynaložit vlastní finanční zdroje i na případné zaplacení odborného pracovníka, díky němuž by bylo dosaženo úspěšného sestavení projektu. V případě získání peněz by se mohlo uvažovat o potřebné celkové rekonstrukci Orlovny nebo vytvoření zcela nového zázemí (všestranně využitelná budova včetně pozemků apod.) či k vybudování cyklo a in-line stezky nebo zpevnění povrchu prostranství za kulturním domem, o což byl projeven zájem mezi dotazovanými respondenty v našem průzkumu. V případě již zmíněné in-line stezky jsme však již v současné době mírně skeptičtí vzhledem ke krajinnému rázu a možnostem k vybudování této komunikace v obci. V úvahu by případně připadala rekonstrukce a prodloužení stávající zadní obecní cesty až do centra obce, a napojení na již existující stezku Kopřivnice – Frenštát na jejím konci.

V současné době neprobíhá realizace žádného významnějšího projektu, sdružení však s touto myšlenkou neustále pracuje. Členové sdružení se však snaží probudit větší zájem obyvatel nejen o činnost sdružení, ale o možnosti trávení volného času a o obecní dění. Vrcholem letošního snažení v rámci přípravy TojOslav 7 by mělo být vytvoření několikakilometrového *lichnovského turistického okruhu* vedoucího skrze centrum obce a kolem nejvýznamnějších míst. Hlavní okruh má odkazovat na četné odbočky k zajímavým místům v okolí obce a být doplněn množstvím informačních cedulí obsahujících mj. i autorskou práci dětí.

7.2.4 Zapojení komunity do života obce

Jedním z hlavních východisek, které nás v souvislosti se současnou situací občanského sdružení Tojstoráci, ale i ostatních spolků v obci a s možnostmi volnočasového vyžití celé lichnovské veřejnosti napadá, je vytvoření *komunitního centra* při místní škole.

To by mělo vzniknout na základě příznivého vyjádření obyvatel obce prostřednictvím dalšího doplňkového průzkumu (např. formou ankety), za účasti zástupců všech místních volnočasových organizací a za podpory zástupců obce. Celý tento projekt by nemusel být nijak zvlášť finančně náročný. Šlo by zejména o realizaci dalšího průzkumu mezi obyvateli, vytvoření podrobného plánu nabídky společně realizovaných volnočasových činností včetně jejich časového harmonogramu a rozvrhů učeben, personální zajištění, propagace projektu anásledné činnosti, dořešení finanční stránky apod.

Jak jsme již uváděli v kapitole 2.2, škola je vzdělanostním centrem obce, disponuje množstvím kvalitního personálu, vybavení pro různorodé využití, má k dispozici moderní a útulné prostory včetně počítačové místnosti a tělocvičny a je finančně podporována samotnou komunitou (tj. obyvateli obce) prostřednictvím dotací obce na její provoz. V případě souladu mezi obyvateli, obcí, zástupci školy a místních spolků v tomto smyslu, by mohlo dojít k všestrannému uspokojení celé komunity. Škola by se tak stala vyhledávaným centrem, došlo by k efektivnímu využívání všech jejích možností. Pedagogové a zástupci místních organizací a další dobrovolníci by se tak mohli společně podílet na uspokojování rozmanitých potřeb komunity od sportovního, kulturního a sociálního vyžití až po možnosti zájmového vzdělávání v různých oblastech, o které byl v našem průzkumu projeven výrazný zájem. Místní organizace by nemusely řešit potíže s nevyhovujícím zázemím a finančními prostředky pro svou činnost, zároveň by ji mohli vykonávat pro daleko větší počet zájemců.

Vytvoření fungujícího komunitního centra by přineslo i větší zájem obyvatel o dění v obci a jejich osobní angažovanost na něm. Máme za to, že tato možnost by mohla být v případě Lichnova ideálním řešením současné i budoucí situace nejen v oblasti volného času obyvatel.

8 Návrh strategického plánu organizace

Na základě získaných poznatků můžeme nyní konečně přistoupit k samotnému vrcholu celé naší práce, kterým je vytvoření reálného návrhu strategického plánu občanského sdružení Tojstoráci. Tento strategický plán bude obsahovat návrhy konkrétních činností, kterými by se podle našeho názoru mělo sdružení v dohledné době zabývat, a to se zakomponováním těchto aktivit do přibližného časového harmonogramu. Než však přejdeme k samotnému návrhu, seznámíme se opět nejprve s jeho teoretickým zakotvením.

8.1 Metodika a metodologie strategického plánování

O důležitosti strategického plánování jasně vypovídá citát olympijského plavce Alexe Baumanna: „*Nedbáte-li na plánování, plánujete tím svůj krach.*“

Strategické plánování je vysoce efektivní proces vedoucí k dlouhodobé udržitelnosti neziskové organizace. Smyslem tohoto procesu je umět definovat to, kde se v současnosti organizace nachází a to, kde by se chtěla nacházet v budoucnu. Strategické plánování je důležité vždy, když organizace potřebuje nastavit své fungování na delší časové období, dále dojde-li k výrazným změnám v interním či externím prostředí organizace nebo jestliže organizace naplní své původní poslání a vize.

Samotný *strategický plán* je potom cestou z *bodu A*, kterým je současná situace organizace identifikovaná za pomoci různých metod (v našem případě SWOT analýza), do *bodu B*, kterým je konečný cíl, jehož chceme dosáhnout (viz obr. 3). Strategický plán nám pomáhá určit, jaké kroky je nutno podniknout a jakých krátkodobých cílů musí organizace dosáhnout, aby se dostala do stavu B.⁷²

Obr. 3 – Schéma procesu strategického plánování. Zdroj: ŠEDIVÝ, M.; MEDLÍKOVÁ, O.. *Úspěšná nezisková organizace*.

⁷² ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ O. *Úspěšná nezisková organizace*. s 28.

Informace o aktuální situaci Tojstoráků jsme v našem případě získali jednak studiem dostupné dokumentace a dále z údajů, které vyplynuly ze SWOT analýzy a vlastního průzkumného šetření. Za cíl celé naší strategie jsme zvolili udržení stávajícího stavu, ale především rozvoj organizace ve smyslu rozšíření její činnosti jak o pravidelné, tak jednorázové aktivity zaměřené nejen na aktuální cílovou skupinu, tj. děti od 6 do 15 let, ale také o nabídku aktivit pro dospívající a dospělé občany Lichnova i blízkého okolí. Jednotlivé dílčí cíle a k nim vedoucí postupy včetně časového harmonogramu si podrobně rozebereme v následujícím textu.

Náš strategický plán je navržen pro časový horizont následujících dvou let. K tomuto rozhodnutí jsme dospěli na základě aktuálních možností organizace, kterými jsme se zabývali v kapitole 7. Jsme přesvědčeni, že i v takto krátkém časovém období jsou Tojstoráci schopni bez větších nákladů rozšířit svou nabídku o několik nových aktivit. Dále je zde reálná možnost během těchto dvou let začít také s přípravou a realizací dalších možných projektů, o kterých jsme se zmínili v případové studii, a jejichž úspěch by vedl k dalšímu, mnohem výraznějšímu, rozvoji organizace.

8.2 Vlastní strategický plán občanského sdružení Tojstoráci

V této části si tedy přiblížíme konkrétní návrh strategického plánu organizace podle kritérií, která jsme zmínili v předchozí části. Jednotlivé návrhy jsme rozčlenili na funkční celky se zaměřením na cíle, časový plán, nutné podmínky, určení cílové skupiny a případný rozvrh, tzn. předpokládaný čas konání dané aktivity.

8.2.1 Udržení aktuálního stavu organizace

- **Cíl:** zajištění (finanční, materiální, personální) stávající nebo vyšší kvality v oblasti nabízených aktivit. Tímto máme na mysli především realizaci již zavedených pravidelných kroužků Tojstoráci a kroužku lezení, letního pobytového tábora a popř. jarního lyžařského kurzu, podzimní drakyády, Halloweenu, prosincové Mikulášské nadílky, realizace TojOslav, velikonočního zajíčka, sletu čarodějnic, dnů dětí a matek, popř. jarního a podzimního lezeckého kurzu pro veřejnost a dalších akcí.
- **Časový harmonogram:** nejméně po období následujících dvou školních let.
- **Podmínky realizace:** stálá motivace současných vedoucích k dobrovolné práci v organizaci, zájem účastníků o využívání nabízených aktivit, udržení aktuálních finančních materiálních a dalších zdrojů organizace nutných k jejímu provozu.
- **Cílová skupina:** děti, mládež a dospělí všeho věku z Lichnova a okolí.

- **Rozvrh akce:** dle zavedeného režimu či aktuálního programu během celého roku.

8.2.2 Založení kroužku stolního tenisu

- **Cíl:** vznik nového kroužku pro děti od 6 let preferovaného veřejností.
- **Časový harmonogram:** červen – srpen 2014 přípravná fáze kroužku zahrnující zajištění vhodných prostor a potřebného vybavení a vedoucího kroužku. Srpen – září 2014 propagace kroužku mezi veřejností a přihlašování zájemců. Začátek října 2014 otevření kroužku pro veřejnost.
- **Podmínky realizace:** zajištění vhodných prostor (např. pronájem školní tělocvičny), nákup potřebného vybavení (stoly, sítě, míčky, počítač, ohrádky apod.) z vlastních či jiných zdrojů, zajištění vedoucího oddílu, zájem dostatečného množství dětí (tj. alespoň 6 dětí).
- **Cílová skupina:** děti (chlapci i dívky) od 6 do 15 let.
- **Rozvrh akce:** od září do června následujícího roku, 1 – 2x týdně v odpoledních hodinách na základě vzájemné domluvy.

8.2.3 Založení tanečního kroužku

- **Cíl:** vznik nového veřejně preferovaného kroužku pro děti starší 10 let.
- **Časový harmonogram:** červen – srpen 2014 přípravná fáze kroužku zahrnující zajištění vhodných prostor a potřebného vybavení a vedoucího kroužku. Srpen – září 2014 propagace kroužku mezi veřejností a přihlašování zájemců. Začátek října 2014 otevření kroužku pro veřejnost.
- **Podmínky realizace:** zajištění vhodných prostor (např. pronájem školní tělocvičny) a zajištění kompetentního vedoucího kroužku, zájem dostatečného množství dětí (tj. alespoň 8).
- **Cílová skupina:** děti (dívky i chlapci) od 10 do 18 let.
- **Rozvrh akce:** od září do června následujícího roku, 1 – 2x týdně v odpoledních hodinách na základě vzájemné domluvy.

8.2.4 Založení hudebního kroužku – hra na kytaru

- **Cíl:** vznik nového veřejně preferovaného kroužku pro děti starší 6 let.
- **Časový harmonogram:** červen – srpen 2014 přípravná fáze kroužku zahrnující zajištění vhodných prostor a potřebného vybavení a vedoucího kroužku. Srpen – září

2014 propagace kroužku mezi veřejností a přihlašování zájemců. Začátek října 2014 otevření kroužku pro veřejnost.

- **Podmínky realizace:** zajištění vhodných prostor (např. stávající prostory Orlovny či možnost využívat školních tříd) a zajištění kompetentního vedoucího kroužku (možno z řad vedoucích Tojstoráků), zájem dostatečného množství dětí (tj. alespoň 4).
- **Cílová skupina:** děti (chlapci a dívky) od 6 do 18 let.
- **Rozvrh akce:** od září do června následujícího roku, 1 – 2x týdně v odpoledních hodinách na základě vzájemné domluvy.

8.2.5 Pravidelné cvičení pro dospělé

- **Cíl:** vznik nového preferovaného kroužku pro dospělou veřejnost (tzn. starší 18 let).
- **Časový harmonogram:** červen – srpen 2014 přípravná fáze zahrnující zajištění vhodných prostor vč. potřebného vybavení a vedoucího kroužku. Srpen – září 2014 propagace kroužku mezi veřejností a přihlašování zájemců. Začátek října 2014 otevření kroužku pro veřejnost.
- **Podmínky realizace:** zajištění vhodných prostor (např. pronájem školní tělocvičny), nákup potřebného vybavení (např. cvičební podložky, míče a další pomůcky, hudební přehrávač) a zajištění kompetentního vedoucího kroužku (nutný nábor), zájem dostatečného množství účastníků (tj. alespoň 10).
- **Cílová skupina:** ženy i muži starší 18 let.
- **Rozvrh akce:** po celý rok, 1 – 2x týdně ve večerních hodinách na základě vzájemné domluvy.

8.2.6 Volnočasový klub pro dospívající

- **Cíl:** vznik nové možnosti bezpečného trávení volného času pro dospívající mládež (tj. ve věku 13 – 20 let).
- **Časový harmonogram:** srpen - září 2014 přípravná fáze zahrnující zajištění vhodných prostor vč. potřebného vybavení a vedoucího kroužku. Září - říjen 2014 propagace kroužku mezi veřejností. Listopad 2014 otevření kroužku pro veřejnost.
- **Podmínky realizace:** zajištění vhodných prostor (např. využití stávajících možností Orlovny), nákup případně potřebného vybavení a zajištění kompetentního vedoucího kroužku (možnost z řad současných vedoucích Tojstoráků), zájem dostatečného množství účastníků (tj. alespoň 8).
- **Cílová skupina:** dospívající mládež z Lichnova a okolí od 13 do 20 let.

- **Rozvrh akce:** od listopadu do března, 2 – 3x týdně v odpoledních hodinách na základě možností organizátora.

8.2.7 Realizace pravidelných jednorázových akcí pro veřejnost

- **Cíl:** naplánování a realizace dalších (kromě již existujících) jednorázových akcí pro širokou veřejnost.
- **Časový harmonogram:** srpen - září 2014 kompletní plánování konkrétních akcí od října do prosince. Září - říjen 2014 propagace nových možností mezi veřejností. Říjen - prosinec 2014 realizace prvních několika veřejných akcí typu společný výlet do hor, zájezd za zajímavými místy v republice, zájezdy na kulturní akce, sportovní a společenské akce v obci apod.
- **Podmínky realizace:** kvalitní naplánování akcí a jejich propagace s dostatečným předstihem, zajištění vhodných prostor, techniky, možností dopravy, vstupů a dalších souvisejících podmínek. Dále zajištění schopného organizátora (možnost z řad současných vedoucích Tojstoráků), zájem dostatečného množství účastníků (tj. alespoň 8).
- **Cílová skupina:** děti, mládež a dospělí všeho věku z Lichnova a okolí.
- **Rozvrh akce:** po celý rok, alespoň 1x měsíčně (pokud možno pravidelně) na základě předem stanoveného plánu akcí.

8.2.8 Projekt 1: Vytvoření lichnovského vycházkového okruhu

- **Cíl:** návrh a realizace vytvoření uceleného vycházkového okruhu dle návrhu dětí z Tojstoráků. Základní okruh by byl zhruba sedm kilometrů dlouhý a začínal a končil přímo v centru obce. Z tohoto okruhu by byly značeny odbočky na další okruhy kolem Lichnova či na turistické trasy vedoucí na zajímavá místa v širším okolí obce. Okruh by byl lemován řadou informačních cedulí obsahujících mj. i autorskou práci dětí, které by poukazovaly na zajímavá místa v obci a jejím těsném okolí.
- **Časový harmonogram:** květen - září 2014 přípravná fáze projektu zahrnující naplánování trasy včetně důležitých odboček, podoby, počtu a umístění informačních cedulí, způsobu turistického značení, zpracování projektové dokumentace a zmapování možností a podmínek realizace projektu. Dále shánění potřebných finančních zdrojů na výrobu a umístění informačních cedulí, značení, odpadkových košů, popř. úpravu komunikací, laviček a dalších možností k odpočinku apod. Září – listopad 2014 samotné vytvoření vycházkově-naučného okruhu.

- **Podmínky realizace:** kvalitní zpracování projektové dokumentace, získání potřebných povolení a sponzorů projektu, dostatek času a vhodné počasí v době budování okruhu.
- **Cílová skupina:** děti, mládež a dospělí všeho věku z Lichnova a okolí.

8.2.9 Projekt 2: Rekonstrukce Orlovny

- **Cíl:** získání dostatečných finančních zdrojů na kompletní rekonstrukci současné budovy Orlovny. Zejména se jedná o nové zastřešení a zateplení celé budovy, inovaci elektrických a vodovodních rozvodů, topení, vybudování sociálního zázemí včetně koupelny, rekonstrukci hlavní orelské klubovny, nový kuchyňský kout a nákup nového vybavení (stoly, židle, skříně na materiál, police a materiál potřebný k činnosti apod.).
- **Časový harmonogram:** listopad 2014 – březen 2015 zahájení přípravné fáze projektu zahrnující kvalitní vytvoření veškeré projektové dokumentace a dále hledání sponzorů za účelem získání dostatečných finančních zdrojů na realizaci tohoto projektu. Zakončení projektu bude probíhat dle konkrétních možností a podmínek daného projektu.
- **Podmínky realizace:** kvalitní zpracování projektové dokumentace, získání potřebných povolení a sponzorů projektu, možnost přemístění činností vykonávaných v budově Orlovny dočasně do jiných vhodných prostor (např. školní budova, orelská ubytovna apod.)
- **Cílová skupina:** děti, mládež a dospělí všeho věku z Lichnova a okolí využívající služby Orla jednoty Lichnov a zúčastňující se orelských akcí.

8.2.10 Projekt 3: Vybudování obecní in-line stezky

- **Cíl:** získání dostatečných finančních zdrojů na vybudování cyklo a in-line stezky v obci dle přání místních obyvatel (viz průzkum). Tato stezka by podle našeho názoru mohla případně vést na místě současné obecní zadní cesty, a to z centra obce až po tzv. *Horní dráhy*, kde by se napojila na již existující stezku Kopřivnice – Frenštát.
- **Časový harmonogram:** listopad 2014 – březen 2015 zahájení přípravné fáze projektu zahrnující kvalitní vytvoření veškeré projektové dokumentace a dále hledání sponzorů za účelem získání dostatečných finančních zdrojů na realizaci projektu. Zakončení projektu bude probíhat dle konkrétních možností a podmínek daného projektu.

- **Podmínky realizace:** kvalitní zpracování projektové dokumentace, získání potřebných povolení a sponzorů projektu, souhlas většiny místních obyvatel s vytvořením stezky, zajištění přístupu k domovům obyvatel v období výstavby.
- **Cílová skupina:** děti, mládež a dospělí všeho věku z Lichnova a okolí využívající stezky tohoto typu ve svém volném čase. Stezka může sloužit i k vycházkám maminek s dětmi či důchodců.

8.2.11 Projekt 4: Vytvoření komunitního centra při základní škole

- **Cíl:** získání podpory obce a místních obyvatel za účelem vytvoření efektivně fungujícího komunitního centra při místní škole, které by naplňovalo různorodé potřeby místní komunity a přispívalo k co nejefektivnějšímu využívání a přerozdělování rozmanitých zdrojů, kterými škola i komunita disponují.
- **Časový harmonogram:** leden 2015 zahájení přípravné fáze projektu zahrnující prvotní seznámení s projektem a průzkum mezi obyvateli týkající se názoru na jeho vznik. Únor – březen 2015 zpracování výsledků výzkumu, zpětná vazba. Jaro 2015 – podzim 2016 v případě pozitivního přijetí návrhu postupné vytváření základů komunitního centra. Jedná se o dořešení nutných funkčních, technických a technologických, personálních, finančních a dalších podmínek spuštění projektu.
- **Podmínky realizace:** získání potřebných informací o fungování komunitních center, získání souhlasu a dostatečný zájem místní komunity, vypracování potřebné dokumentace, nalezení shody se všemi aktéry projektu, zajištění efektivního fungování komunitního centra tak, aby splňovalo vytčené cíle.
- **Cílová skupina:** všichni občané Lichnova a další zájemci bez rozdílu

8.3 Závěry a doporučení ke strategickému plánu organizace

Tento strategický plán jsme vytvořili na základě mnoha nashromážděných dat a údajů vyplývajících jednak ze studia dostupných materiálů, jednak z dlouhodobé osobní zkušenosti s vybranou organizací a prostředím, v níž působí. Podstatná data jsme získali také díky vlastnímu průzkumnému šetření mezi obyvateli Lichnova a z vypracované SWOT analýzy. To vše bylo současně podkladem rozsáhlejší případové studie občanského sdružení Tojstoráci, na jejímž základě byl konečný návrh strategického plánu sestaven.

Tento plán byl vytvořen na určité časové období, které jsme si stanovili na následující dva školní roky. Většinu v plánu navržených činností je možno podle našeho mínění zrealizovat již na počátku zmíněného období, tzn. na podzim 2014. Jedná se především o již

zavedené akce a aktivity, ale také o nové pravidelné kroužky v nabídce našeho sdružení. Samostatnou kapitolou by mohly být plánované projekty, které budou většinou časově a finančně náročné a budou tedy vyžadovat dlouhodobější, ale především velmi kvalitní přípravu. Proto jsme v těchto případech zahrnuli do strategického plánu pouze zamýšlený termín jejich teoretického započetí, přičemž dokončení těchto projektů je pro nás zatím neznámou. Jsme však přesvědčeni, že alespoň v některých z těchto projektů bychom se mohli zdárného konce dobrat již ve stanoveném dvouletém období.

Aby bylo možné účinně sledovat a hodnotit dosahování jednotlivých dílčích cílů a tím směr, kterým se naše organizace ubírá, je nutno do celého procesu zapojit také systém evaluace a autoevaluace organizace.

K našim prvotním doporučením však již teď patří zhodnocení vytvořeného plánu po prvním funkčním období, tj. na konci školního roku 2014/2015. V této době by mělo dojít také k aktualizaci a případnému rozšíření celého plánu a přípravou další strategie. Takováto aktualizace plánu by podle našeho názoru měla tímto způsobem probíhat každý rok.

ZÁVĚR

Účelem této diplomové práce bylo seznámit se s problematikou působení neziskových organizací v oblasti volného času a s jejich postavením v životě komunity. Za hlavní cíl a výstup práce jsme potom stanovili vytvoření reálného návrhu strategického plánu konkrétní neziskové organizace. Než jsme k tomuto cíli došli, bylo zapotřebí se nejprve podrobněji seznámit s dosavadními teoretickými poznatky o volném čase, současných tendencích v komunitním životě, problematikou neziskového sektoru obecně a následně jsme pak museli prokázat aplikaci těchto poznatků v praxi.

Z hlediska přehlednosti jsme práci rozčlenili na teoretickou a praktickou část. V první kapitole teoretické části práce jsme se hlouběji zabývali fenoménem volného času a vývojem jeho pojetí v historii, definovali si jej a popsali jeho hlavní funkce a faktory, které jej ovlivňují. Zabývali jsme se také náplní volného času a jeho ukotvením v oblasti životního stylu člověka. Druhá kapitola pak pojednávala o problematice komunit a komunitního života a s tím souvisejících dalších pojmu. Zejména nás potom zajímaly možnosti komunitního vzdělávání a vytváření komunitních center jakožto velmi efektivně fungujících subjektů uspokojujících potřeby obyvatelstva. V návaznosti na to jsme se v další kapitole zaměřili na historii, základní principy a význam neziskových organizací u nás, včetně rozlišení jejich jednotlivých typů.

V závěrečné kapitole teoretické části jsme se pak soustředili na situaci z hlediska volnočasového vyžití obyvatel v námi zvolené konkrétní obci. Zde jsme se snažili podat kompletní výčet všech aktuálně dostupných aktivit a služeb. Do centra našeho zájmu se v tuto chvíli dostalo místní občanské sdružení Tojstoráci, které v obci tvoří převážnou část nabídky volnočasových aktivit a hraje zde tak nezastupitelnou roli. A právě Tojstorákům a detailnímu popisu jejich činnosti a analýze možností dalšího rozvoje jsme věnovali celou praktickou část práce.

Za účelem zmapování aktuální situace v oblasti volnočasového vyžití v obci z pohledu jejích obyvatel, jsme zrealizovali vlastní průzkumné šetření. Získali jsme v něm reakce téměř 10 % obyvatelstva obce. Z výsledků respondentů pak jasně vyplynul jejich zájem jak o stávající aktivity pořádané místními organizacemi, tak také o rozšíření této nabídky, zejména o další pravidelnou činnost pro děti i dospělé, jednorázové akce nebo vytvoření nových možností volnočasového vyžití. Dále jsme se tedy začali zabývat aktuálními i potenciálními možnostmi rozvoje Tojstoráků.

K detailnímu zhodnocení současné situace jsme použili metodu vytvoření SWOT analýzy, díky které se nám podařilo zmapovat silné stránky a s nimi související příležitosti organizace, ale také vymezit možné limitující faktory a ohrožení.

Propojením dat získaných jak z vlastního průzkumu, tak se zmíněné SWOT analýzy a dalších použitých metod (zejména práce s dokumentací a dalšími informačními zdroji, příležitostných rozhovorů s občany, pozorováním a vyvozováním závěrů na základě vlastního dlouhodobějšího působení v organizaci), jsme se pokusili o vytvoření komplexnějšího obrazu organizace. Tato případová studie nám ukázala konkrétní možnosti rozvoje Tojstoráků, které jsme pak v úplném závěru naší práce zakomponovali do strategického plánu organizace na následující dva roky. Ten obsahuje výčet konkrétních činností včetně časového horizontu a podmínek nutných k jejich realizaci.

Takto vytvořený strategický plán může posloužit ke klíčovým krokům sdružení při rozšiřování jeho činnosti. Dílčí aktivity obsažené v tomto plánu mohou být využitelné i jako podklady pro práci dalších, nejen místních, neziskových organizací. Průzkumné šetření, které jsme v rámci naší práce provedli, je možné využít i jako poměrně významný informační materiál pro zástupce obce a místních organizací. Může být také podkladem pro další výzkumy potřeb lidí ve volném čase, ať již v Lichnově či kdekoliv jinde.

V práci jsme se tedy stručně řečeno seznámili jak s teoretickým zakotvením řešené problematiky, tak s výzkumnými postupy a metodami, díky nimž jsme dosáhli praktického využití získaných informací. Podle mého názoru byly tedy stanovené cíle práce naplněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje

ČIHOVSKÝ, Jaroslav. *K vývoji názorů na volný čas: Od Aristotela k Dumazedierovi*. In HODAŇ, Bohuslav. *Volný čas a jeho současné problémy: sborník příspěvků přednesených na vědeckém sympoziu v Olomouci, ve dnech 20. a 21. května 2002*. Olomouc: Hanex, 2002. ISBN 80-85783-37-1.

DUFKOVÁ, Jana, URBAN, Lukáš a DUBSKÝ, Josef. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-123-6.

FILIPCOVÁ, Blanka. *Volný čas* in *Malý sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1970. 614 s. ISBN neuvedeno.

HARTL, Pavel, HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.

HODAŇ, Bohuslav, DOHNAL, Tomáš. *Rekreologie*. 2. upravené a rozšířené vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2197-1

JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing: Strategie a trendy*. 2. rozšířené vydání. Praha: Grada, 2013. s. 368. ISBN 978-80-247-4670-8

JŮZLOVÁ, Jana. *Nové universum: Všeobecná encyklopedie*. Praha: Euromedia group, 2003. 1303 str. ISBN 978-80-24210-69-8.

KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. 101 s. ISBN 978-80-7315-223-9.

LIETAER, Bernard. *Budoucnost peněz: Vytvářet udržitelný blahobyt, pracovní příležitosti a rozumnější svět*. Košice: Paradigma.sk, 2004. 318 s. ISBN 80-968603-3-X.

MAŘÍKOVÁ, Hana a kol. *Velký sociologický slovník I: A-O*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 747 s. ISBN 80-7184-164-1.

MAŘÍKOVÁ, Hana a kol. *Velký sociologický slovník II: P-Ž*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 1627 s. ISBN 80-7184-164-1.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008. 271 s. ISBN 978-80-73673-68-0.

MATTESSICH, Paul., MONSEY, Barbara. *Community Building: What Makes It Work*. Saint Paul: Wilder Publishing Center, 1997. 112 s. ISBN 978-0-940069-12-1.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*. Praha: KUFR, 2004. ISBN 80-868778-03-1.

NAVRÁTIL, Pavel. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Marek Zeman, 2001. 168 s. ISBN neuvedeno.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, ISBN 978-80-7367-423-6.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2008. 322 s. ISBN 987-80-7367-416-8.

PRŮCHA, Jan. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 379 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

PRŮCHA, Jan.; WALTEROVÁ, Eliška.; MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Portál, 2001. 322 s. ISBN 80-7178-579-2.

SIRŮČEK, Pavel. *Hospodářské dějiny a ekonomické teorie (vývoj - současnost - výhledy)*. Slaný: Melandrium, 2007. 511 s. ISBN 978-80-86175-03-4.

SPOUSTA, Vladimír et al. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Vyd. 1. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1994. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.

STAKE, Robert E. *The art of case study research*. Thousand Oaks: Sage Publications 1995. 173 s. ISBN 0-8039-5767-X.

ŠEDIVÝ, Marek a MEDLÍKOVÁ Olga. *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011, 2. aktualizované a doplněné vydání. 160 s. ISBN 978-80-247-4041-6.

ŠERÁK, Michal. *Zájemové vzdělávání dospělých*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 37 - 42. ISBN 978-80-7367-551-6.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. doplněné vydání. Brno: Print-Typia, spol. s r. o., 2001. ISBN 80-86384-00-4.

VIK, Vladislav. *Plán rozvoje komunitního vzdělávání*. Praha: Nová škola, o.p.s. 2004. ISBN neuvedeno.

Internetové zdroje

ANDERLE, Petr. *Máme na čem stavět. Útržky z historie občanské společnosti* [online]. 2002. [cit. 5.2.2014]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538_541/fakta_neziskovky-v_historie-neziskoveho-sektoru-v/

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu* [online]. [cit. 8. 2. 2014]. 2011. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/>

Javořinka [online]. [cit. 7. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.javorinka.cz/>

MV ČR. *Informativní počet občanů ČR ve všech obcích, v obcích 3. typu a v městských částech*. [xls]. [cit. 23.1. 2014]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatele-v-obcích.aspx>

NEUMAJER, Ondřej. *Slyšeli jste už o komunitním vzdělávání?* [online]. 2000. [cit. 7.2 2014]. Dostupné z: <http://ondrej.neumajer.cz/?item=slyseli-jste-uz-o-komunitnim-vzdelavani>

NFC Lichnov [online]. [cit. 7. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.nfclichnov.wbs.cz/>

Oficiální webové stránky obce Lichnov [online]. [cit. 12/2013]. Dostupné z: <http://www.lichnov.cz>

Orel Lichnov [online]. [cit. 4.1. 2014]. Dostupné z: <http://www.orellichnov.cz/>

Sbor dobrovolných hasičů Lichnov [online]. [cit. 7.1. 2014]. Dostupné z: <http://hasicilichnov.webnode.cz/>

Tojstoráci Lichnov [online]. [cit. 1/2014]. Dostupné z: <http://www.tojstoraci.cz>

Vyplňto.cz [online]. [cit. 2/2014]. Dostupné z: <http://www.vyplnto.cz/moje-pruzkumy>

WIKIPEDIE. *Nestátní nezisková organizace* [online]. [cit. 15.12. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nest%C3%A1tn%C3%AD_neziskov%C3%A1_organizace

WIKIPEDIE. *Příspěvková organizace* [online]. [cit. 15.12. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADsp%C4%9Bvkov%C3%A1_organizace

WIKIPEDIE. *SWOT* [online]. [cit. 22.3. 2014]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>

Další zdroje

Zákon č. 158/2010 Sb. o nadacích a nadačních fondech [online]. [cit. 20.11. 2013]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s143&q143=all>

Zákon č. 231/2010 Sb. o obecně prospěšných společnostech [online]. [cit. 18.11. 2013]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb10231>

Zákon č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech [online]. [cit. 3.12. 2013]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=52309&recShow=9&nr=3~2F2002&rpp=15#parCnt>

Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů [online]. [cit. 18.11. 2013]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/1505/z83_1990.pdf

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obr. 1 – Znak Tojstoráků

Obr. 2 – SWOT analýza

Obr. 3 – Schéma procesu strategického plánování

Graf 1 – Pohlaví respondentů

Graf 2 – Věk respondentů

Graf 3 – Podíl respondentů na pořádání volnočasových aktivit vybraných organizací

Graf 4 – Návštěvnost míst určených v obci k trávení volného času z pohledu dospělých

Graf 5 – Preferované typy aktivit z pohledu dospělých

Graf 6 – Míra účasti dětí na letních táborech a jiných pobytových akcích z pohledu rodičů

Graf 7 – Návštěvnost míst určených v obci k trávení volného času z pohledu dětí

PŘÍLOHY

Příloha 1 – Možnosti trávení volného času v Lichnově – verze dotazníku pro děti

Příloha 2 – Možnosti trávení volného času v Lichnově – verze dotazníku pro dospělé

Možnosti trávení volného času v Lichnově – Děti (6 – 15 let)

Dobrý den, jmenuji se Alena Broučková a jsem studentkou Univerzity Palackého v Olomouci. Ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího průzkumu, který je součástí mé diplomové práce zaměřené na volnočasové vyžití v Lichnově. **Vaše názory a odpovědi poslouží jako podklad pro uskutečnění žádoucích změn ve Vaší obci.** Výsledky budou k dispozici občanům, zastupitelům obce a členům místních zájmových organizací. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění potrvá max. 15 minut.

Děkuji za Vaši spolupráci.

Dotazník vyplňte zakřížkováním čtverečku před vybranou odpovědí. Vzor

Dotazník vyplňte pouze jednou, buďto zde NEBO elektronicky na www.vasvolnycas.cz.

1. Pohlaví: Dívka Chlapec

2. Věk: 6–15 let

3. Chodím do školy:

V Lichnově Jinde – kde: _____

4. Ve svém volném čase navštěvuji pravidelně tyto kroužky:

(Zvol alespoň jednu možnost.)

Tojstoráci Lezecký kroužek Hasiči Fotbal Rodinné centrum Orel

Žádný kroužek nenavštěvuji

Jiné – které a kde: _____

5. Chtěl/a bych, aby v Lichnově byly tyto kroužky:

Například taneční kroužek, karate, apod.

(Prosím, vypiš)

6. V Lichnově ve svém volném čase navštěvuji:

(Zvol alespoň jednu možnost.)

Víceúčelové hřiště Tenisový kurt Lezeckou stěnu Fotbalové hřiště

- Kamarády Příbuzné Knihovnu Muzeum Kostel Kuželnu
 Přírodu Žádnou z uvedených možností
 Další – co:

7. V Lichnově mi ve volném čase ještě chybí:

Například skate park atd.

(Prosím, vypiš)

8. Při výběru kroužků a akcí je pro mě nejdůležitější:

(Očísluj od nejdůležitějšího (1) po nejméně důležité (5).)

- Termín konání (kdy se to koná)
 Kamarádi (kdo tam bude)
 Náplň akce (co se tam bude dít)
 Délka akce (jak dlouho to bude trvat)
 Vedoucí (kdo to pořádá)

9. V minulém roce jsem se zúčastnil/a těchto akcí (nejen v Lichnově):

Například Den dětí apod.

(Prosím, vypiš)

10. Líbilo by se mi, kdyby se v Lichnově konaly tyto akce:

Například sportovní dny, karneval atd.

(Prosím, vypiš)

11. Minulý rok jsem se zúčastnil/a těchto táborů:

(Zvol alespoň jednu možnost.)

- Orelský letní tábor Tábor Tojstoráků
 Příměstský tábor Lichnov Naplno (Outdoor Naplno) Příměstský tábor ZŠ Lichnov
 Lezecký tábor (Outdoor Naplno) Zimní lyžařský kurz (Tojstoráci)

Žádného tábora jsem se nezúčastnil/a.

Jiných – jakých a s jakou organizací:

Děkuji za vyplnění tohoto dotazníku. S jeho výsledky budete seznámeni prostřednictvím obecního zpravodaje a dalších médií.

Možnosti trávení volného času v Lichnově – Dospělí (od 16 let)

Dobrý den,

jmenuji se Alena Broučková a jsem studentkou Univerzity Palackého v Olomouci. Ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího průzkumu, který je součástí mé diplomové práce zaměřené na volnočasové vyžití v Lichnově. **Vaše názory a odpovědi poslouží jako podklad pro uskutečnění žádoucích změn ve Vaší obci.** Výsledky budou k dispozici občanům, zastupitelům obce a členům místních zájmových organizací. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění potrvá max. 15 minut.

Děkuji za Vaši spolupráci.

Dotazník vyplňte zakřížkováním čtverečku před vybranou odpovědí. Vzor

Dotazník vyplňte pouze jednou, buďto zde NEBO elektronicky na www.vasvolnycas.cz.

1. Pohlaví:

Žena Muž

2. Věk:

16–25 let 26–40 let 41–65 let 66 a více let

3. V současné době:

Studuji Jsem na mateřské/rodičovské dovolené Jsem v důchodu
 Jsem nezaměstnaný/á Pracuji jako: _____

4. Ve svém volném čase v Lichnově pravidelně navštěvuji tyto zájmové aktivity:

(Zvolte alespoň jednu možnost.)

Fotbal (hraji) Kuželkářská liga Rodinné centrum Orel Hasiči
 Žádné
 Jiné – které a kde: _____

5. Ve svém volném čase se podílím na pořádání volnočasových aktivit těchto organizací:

(Vyplňte, pokud se podílíte na činnosti nějaké organizace.)

Tojstoráci Hasiči Fotbalový klub Lichnov Orel jednota Lichnov
 Obec Lichnov Farnost
 Jiných – kterých a kde: _____

6. V Lichnově ve svém volném čase mimo jiné navštěvuji:

(Zvolte alespoň jednu možnost.)

- Víceúčelové hřiště Tenisový kurt Lezeckou stěnu Fotbalové hřiště
 Přátele Příbuzné Restaurační zařízení Knihovnu Muzeum
 Kostel Kuželnu Přírodu Žádnou z uvedených možností
 Další – co:

7. Mimo pravidelné činnosti se ve svém volném čase věnuji také:

(Prosím, vypište)

8. V Lichnově mi chybí tyto pravidelně organizované aktivity:

(Prosím, vypište)

9. Ve svém volném čase preferuji aktivity typu:

(Zvolte alespoň jednu možnost.)

- Sport Kultura Vzdělávání Tvoření, vyrábění
 Odpočinek, relaxace Zábava
 Vlastní odpověď:

10. V Lichnově bych uvítal/a tyto akce:

Např. sportovní dny, dětské odpoledne apod.

(Prosím, vypište)

11. V Lichnově mi schází tyto možnosti volnočasového vyžití:

Např. cyklostezka či jiné podmínky pro Váš volný čas.

(Prosím, vypište)

12. V Lichnově mi chybí působnost těchto spolků:

Např. Skaut apod.

(Prosím, vypište)

13. Máte dítě/děti ve věku do 15 let?

Ano Ne

Následující otázky se budou týkat volného času Vašich dětí.

Vyplňte je pouze, pokud máte děti ve věku do 15 let.

14. Mé dítě se ve svém volném čase zúčastňuje těchto akcí (nejen v Lichnově):

(Prosím, vypište)

15. Mé dítě se ve svém volném čase zúčastňuje těchto kroužků (nejen v Lichnově):

(Prosím, vypište)

16. Chtěl/a bych, aby se mé dítě zúčastňovalo těchto akcí/kroužků (nejen v Lichnově):

(Prosím, vypište)

17. Minulý rok se mé dítě zúčastnilo těchto táborů:

(Zvolte alespoň jednu možnost.)

- Orelský letní tábor Tábor Tojstoráků Příměstský tábor
 Lichnov Naplno (Outdoor Naplno) Příměstský tábor ZŠ Lichnov
 Lezecký tábor (Outdoor Naplno) Zimní lyžařský kurz (Tojstoráci)
 Neúčastnilo se žádného tábora.
 Jiných – jakých a s jakou organizací:

18. Při výběru táborů pro mé dítě hraje největší roli:

Otázku vyplňte v případě, že posíláte nebo plánujete posílat své dítě na tábory.

(Zvolte pořadí faktorů dle důležitosti (od nejdůležitějšího po nejméně významné).)

Nejdůležitější = 1; Nejméně významné = 7

- Vzdálenost od místa bydliště
 Termín konání
 Peníze
 Obsahová náplň
 Délka tábora
 Profesionální přístup provozovatele (komunikace, informovanost, kompetence,...)
 Táboroví vedoucí

Děkuji za vyplnění tohoto dotazníku. S jeho výsledky budete seznámeni prostřednictvím obecního zpravodaje a dalších médií.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Alena Broučková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Úloha NNO v životě komunity
Název v angličtině:	The role of NGO in community life
Anotace práce:	<p>Práce se zabývá významem existence a činnosti neziskových organizací v životě komunity. V teoretické části je zkoumána problematika volného času a jeho hlavních funkcí. Dále práce seznamuje s pojmy komunita, komunitní život a nezisková organizace. Zde poukazuje na významnou úlohu neziskového sektoru v oblasti uspokojování potřeb společnosti. Praktická část práce je pak případovou studií konkrétní organizace. Výstupem práce je vytvoření návrhu strategického plánu rozvoje dané organizace, a to za využití dat získaných z vlastního průzkumného šetření, SWOT analýzy organizace a dalších výzkumných metod.</p>
Klíčová slova:	Volný čas, volnočasové aktivity, životní styl, komunita a komunitní život, nestátní nezisková organizace

Anotace v angličtině:	The work deals with the importance of the existence and activities of NGOs in community life. In the theoretical part analyzes the problems of leisure time and its main features. In addition, this work introduces the concepts of community, community life and non-profit organizations. Points to the important role of the voluntary sector in meeting the needs of society. The practical part of the thesis is a case study of a particular organization. Outcome of this work is to create a draft strategic plan for the development of the organization, for the use of data obtained from the survey into its own, SWOT analysis and other research methods.
Klíčová slova v angličtině:	Leisure time, leisure activities, lifestyle, community and community life, non-governmental organization
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1 – Možnosti trávení volného času v Lichnově – verze dotazníku pro děti Příloha 2 – Možnosti trávení volného času v Lichnově – verze dotazníku pro dospělé
Rozsah práce:	89 stran
Jazyk práce:	čeština